ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Նախաբան 2
Երևանի զարգացման 2010 թվականի ծրագրի գերակայությունները 5
Երևանի սոցիալ-տնտեսական վիճակի բնութագիրը 8
Քաղաքաշինություն և ճարտապետություն 15
Արտաքին ձևավորում և գովազդ 20
Շինարարության և բարեկարգման, ճանապարհաշինության ոլորտ 22
Անշարժ գույքի կառավարում 28
Կոմունալ ոլորտ 30
Առևտրի և սպասարկումների ոլորտ 44
Տրանսպորտ 46
Բնապահպանություն 49
Կրթության ոլորտ 51
Առողջապահություն 59
Սոցիալական ապահովություն 64
Երեխաների իրավունքների պաշտպանություն 68
Մշակույթ, երիտասարդություն և սպորտ 71
Միջազգային համագործակցություն 75
Սփյուռքի հետ արդյունավետ աշխատանքների կազմակերպում 77
Զբոսաշրջություն 79
Պատմության և մշակույթի հուշարձաններ 82
Քաղաքացիների դիմումներ 84
Անձնակազմի կառավարում 86
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից նախատեսվող ներդրումային ծրագրերը 88
ՀՀ նախարարությունների կողմից 2010 թվականին Երևան քաղաքում նախատեսվող ծրագրեր 91
Եզրափակիչ դրույթներ 104

Հավելված 1 «Երևանի 2010թ. բյուջե»

Հավելված 2 «Քաղաքաշինություն և ճարտարապետություն»

Հավելված 3 «Երևանի վարչական շրջանների ցուցանիշները»

Հավելված 4 «Երևանի քաղաքապետարանի «Երևան քաղաքի կառավարման տեխնոլոգիաների կենտրոն» ՓԲ ընկերության 2010թ. ծրագիրը

Ն Ա Խ Ա Բ Ա Ն

Էրեբունի-Երևանը հիմնադրել է Արգիշտի Առաջին թագավորը մ.թ.ա 782 թվականին:

Երևանը գտնվում է Արարատյան դաշտավայրի հյուսիս-արևելյան մասում, Հրազդան գետի երկու ափերին՝ ծովի մակերևույթից 900-1200 մետր բարձրության վրա: Քաղաքի կլիման խիստ ցամաքային է՝ շոգ ու չոր ամառ և համեմատաբար խստաշունչ ձմեռ:

Մայրաքաղաք Երևանը զբաղեցնում է 227,0 քառ. կմ տարածք, վարչական սահմանով հարում է Արարատի, Արմավիրի, Արագածոտնի և Կոտայքի մարզերին: Երևանը բաժանված է 12 վարչական շրջանների՝ Աջափնյակ, Ավան, Արաբկիր, Դավթաշեն, Էրեբունի, Կենտրոն, Մալաթիա-Սեբաստիա, Նոր Նորք, Նորք-Մարաշ, Նուբարաշեն, Շենգավիթ, Քանաքեռ-Զեյթուն (Հավելված 3՝ «Երևանի վարչական շրջանների ցուցանիշները»): Մայրաքաղաքի բնակչությունը 1 մլն 113 հազար է, որը Հայաստանի Հանրապետության բնակչության ավելի քան 34,0% -ն է, իսկ Հայաստանի մարզերից օրական Երևան ժամանող և մեկնող քաղաքացիների թիվը կազմում է 400,0 - 450,0 հազար մարդ:

Երևանը Հայաստանի խոշորագույն տնտեսական, գիտական և մշակութային կենտրոնն է, հանդիսանում է կարևորագույն տրանսպորտային հանգույց: Հանրապետության տնտեսական ակտիվ բնակչության 29,0%-ի պայմաններում (345.9 հազար մարդ) մայրաքաղաքի տեսակարար կշիռը հանրապետության համախառն ներքին արդյունքի (ՀՆԱ) կառուցվածքում կազմում է շուրջ 52,0%-ը, արտադրական հզորությունների գրեթե կեսը, շինարարության ոլորտի՝ 88,0%-ը շահագործման հանձնված բնակելի տների 84,0%-ը, արդյունաբերության արտադրանքի 49,0%-ը, (այդ թվում մշակող արդյունաբերության 61,0%-ը), մանրածախ ապրանքաշրջանառության 84,0%-ը, հանրային ծառայությունների ծավալի 91,0%-ը, այդ թվում հյուրանոցների ծառայությունների 89,9%-ը, տրանսպորտի ծառայությունների 89,1%-ը, ֆինանսական գործունեության 97,0%-ը, անշարժ գույքի հետ կապված գործառույթների 87,0%-ը, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների

բնագավառի ծառայությունների 99,0%-ը, արտահանման 52,0%-ը, ներմուծման 82,0%-ը:

Քաղաքում են գործում գիտությունների Ազգային Ակադեմիան և իր էությամբ եզակի՝ հին ձեռագրերի կենտրոն Մատենադարանը, տասնյակ գիտական հաստատություններ, շուրջ 70 համալսարաններ և ինստիտուտներ, երկու տասնյակ թատրոններ և մոտ 60 թանգարան, համերգասրահներ, մարզական կենտրոններ, 21 եկեղեցի: Մայրաքաղաքում են գտնվում օտարերկրյա պետությունների 25 դեսպանատներ և 21 հյուպատոսություններ, արտերկրյա ֆինանսական, հասարակական և մշակութային հաստատությունների հայաստանյան գրասենյակներ, Հայաստանում գործող բանկերը, ֆինանսական հաստատությունները:

Երևանի զարգացման 2010 թվականի ծրագրի նպատակն է Երևան քաղաքի կայուն և համաչափ զարգացման ապահովումը, բնակչության կենսական շահերը և բարեկեցությունը, մարդկային զարգացումը և աղքատության կրճատումը՝ որպես հետևանք երաշխավորելով երևանցիների կյանքի որակի էական բարելավումը: Երևանը պետք է դառնա մաքուր, կանաչ ու բարեկարգ, աշխատանքի և կարգուկանոնի, հարմարավետ, ավանդույթների և ապագայի քաղաք, որտեղ ապահովված կլինեն հասարակության յուրաքանչյուր անդամի անվտանգ և արժանավայել կյանքը, ինքնաարտահայտման հնարավորությունը, բավարարված կլինեն սոցիալական ապահովության կարիք ունեցող քաղաքացիների նվազագույն անհրաժեշտ կարիքները:

Ծրագիրը մշակվել է, հաշվի առնելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային անվտանգության ռազմավարության և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2008-2012 թվականների ծրագրի, ինչպես նաև Երևանի զարգացման 2010-2013թթ. ծրագրի հիմնադրույթները, բովանդակում է Երևանի սոցիալ-տնտեսական վիճակը և զարգացման հիմնական ուղղությունների, տարածական պլանավորման և ենթակառուցվածքների ընդհանուր զարգացման վիճակի վերլուծությունն ու կարճաժամկետ կանխատեսումները, Երևանի վարչական շրջանների զարգացման ծրագրերը, ինչպես նաև առկա ռեսուրսները: Փաստաթղթի հիմնական ուղղություններից է Երևան քաղաքում կառավարման համակարգի

բարեփոխումները, տեղական ինքնակառավարման արդյունավետության ապահովումը, քաղաքային իշխանությունների և հանրության փողադարձ վստահության մթնոլորտի ամրապնդումը:

Ծրագրի իրական երաշխիքներն են հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությունը, Երևանի՝ որպես համայնքի նոր իրավական կարգավիճակը, Երևան քաղաքում ժողովրդավարական ընտրությունների միջոցով ձևավորված տեղական ինքնակառավարման մարմինները՝ Երևանի քաղաքապետը և Երևանի ավագանին:

ԵՐԵՎԱՆԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ 2010 ԹՎԱԿԱՆԻ ԾՐԱԳՐԻ ԳԵՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Երևանի զարգացման 2010թ. ծրագրի հիմնական գերակայություններն են՝

✓ *Երևանի տարածական համաչափ զարգացումը և պլանավորումը հասարակական կյանքի բոլոր ոլորտներում,*

✓ *մարդկային զարգացումը, բնակչության կենսական շահերը և զբաղվածությունը, գործազրկության և աղքատության կրճատումը՝ տնտեսական և քաղաքացիական կյանքին բնակչության մասնակցությունը խթանելու նպատակային տնտեսական և սոցիալական քաղաքականության միջոցով,*

✓ *կառավարման համակարգի բարեփոխումները և տեղական ինքնակառավարման արդյունավետության ապահովումը՝ այդ նպատակով իրավական դաշտի կատարելագործումը, համակեցության և համաքաղաքային կանոնների ընդունումն ու ներդրումը,*

✓ *համայնքային ծառայողների մասնագիտական որակավորման և գործունեության արդյունավետության էական բարձրացումը,*

✓ *ՀՀ ազգային անվտանգության ռազմավարության հիմնադրույթներից բխող՝ Երևանի բնակչության պաշտպանության և անվտանգության, հասարակական կարգի և համակեցության կանոնների պահպանության ապահովումը,*

✓ *քաղաքապետարանի և վարչական շրջանների կողմից բնակչությանը մատուցվող ծառայությունների պարզեցումը և որակի էական բարձրացումը, կոռուպցիոն ռիսկերի նվազեցումը, դրանց հսկողության հարցում հասարակության հետ հետադարձ կապի ապահովումը,*

✓ *էլեկտրոնային կառավարման համակարգի ներդրումը, որը կապահովի համացանցի միջոցով ծառայությունների մատուցում՝ նվազագույնի հասցնելով շփումը համայնքային ծառայողի ու քաղաքացու միջև և այդպիսով էապես կրճատելով նաև կոռուպցիայի ռիսկերը.*

✓ *պետական, համայնքային և մասնավոր գործընկերության արդյունավետությունը, կորպորատիվ կառավարման ներդրումը, գործարարության և ներդրումային միջավայրի բարելավումը,*

✓ *Մայրաքաղաքի ջրամատակարարման, աղբահանության, սանմաքրման, կանաչապատման և բարեկարգման, բազմաբնակարան բնակելի շենքերի կառավարման ոլորտներում իրական բարեփոխումները և նախատեսված ծրագրերի արդյունավետ իրականացումը, բակային տարածքների բարեկարգման միջոցառումների շարունակականությունը,*

✓ *Երևան քաղաքում ուղևորատար տրանսպորտի զարգացման ռազմավարության ներդրումը,*

✓ *հարկային, բյուջետային և ֆինանսական ոլորտների բարեփոխումները,*

✓ *համայնքի եկամուտների հավաքագրման և տնօրինման արդյունավետության ու թափանցիկության ապահովումը և համայնքային գույքի արդյունավետ կառավարումը,*

✓ *Երևանի քաղաքացիների սոցիալական պաշտպանվածության ապահովումը, այդ նպատակով սոցիալական ծրագրերի իրագործումը՝ նաև մասնավոր հատվածի մասնակցությամբ՝ ուղղված հաշմանդամներին, ծնողազուրկ երեխաներին, բազմազավակ և անապահով ընտանիքներին ու փախստականներին, երեխաների իրավունքների պաշտպանությունը և անչափահասների հետ տարվող աշխատանքների բարելավումը,*

✓ *մայրաքաղաքի մտավոր ներուժի հզորացմանը միտված հեռանկարային քաղաքականության իրականացումը, կրթական համակարգի վերակառուցումը և համապատասխանեցումը եվրոպական չափանիշներին և մայրաքաղաքի սոցիալ-տնտեսական զարգացման կարիքներին, ուսուցման առաջատար տեխնոլոգիաների ներդրումը, կրթության որակի էական բարելավումը և կրթության հասանելիության մակարդակի բարձրացումը բնակչության անապահով խմբերի համար,*

✓ *գիտական ներուժի և ինովացիոն ծրագրերի ներգրավումը կենսագործունեության բոլոր ոլորտներում՝ դրանց արդիականացումն արդյունավետ ապահովելու նպատակով,*

- ✓ *համամարդկային ու ազգային արժեքների, ազգային ավանդույթների, հոգևոր, պատմահնագիտական ու մշակութային ժառանգության պահպանման ու դրանց վերարտադրության ու զարգացման համար նպաստավոր պայմանների ստեղծումը, մշակութային արժեքներին հաղորդակցվելու մատչելիության ապահովումը,*
- ✓ *քաղաքաշինության բնագավառում ներդաշնակ կենսատարածքի ձևավորումը և նպաստումը բնակչության տարածքային համաչափ բաշխվածությանը, քաղաքաշինական ոլորտում գործարար ակտիվության համար բարենպաստ միջավայրի ձևավորումը,*
- ✓ *առողջապահության առավել արդյունավետ համակարգի ստեղծում և առողջ ապրելակերպի արմատավորումը,*
- ✓ *միջազգային կապերի ընդլայնումը, քույր և գործընկեր քաղաքների միջև արդյունավետ համագործակցությունը,*
- ✓ *սփյուռքի հետ արդյունավետ աշխատանքների կազմակերպումը և զբոսաշրջության զարգացումը:*

ԵՐԵՎԱՆԻ ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

2009թ. հունվար-սեպտեմբերին*

Ժողովրդագրություն

2009թ. հոկտեմբերի 1-ի դրությամբ Երևան քաղաքի մշտական բնակչությունը կազմել է 1115.8 հազ. մարդ:

2009թ. հունվար-սեպտեմբերին հանրապետությունում և Երևանում արձանագրվել են համապատասխանաբար 32072 և 11374 ծնվածներ, բնական հավելաճը կազմել է 11516 և 4818 մարդ, գրանցված ամուսնությունները Երևանում կազմել են 4984 դեպք:

Արդյունաբերություն

2009թ. հունվար-սեպտեմբերին Հայաստանի Հանրապետությունում, ընթացիկ գներով, թողարկվել է 459694.6 մլն դրամի արդյունաբերական արտադրանք, որից Երևանում՝ 211000.6 մլն դրամի (ընդհանուրի՝ 45,9%-ը):: Պատրաստիարտադրանքի իրացումը հանրապետությունում կազմել է 468757.8 մլն դրամ, Երևանում՝ 212864.6 մլն դրամ (ընդհանուրի՝ 45,4%-ը): 2008թ. հունվար սեպտեմբերի նկատմամբ հանրապետությունում արդյունաբերական արտադրանքի ինդեքսը կազմել է 88,6%, իսկ Երևանում՝ 88,8%:

* Ծանոթագրություն. Երևան քաղաքի սոցիալ-տնտեսական վիճակի առավել մանրամասն նկարագիրը տրված է «Երևանի զարգացման 2010-2013թթ. ծրագրում»:

Աղյուսակ 1

Արդյունաբերական արտադրանքի ծավալը 2009թ. հունվար-սեպտեմբերին[1]

		ՀՀ	ք.Երևան
1.	Թողարկված արտադրանքի ծավալը, ընթացիկ գներով, մլն դրամ	459694.6	468757.8
2.	Պատրաստի արտադրանքի իրացումը, ընթացիկ գներով, մլն դրամ	211000.6	212864.6
3.	Արդյունաբերական արտադրանքի ֆիզիկական ծավալի ինդեքսը, %	88,6	88,8

Արդյունաբերական արտադրանքի կառուցվածքում Երևանի տեսակարար կշիռը 2009թ. 9 ամիսներին կազմել է 45,9%-ը, Սյունիքի մարզում՝ 13,2%-ը, Կոտայքում՝ 11,3%, Արարատում՝ 8,6%, և Շիրակի մարզում՝ 2,9%:

Շինարարություն

2009թ. հունվար-սեպտեմբերին Հայաստանում շահագործման հանձնված բնակելի շենքերի ընդհանուր մակերեսը կազմել է 235207 քմ, որը 2008թ. նույն ժամանակաշրջանի համեմատ նվազել է 6,9%-ով: Երևանում բնակելի շենքերի ընդհանուր մակերեսը 202501 քմ է, որը նախորդ տարվա նկատմամբ կազմել է 100%:

Համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի պատճառով մայրաքաղաքում 2009 թվականին հատկապես նվազել են կապիտալ շինարարության ծավալները: Դրանք 2008թ. համեմատ նվազել են շուրջ 48%-ով:

Աղյուսակ 2

Շինարարության հիմնական ցուցանիշները

		ՀՀ	ք. Երևան
1.	**Հիմնական միջոցների գործարկում, մլն դրամ**	141272.6	120790.6
2.	**Շինարարություն, ընդամենը**	364646.9	274419.9
	այդ թվում՝		
2.1	**շինմոնտաժային աշխատանքներ**	278077.6	196470.3

2009թ. հունվար-սեպտեմբերին Հայաստանում հիմնական միջոցների գործարկումը կազմել է 141272.6 մլն դրամ, որի 85,5%-ը բաժին է ընկնում Երևանին

[1] Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը 2009թ. հունվար-սեպտեմբերին, էջ 16:

(120790.6 մլն դրամ)։ Հանրապետությունում շինարարության ծավալները 2009թ. հունվար-սեպտեմբերին կազմել են 364646.9 մլն դրամ, որի 75,2%-ն իրականացվել է Երևանում (274419.9 մլն դրամ)։

Տրանսպորտ

2009թ. հունվար-սեպտեմբերին ներհանրապետական ավտոմոբիլային բեռնափոխադրումների ծավալը կազմել է 3401.3 հազ. տոննա, Երևան քաղաքում՝ 512.0 հազ. տոննա կամ ՀՀ ցուցանիշի 15,0%-ը։

Աղյուսակ 3

Ավտոմոբիլային տրանսպորտի հիմնական ցուցանիշները 2009թ. հունվար-սեպտեմբերին

		ՀՀ	ք. Երևան
1.	Բեռնափոխադրումների ծավալը, հազ. տոննա	3401.3	512.0
2.	Բեռնաշրջանառությունը, մլն տոննա-կմ	108.8	50.8
3.	Ուղևորափոխադրումների ծավալը, հազ. մարդ	164292.3	128524.4
4.	Ուղևորաշրջանառությունը, մլն ուղևոր-կմ	1874.5	1374.6

Հայաստանում ուղևորափոխադրումների ծավալը 2009թ. հունվար-սեպտեմբերին նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի համեմատ ավելացել է 1,5%-ով, իսկ Երևանում՝ 0,4%-ով՝ կազմելով համապատասխանաբար 164292.3 հազ. մարդ և 128524.4 հազ. մարդ։

Հանրապետությունում 2009թ. հունվար-սեպտեմբերին ընդհանուր օգտագործման տրանսպորտի ուղևորաշրջանառության ծավալը կազմել է 1874.5 մլն ուղևոր-կմ, որից Երևանին բաժին է ընկնում 73,3%-ը (1374.6 մլն ուղևոր-կմ)։

Առևտուր և ծառայություններ

2009թ. 9 ամիսներին Երևանի մանրածախ առևտրի օբյեկտներում ընդհանուր առևտրի շրջանառությունը, ընթացիկ գներով, կազմել է 559530.2 մլն դրամ, որը կազմում է ՀՀ ցուցանիշի 80,2%-ը։

2009թ. հունվար-սեպտեմբերին հանրային ծառայությունների ծավալը հանրապետությունում կազմել է 533181.5 մլն.դրամ, որի 89,5%-ը (477003.9 մլն դրամ) բաժին է ընկնում Երևանին: Նույն ժամանակահատվածում Երևանում միջին հաշվով մեկ բնակչին ընկնող ծառայությունների ծավալը կազմել է 428344.0 դրամ, իսկ հանրապետության կտրվածքով՝ 164460.7: Երևանում մեկ բնակչին ընկնող ծառայությունների ծավալը հանրապետության միջինի նկատմամբ կազմում է 260,5%:

2009թ. սեպտեմբերին սպառողական գների ինդեքսը 2008թ. դեկտեմբերի նկատմամբ Երևանում կազմել է 103,0%, սպառողական ապրանքներինը՝ 100,1%, իսկ ծառայությունների սակագների ինդեքսը 109,5%:

2008թ. դեկտեմբերի նկատմամբ 2009թ. սեպտեմբերին Երևանում վառելիքը էժանացել է 10,1%-ով, դեղամիջոցները թանկացել են 30,3%-ով, գրենական պիտույքները՝ 34,6%-ով:

Երևանում 2009թ. հոկտեմբերի 1-ի դրությամբ նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի համեմատ պարենային ապրանքներից միսը թանկացել է 2,5%-ով, շաքարավազը՝ 29,4%-ով, էժանացել է բուսական յուղը՝ 32,4%-ով:

Աշխատանքի շուկայի ցուցանիշները

Տնտեսապես ակտիվ բնակչությունը հանրապետությունում 2009թ. հունվար-սեպտեմբերին կազմել է 1184.8 հազ. մարդ[2], որի 29,2%-ը (345.8 հազ. մարդ) բաժին է ընկնում մայրաքաղաքին: Զբաղվածների թիվը Հայաստանում նույն ժամանակաշրջանում կազմել է 1104.0 հազ. մարդ, Երևանում՝ 324.0 հազ. մարդ կամ ընդհանուրի 29,3%-ը, իսկ գործազուրկներինը՝ համապատասխանաբար՝ Հայաստանում՝ 80.8 հազ. մարդ, մայրաքաղաքում՝ 21,8 կամ ընդհանուրի 27,0%-ը:

Գործազրկության մակարդակը հանրապետությունում 6,8% է. Երևանում՝ 6,3%:

2009թ. սեպտեմբերին հանրապետությունում աշխատանք փնտրողների թիվը 99.5 հազ.մարդ էր, իսկ Երևանում՝ 27.6 հազ. մարդ (27,7%):

[2] Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը 2009թ. հունվար-սեպտեմբերին, էջ 70:

Աղյուսակ 4

Աշխատուժի առաջարկը, 2009թ. սեպտեմբերի վերջի դրությամբ

	Աշխատանք փնտրողներ			նրանցից՝ չզբաղվածներ			որոնցից՝ գործազուրկներ		
	ընդամենը	նրանցից՝ երիտասարդներ, *տարեկան*		ընդամենը	նրանցից՝ երիտասարդներ, *տարեկան*		ընդամենը	նրանցից՝ երիտասարդներ, *տարեկան*	
		16-24	25-30		16-24	25-30		16-24	25-30
Հայաստանի Հանրապետություն	99.5	8.3	13.0	84.9	5.9	10.8	83.1	5.8	10.4
ք. Երևան	27.6	1.2	3.0	25.4	1.0	2.7	25.2	1.0	2.6

Աշխատանքի վարձատրություն

Միջին ամսական անվանական աշխատավարձը 2009թ. օգոստոսին հանրապետությունում կազմել է 98758 դրամ[3], իսկ Երևանում՝ 109674 դրամ, որը 11,1%-ով ավելի է հանրապետական միջինից: 2008թ. նույն ամսվա նկատմամբ Երևանում միջին աշխատավարձը աճել է 8,3%-ով:

Աղյուսակ 5

Միջին ամսական անվանական աշխատավարձը, ըստ տնտեսության հատվածների, 2009թ. հունվար-հունիս

	Միջին աշխատավարձը, ընդամենը, *դրամ*	պետական և համայնքային		մասնավոր	
		դրամ	2008թ. հունվար-հունիսի նկատմամբ, %	դրամ	2008թ. հունվար-հունիսի նկատմամբ, %
Հայաստանի Հանրապետություն	96337	80615	118.1	119450	105.9
ք. Երևան	106841	97953	116.8	128428	110.0

Հանրապետությունում 2009թ. առաջին կիսամյակում միջին աշխատավարձը կազմել է 96337 դրամ, իսկ Երևանում՝ 106841 դրամ: Պետական և համայնքային աշխատողների միջին աշխատավարձը 2008թ. նույն ժամանակաշրջանի համեմատ հանրապետությունում աճել է 18,1%-ով, իսկ Երևանում՝ 16,8%-ով, մասնավոր հատվածում՝ համապատասխանաբար՝ 5,9%-ով և 10,0%-ով:

[3] Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը 2009թ. հունվար-սեպտեմբերին, էջ 80:

Աղյուսակ 6

Միջին ամսական անվանական աշխատավարձը, ըստ վարչական շրջանների, 2009թ. հունվար-հունիս

	Երևան վարչական շրջանների անվանումը	*դրամ*	2008թ. հունվար-հունիսի նկատմամբ, %
	ք. Երևան	**106841**	**113.2**
1.	Աջափնյակ	79907	112.1
2.	Ավան	65594	111.8
3.	Արաբկիր	102650	109.7
4.	Դավթաշեն	68982	110.9
5.	Էրեբունի	91440	123.1
6.	Կենտրոն	123434	111.1
7.	Մալաթիա-Սեբաստիա	87539	115.6
8.	Նոր Նորք	86698	122.9
9.	Նորք-Մարաշ	145132	108.5
10.	Նուբարաշեն	76065	112.1
11.	Շենգավիթ	95334	117.2
12.	Քանաքեռ-Զեյթուն	135736	107.6

Երևանի վարչական շրջաններում 2009թ. հունվար-հունիսին միջին ամսական անվանական աշխատավարձը նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի համեմատ աճի միտում է ունեցել, ընդ որում՝ առավելագույն ցուցանիշը գրանցվել է Կենտրոն վարչական շրջանում՝ 123434 դրամ, որը նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի համեմատ ավելացել է 11,1%-ով, իսկ նվազագույնը գրանցվել է Ավան վարչական շրջանում՝ 65594 դրամ, որը նախորդ տարվա համեմատ ավելացել է 11,8%-ով:

Արտաքին առևտուր

Աղյուսակ 7

Արտաքին առևտուրը, 2008-2009թթ. հունվար-սեպտեմբերին

(ըստ բեռնամաքսային հայտարարագրերի տվյալների, առանց ֆիզիկական անձանց կողմից կատարված առևտրի ծավալների)

	Արտահանում				Ներմուծում			
	2008		2009		2008		2009	
	ծավալը, հազ. դոլար	տեսակարար կշիռը, %	ծավալը, հազ. դոլար	տեսակարար կշիռը, %	ծավալը, հազ. դոլար	տեսակարար կշիռը, %	ծավալը, հազ. դոլար	տեսակարար կշիռը, %
Հայաստանի Հանրապետություն	811928.4	100.0	471605.7	100.0	2910794.6	100.0	2151579.4	100.0
ք. Երևան	458523.1	56.5	262758.7	55.7	2369304.2	81.4	1749886.6	81.3

2009թ. հունվար-սեպտեմբերին նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի համեմատ հանրապետությունում և Երևանում նվազել են արտահանման ծավալները համապատասխանաբար՝ 41,9%-ով և 42,7%-ով: 2009թ. հանրապետության արտահանման ծավալի 55,7%-ը բաժին է ընկել Երևանին:

Գրաֆիկ 1

Արտահանում (հազ.դոլար)

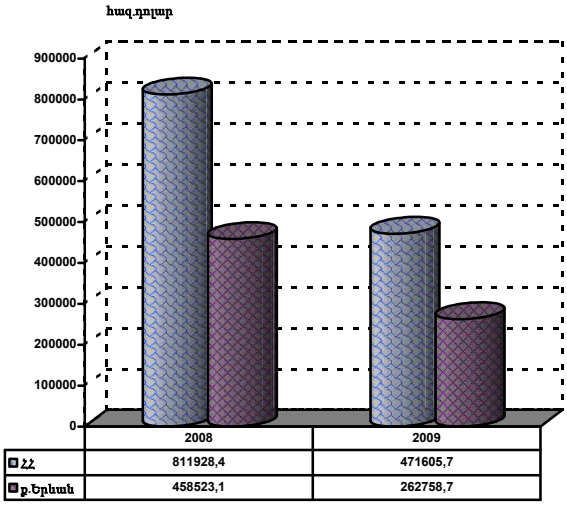

Գրաֆիկ 2

Ներմուծում (հազ. դոլար)

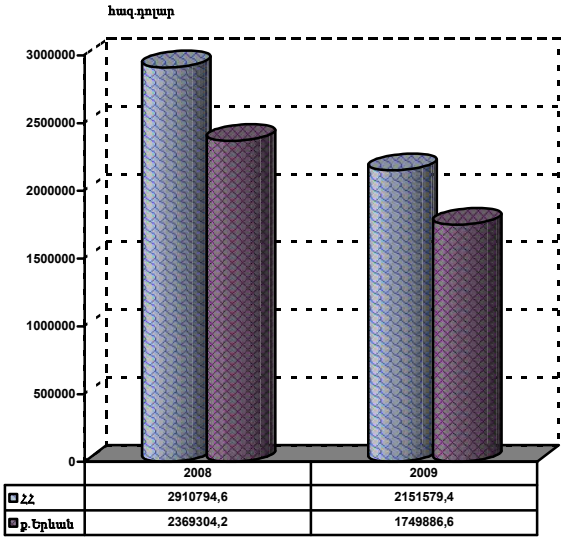

Ներմուծման ծավալները ևս նվազել են. 2009թ. հունվար-սեպտեմբերին նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի համեմատ հանրապետությունում՝ 26,1%, իսկ Երևանում՝ 26,2%-ով:

ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՃԱՐՏԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

Երևան քաղաքի գլխավոր հատակագիծը հաստատվել է ՀՀ կառավարության 2005թ. դեկտեմբերի 15-ի N 2330-Ն որոշմամբ: Այն գործողության մեջ է դրվել 2006 թվականից, որով նախանշված են մայրաքաղաքի զարգացման հեռանկարները մինչև 2020 թվականը:

ՀՀ կառավարության կողմից 2006 թվականին հաստատվել է նաև Երևան քաղաքի գլխավոր հատակագծի իրականացման հիմնական միջոցառումների ծրագիրը՝ հստակ ժամանակացույցով, որով հետագա տարիների համար որդեգրվել է ծրագրավորված քաղաքաշինական քաղաքականության իրականացում՝ ուղղված Երևանի հետագա քաղաքաշինական զարգացումներին, ընդհանուր վիճակի բարելավմանը, ժամանակի պահանջներին համահունչ վերակառուցման աշխատանքներին: 2006-2009 թվականների ընթացքում մշակվել են մի շարք ծրագրային քաղաքաշինական և նախագծանախահաշվային փաստաթղթեր: Մասնավորապես գոտիավորման նախագծեր են մշակվել և հաստատվել Կենտրոն, Արաբկիր, Աջափնյակ, Նորք-Մարաշ, Դավթաշեն, Շենգավիթ թաղային համայնքների և քաղաքի առանձին տարածքների համար (Տիչինայի փողոցին հարակից և Մարս գործարանին հարակից տարածքներ, ինչպես նաև Ավանի, Էրեբունու, Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքների առանձին հատվածների): Նշված ծրագրային փաստաթղթերը սահմանում են առանձին տարածքների նպատակային օգտագործման ձևերն ու հնարավորությունները, կենսագործունեության բարենպաստ միջավայրի ձևավորման նպատակով կառուցապատման համար պարտադիր պահանջները և չափորոշիչները:

Միաժամանակ, հիմք ընդունելով «Երևան քաղաքում տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 12-րդ հոդվածի պահանջները, Երևանի ավագանին 2009 թվականին սահմանել է քաղաքային նշանակության քաղաքաշինական գոտին (քարտեզի տեսքով):

Երևան քաղաքի գլխավոր հատակագծի և գոտիավորման նախագծերի հաստատված դրույթներին համապատասխան 2010 թվականին կշարունակվեն մայրաքաղաքի առանձին տարածքների համալիր կառուցապատման, կանաչապատման, մայրուղիների կառուցման և այլ ծրագրերի իրականացման աշխատանքներ (Հավելված 2՝ «Քաղաքաշինություն և ճարտարապետություն»)։

2010 թվականին քաղաքաշինության և ճարտարապետության բնագավառում նախատեսվում է.

1. Կատարել համապատասխան փոփոխություններ քաղաքաշինական ոլորտը կարգավորող ՀՀ մի շարք օրենքներում և իրավական ակտերում

- Երևան – քաղաքամերձ գոտի – ագլոմերացիա տարածքի սոցիալ-տնտեսական զարգացմանն ուղղված անհրաժեշտ իրավական հիմքերի ստեղծում։
- Երևան քաղաքի քաղաքաշինական կանոնադրության մշակում և ընդունում
- Կսահմանվեն քաղաքաշինական գործունեության իրականացման ընթացակարգերը Երևան քաղաքում, որպես համայնքի, ինչպես նաև քաղաքաշինական սուբյեկտների իրավասությունները և պարտավորությունները
- Հողամասերի տրամադրման, հողօգտագործման գործընթացներում բարեփոխումներ կատարելու նպատակով կատարել փոփոխություններ և լրացումներ «Պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող հողամասերի օտարման, կառուցապատման իրավունքի և օգտագործման տրամադրման կարգը սահմանելու մասին» ՀՀ կառավարության 08.05.03թ. հ.714 որոշման մեջ։
- Երևան քաղաքում շենքերի ճակատների պահպանման, վերականգնման և նորոգման նոր կարգի մշակում և Երևանի քաղաքապետի 22.05.2007թ. հ.1290–Ն որոշմամբ հաստատված և ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից գրանցման կարգի վերանայում։

2. Քաղաքաշինական ծրագրային և նախագծային փաստաթղթերի ստեղծում

- Երևան քաղաքի գլխավոր հատակագծի իրացման վերլուծության հիման վրա գլխավոր հատակագծի ճշգրտում
- Գլխավոր հատակագծի իրականացման 2006-2008թթ. ընթացքում մշակված ծրագրերով նախատեսված աշխատանքների իրականացում.

3. Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանման, վերականգնման, ժամանակակից կառուցապատման մեջ ընդգրկման և օգտագործման նպատակով սահմանված կարգով դրամց արդիականացման և վերակառուցման՝ առավել վտանգավոր հուշարձանների վերականգնման նախագծային աշխատանքների կատարում, այդ թվում Էրեբունի ամրոց, «Կարմիր» (Խոջա փլավի) կամուրջ, այլ հուշարձաններ։

4. Համաքաղաքային նշանակության կենտրոնների ստեղծում

- Կենտրոնի ֆունկցիոնալ, տրանսպորտային գերբեռնվածության թուլացման նպատակով, Երևանի գլխավոր հատակագծով նախանշված միավորված հատակագծային գոտիներում ագլոմարացիայի հետ կապող հիմնական տրանսպորտային հաղորդակցուղիների շուրջը համաքաղաքային նշանակության գործառույթների կենտրոնացման նպատակով նախատեսվում է համաքաղաքային նշանակության բազմաֆունկցիոնալ համալիրների ստեղծում՝
- Տիչինայի փողոցին հարակից տարածք.

Ծրագրի շրջանակներում 2010թ. կիրականացվեն կառուցապատման, ճանապարհային և ինժեներական ցանցերի նախագծման աշխատանքներ

- Նորագյուղի տարածք–Երևան–Բերդ՝ գործարարական, դիվանագիտական և մշակութային միջազգային նոր կենտրոնի ստեղծում՝ հիմնականում հասարակական բնույթի կառուցապատմամբ, ինչպես նաև համաքաղաքային նշանակության հանգստի գոտու ստեղծմամբ։

2010թ. նախատեսվում է ծրագրի իրականացման կազմակերպչական, իրավական մեխանիզմների ստեղծում

5. Քաղաքաշինական կառուցապատման աշխատանքների իրականացում

- Գերակա հանրային շահ ճանաչված՝ հասարակության և պետության կարիքների համար օտարվող հողամասերում քաղաքաշինական համալիրների կառուցում (իրացման, նախագծային և շինարարական աշխատանքների իրականացում)
- 30-րդ թաղամաս,
- Կոնդ թաղամաս,
- Պուշկինի այգուն հարակից տարածք (Կոզեռն/,

- Գր. Լուսավորիչ եկեղեցուն հարակից տարածք,
- Կրկեսին հարակից տարածք
- Գլխավոր պողոտա (Արամ և Բուզանդ փողոցների հարակից տարածքներ/,
- «Հին Երևան» պատմաճարտարապետական միջավայր

6. Քաղաքի ճանապարհային ցանցի կատարելագործում

- Երևանի կենտրոնը շրջանցող մայրուղիների կառուցում և վերակառուցում, փողոցների կառուցում
- Շիրակի փողոցի և երկաթգծի հատման տեղամասից մինչև Արտաշատի խճուղու Նորագավիթը շրջանցող միջպետական նշանակության մայրուղի,
- Շիրակի փողոցի և Արշակունյաց պողոտայի խաչմերուկից դեպի Թամանցիների փողոց, մայրուղի
- Արգավանդի խաչմերուկը Շիրակի փողոցի հետ կապող ճանապարհի շինարարություն
- Դավթաշեն կամուրջ–Հալաբյան փողոց–Աշտարակի խճուղի կապի վերակառուցում և վերականգնում
- Մամիկոնյանց փողոցը Հ. Էմինի փողոցին միացնող նախագծային ճանապարհի իրականացում (նախագծային աշխատանքներ/
- «Հայաստան» հուշահամալիրից մինչև Բաբայան փողոց հետիոտն և տրանսպորտային ճանապարհների աշխատանքային նախագիծ («Հյուսիսային ճառագայթ» թաղամաս/

7. Հետիոտն անցումներ

2010թ. նախատեսվում է հետիոտն շարժման անվտանգության նկատառումներից ելնելով ստորգետնյա և վերգետնյա թվով 10 անցումների կառուցում

8. Երևանի մետրոպոլիտենի զարգացման հետ կապված ծրագրեր

- Երևանի մետրոպոլիտենի «Երիտասարդական» կայարանի նոր մուտքի նախագիծ և կառուցում (նախկին լեզվի ինստիտուտի կողմից)
- Երևան քաղաքի մետրոպոլիտենի «Աջափնյակ» 2 կայարանների նախագծում

9. Ավտոկայանատեղերի ստեղծում

- Ստորգետնյա ընդհանուր օգտագործման ավտոկայանատեղերի ստեղծում
- Աբովյան փող.– Հյուսիսային պողոտայի հատման հատվածում ստորգետնյա ավտոկայանատեղերի իրականացում
- Հյուսիսային պողոտայի և Ազատության հրապարակի–ստորգետնյա ավտոկայանատեղերի միջև Թումանյան փողոցի ստորգետնյա հատվածով կապի ստեղծում

10. Առաջնահերթ կառուցապատման տարածքների համար ինժեներական ենթակառուցվածքների ստեղծում

- էլեկտրամատակարարում,
- գազամատակարարում,
- ջրամատակարարում և կոյուղի։

11. Բնապահպանություն

Երևան քաղաքի այգիների բարելավում և բարեկարգումժ

- Օպերայի թատրոնի այգի
- Հաղթանակի այգի

ԱՐՏԱՔԻՆ ՁԵՎԱՎՈՐՈՒՄ ԵՎ ԳՈՎԱԶԴ

Վիճակի գնահատում

Արտաքին գովազդը Երևան քաղաքում համարվում է ճարտարապետական միջավայրի ձևավորման տարրերից, տեղադրված գովազդային վահանակները երբեմն իրենց գունային ու ծավալային լուծումներով տեսողական պատնեշ են ստեղծում փողոցների հեռանկարի տեսանելիությանը, միաժամանակ խոչընդոտ հանդիսանալով փողոցային երթևեկությանն ու հետիոտնի անցմանը:

Երևան քաղաքի տարածքում 2009թ. դեկտեմբերի 1-ի դրությամբ տեղադրված են 1037 արտաքին գովազդային նյութեր, այդ թվում՝ 845 գովազդային վահանակների և 192՝ հենասյուների վրա: Գովազդային գործունեությամբ զբաղվում են «ԷԳԱ», «Նուշիկյան ասոցիացիա», «Արաբելլա», «Գարանտ Մեդիա», «Յունի Քորն» գրուպ, «Վ.Վ. ԱՐՏ» դիզայն գործակալությունները: Երևանի Կենտրոն վարչական շրջանի տարածքում տեղադրված են մայրաքաղաքի մոտ 50.0 % արտաքին գովազդային նյութերը: Համեմատաբար մեծ թվով գովազդներ են տեղադրված նաև Արաբկիր, Մալաթիա–Սեբաստիա, Աջափնյակ, Շենգավիթ և այլ վարչական շրջաններում:

Մայրաքաղաքի տարածքում արտաքին գովազդի ոլորտում համապատասխան բարեփոխումներ իրականացնելու նպատակով Երևանի ավագանին 2009 թվականին սահմանել է քաղաքային նշանակության գովազդային գոտին (քարտեզի տեսքով), ինչպես նաև Երևան քաղաքում արտաքին գովազդի համայնքային կանոններն ու արտաքին գովազդի տեղադրման (տեղաբաշխման) չափորոշիչները: 2010 թվականին կշարունակվեն այս աշխատանքները, փոփոխություններ և լրացումներ կկատարվեն «Գովազդի մասին» ու «Տեղական տուրքերի և վճարների մասին» ՀՀ օրենքներում, ինչպես նաև նախատեսվում է չեղյալ համարել «Արտադրողի (կատարողի, վաճառողի) կողմից տեղեկատվություն զետեղելու ցուցանակին ներկայացվող պահանջները հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության 19 մարտի N 270 որոշումը:, 2010 թվականին կիրականացվեն մի շարք առաջնահերթ միջոցառումներ.

- Երևանի վարչական շրջաններում տեղադրված արտաքին գովազդի գույքագրման և չափագրման աշխատանքներրի կազմակերպում և դրանց

համապատասխանեցումը գործող իրավական ակտերի պահանջներին, այդ թվում ապօրինի տեղադրված և գործող չափորոշիչներին չհամապատասխանող գովազդային վահանակների ապամոնտաժում

- Երևան քաղաքում տեղեկատվական ուղեցույցների տեղադրման աշխատանքների իրականացում (փողոցների անվանումների ցուցանակներ, շենքերի համարակալումներ)։
- Մայրաքաղաքի մուտքերը խորհրդանշող գովազդային նյութերի տեղադրում
- Արտաքին ձևավորման մասով՝ պետական, ազգային, քաղաքային նշանակություն ունեցող տոնակատարությունների գովազդման ուղղությամբ անհրաժեշտ միջոցառումների կազմակերպում
- Արտաքին գովազդի ոլորտում «Լեզվի մասին» և «Գովազդի մասին» ՀՀ օրենքների պահանջների պահպանման ուղղությամբ ՀՀ լեզվի պետական տեսչության հետ նպատակային համատեղ միջոցառումների իրականացում։

ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԲԱՐԵԿԱՐԳՄԱՆ, ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՇԻՆՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏ

Բազմաբնակարան բնակելի շենքեր

Երևան քաղաքում բազմաբնակարան բնակելի շենքերի թիվը կազմում է 4765: 1996 թվականից դադարեցվել է մայրաքաղաքի բնակարանային ֆոնդի պահպանմանն ու վերականգնմանն ուղղված պետության կողմից ֆինանսավորումը, որի հետևանքով զգալիորեն վատթարացել են շենքերի ամրության տեխնիկական ցուցանիշները, մեծացել է այդ շենքերի մաշվածությունը, իսկ տասնյակ շենքեր 3-րդ աստիճանից դասվել են որպես 4-րդ աստիճանի վթարայնության:

Կարևորելով բազմաբնակարան բնակելի շենքերի սեյսմակայունության ու հուսալիության ապահովումը, 2010 թվականին միջոցառումներ կիրականացվեն շենքերի անձնագրավորման և տեխնիկական վիճակի վերաբերյալ միասնական տվյալների շտեմարանի ստեղծման ուղղությամբ, որը անհրաժեշտ հիմք կհանդիսանա պլանավորված կանխարգելիչ աշխատանքներ կատարելու համար, այդ նպատակով կմշակվի և կներդրվի էլեկտրոնային կառավարման համապատասխան ծրագիր:

Արտաքին լուսավորություն

2009թ. դեկտեմբերի 1-ի դրությամբ, Երևանի փողոցների և բակային տարածքների լուսավորության ցանցի երկարությունը կազմել է 1174կմ, որից մայրաքաղաքի 1311 բակերում ու դրանց հարակից տարածքներում անց է կացվել 322.6 կմ լուսավորության ցանց կամ 28.0%–ը անց է կացվել 2009 թվականին: 2009թ. դեկտեմբերի 1-ի դրությամբ Երևան քաղաքում 26178 հենասյուների վրա տեղադրված են 48222 լուսատուներ: Միայն 2009 թվականին բակերում և դրանց հարակից տարածքներում տեղադրվել է 5304 հենասյուն և 9216 լուսատու:

Ընդհանուր առմամբ, մայրաքաղաքում արտաքին լուսավորության պատշաճ մակարդակ ապահովելու նպատակով, գոյություն ունեցող ցանցի և նոր ցանցի

կառուցման հիմնանորոգման համար ըստ կազմված նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի կպահանջվի շուրջ 200.0 մլն դրամ:

2010 թվականին արտաքին լուսավորության ցանցի զարգացման նպատակով նախատեսվում է տեղադրել 250 հատ հենասյուներ և 430 հատ լուսատուներ: Միաժամանակ կիրականացվեն ոլորտի զարգացմանն ուղղված էներգատար տեխնոլոգիաների կրճատման, արտաքին լուսավորության ցանցի ավտոմատացման, ժամանակակից տրանսպորտային և տեխնիկական միջոցների ներդրման աշխատանքներ:

Ոռոգման ցանց, ջրային կառույցներ

Մայրաքաղաքային կանաչ գոտիները 2009 թվականի դեկտեմբերի 1-ի դրությամբ կազմում են մոտ 2732 հա, այդ թվում՝ ընդհանուր օգտագործման կանաչ տարածքներ– 832.0 հա, անտառային ֆոնդի հողեր– 1100 հա և գյուղատնտեսական հողեր– 800 հա:

Վերջին 10-15 տարիներին կանաչ գոտիներին հասցրած վնասների պատճառով կանաչ տնկարկներով զբաղեցրած տարածքները նվազել են 2-3 անգամ, մեծ թիվ են կազմել ծերացած և հիվանդ ծառերը, չորացած տնկարկները, ու մեկ բնակչին ընկնող կանաչ զանգվածների մակերեսը նորմատիվային 16-18 քմ–ի փոխարեն կազմում է 7.2 քմ:

Նշված աշխատանքների բարելավման ուղղությամբ 2009 թվականին մայրաքաղաքի վարչական շրջաններում անց է կացվել 44,5 կմ նոր ոռոգման ցանց: Հատկանշական է, որ 2005-2008 թվականներին Երևանում անց է կացվել ընդամենը 86,8 կմ ոռոգման ցանց (2005թ.–35,5 կմ, 2006թ.–31,0 կմ, 2007թ.–6,6կմ և 2008թ.– 13,7 կմ):

Բացի այդ, «Երևան» ջրօգտագործողների ընկերությունը 455 կմ երկարությամբ ցանցի միջոցով սպասարկում է Երևան քաղաքի շուրջ 2294 հա հողատարածքների ոռոգումը (10 վարչական շրջաններ, Նոր Խարբերդ, Դալմայի այգիներ, այլ տարածքներ):

Երևան քաղաքի գլխավոր հատակագծի իրականացման հիմնական միջոցառումների ծրագրի համաձայն 2010 թվականին կկատարվեն նպատակային աշխատանքներ մայրաքաղաքի կանաչ զանգվածի պահպանման և նոր տարածքների ստեղծման, ոռոգման ցանցի ընդլայնման ու արդյունավետ շահագործման ուղղությամբ:

Մասնավորապես կկառուցվի 32 կմ նոր ոռոգման ցանց, կվերականգնվի 40 հա և կստեղծվեն 125 հա նոր կանաչ տարածքներ, կծաղկապատվի 5 հա տարածք:

Երևանի քաղաքապետարանի հաշվեկշռում գտնվող 33 ջրային կառույցներից 5-ը շահագործման ընթացքում ֆիզիկապես և բարոյապես մաշվել են և ներկայումս չեն գործում, թվով 13 ջրային կառույցները ամբողջապես մաքրելու և նորոգելու կարիք կա, իսկ որոշ կառույցների շահագործումը խիստ դժվարացել է ամբավարար վիճակի պատճառով:

Հաշվի առնելով, որ ջրային կառույցները ոչ միայն ունեն բնապահպանական և միկրոկլիման մեղմելու ֆունկցիոնալ նշանակություն, այլև ամբողջացնում են քաղաքի ճարտարապետական տեսքը (Հանրապետության հրապարակի շատրվաններ, «Կարապի լիճ» ջրավազան, «Հաղթանակ» զբոսայգու արհեստական լիճ, Օղակաձև զբոսայգու 3-9–րդ հատվածների շատրվաններ), 2010 թվականին կմշակվի մայրաքաղաքի ջրային կառույցների հիմնանորոգման և շահագործման ծրագիր, կիրակակացվեն մի շարք միջոցառումներ:

Կամրջային կառուցվածքներ

Երևանի քաղաքապետարանի հաշվեկշռում ընդգրկված են 27 կամուրջներ և կամրջային կառուցվածքներ, որոնց ընդհանուր երկարությունը կազմում է մոտ 3700 մետր: 2009 թվականի ծրագրով սկսվեց Գ. Նժդեհի ուղետարի վերանորոգման աշխատանքները: Շինարարությունը ժամանակավորապես դադարեցվեց: Նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի համապատասխան վերամշակումից հետո 2010 թվականին կվերսկսեն աշխատանքները: Մինչև 2013 թվականը կվերանորոգվեն նաև Դավթաշենի և Հաղթանակի կամուրջները:

Բարեկարգում

Փողոցների, բակային տարածքների, այգիների

Ճանապարհները նորմալ վիճակում պահելու անհրաժեշտ նախապայմանը նորոգման և պահպանման աշխատանքների իրականացումն է, որը էապես երկարացնում է ճանապարհի ասֆալտբետոնե ծածկի ծառայության ժամկետը:

Երևան քաղաքի փողոցների և հրապարակների ընդհանուր մակերեսը կազմում է 15,9 մլն քմ: Երևանի քաղաքապետարանի և Լինսի հիմնադրամի «Ճանապարհաշինություն ԾԻԳ» ՊՓԲԸ-ի ուժերով 2002-2009 թթ. ընթացքում մայրաքաղաքում կատարվեցին զգալի աշխատանքներ: Վերանորոգվեցին Բագրատունյաց–Սեբաստիա փողոցները, Իսակովի պողոտան, Սարալանջի մայրուղու շարունակությունը՝ Ավետիսյան փողոցից մինչև Դավթաշենի կամուրջ հատվածը, Ռիգայի փողոցը, Հրազդանի կիրճը (Կիևյան կամրջից մինչև Արաբկիրի այգի հատված), Արամի և Բուզանդի փողոցները, Լենինգրադյան, Սեբաստիայի, Սասունցի Դավթի, Ազատության և մի շարք այլ փողոցներ: Նաև կառուցվեցին նոր փողոցներ և հանգույցներ՝ Արգավանդի տրանսպորտային հանգույց ուղեկապը, Հերացի–Սարալանջի–Ավետիսյան փողոցները միացնող նոր ուղեանցը, Սարիթաղը շրջանցող (Խորենացի–Արմենակյան ճանապարհ) և Միասնկյան փողոցից Նորք Մարաշ տանող ճանապարհը:

2010 թվականից ճանապարհաշինության և ասֆալտապատման բնագավառում կներդրվի աշխատանքների իրականացման բովանդակությամբ նոր պայմանագրեր, որով կսահմանվեն նախատեսված աշխատանքների որակի նկատմամբ գործում հսկողության մեխանիզմներ և երաշխիքներ:

Արշակունյաց պողոտայի միջնամասով կառուցվել է բետոնե միջնապատ: Ընդհանուր առմամբ 35 բակերում կատարվեցին բարեկարգման աշխատանքներ: Վարչական շրջանների բակային տարածքներում տեղադրվել են 188 հատ զրուցարան, 400 նստարան, 56 մանկական խաղեր, կառուցվեց 12 հատ մինի ֆուտբոլի խաղադաշտ և վերանորոգվեց 22 խաղահրապարակ: Բարեկարգվեց Օղակաձև զբոսայգին՝ էտվեցին, կրապատվեցին ծառերը, վերանորոգվեց լուսավորության

ցանցը, նստարանները: Հաշվի առնելով Երևան քաղաքի ավագանու «Երևան քաղաքի վարչական սահմաններում գտնվող անշարժ գույքի և դրան հարակից ընդհանուր օգտագործման տարածքի պարտադիր բարեկարգման կարգը սահմանելու մասին» 02.12.2009թ հ. 48-Ն որոշման, բարեկարգման աշխատանքներին իրենց մասնակցությունը ունեցան զբոսայգու տարածքում գտնվող վարձակալները:

Ընդհանուր առմամբ, ՀՀ բյուջեից ներդրվել են 8200.0 մլն դրամ ֆինանսական միջոցներ:

Հենապատերի նորոգում

Մայրաքաղաքի մի շարք փողոցներում 2004-2009 թթ. կատարվել են 720.0 մլն դրամի հենապատերի նորոգման և նոր հենապատերի կառուցման աշխատանքներ, այդ թվում՝ Աճառյան, Մյասնիկյան, Հալաբյան, Լենինգրադյան, Թևոսյան, Թոթովենցի, Մոլդովական, Դեմիրճյան, Հրազդանի փողոցներում, Ծիծեռնակաբերդի և Սարալանջի խճուղում:

Վերգետնյա և ստորգետնյա անցումներ

2006-2009թթ. ընթացքում քաղաքապետարանի ծրագրերով կառուցվել են 14 հետիոտնային անցումներ: Երևանի քաղաքապետարանում հաշվառված են 44 անցումներ, որից 22-ը գտնվում են բավարար վիճակում, 22–ում կիրականացվեն շինարարական աշխատանքներ՝ հիմնականում երեսպատման, հարդարման, ջրամեկուսացման և լուսավորության գծով: 14 ստորգետնյա անցումներում վարձակալական հիմունքներով գործում են առևտրի և սպասարկման կետեր: 2010 թվականին նախատեսվում է կառուցել վերգետնյա հետիոտն անցում Բաղրամյան–Օրբելի և Խանջյան–Թումանյան փողոցների խաչմերուկներում:

Սիլիկյան թաղամասի կոյուղու կառուցում

Թաղամասը, որը ներկայումս ունի 7200 բնակիչ՝ իր կառուցման օրվանից չի ունեցել կենտրոնացված կոյուղացման համակարգ:

Կոյուղագծի կառուցման աշխատանքների իրականացումը նախատեսված է երկու փուլով: Քաղաքապետարանի ծրագրով 2009թ. իրականացվել է թաղամասի կոյուղագծի կառուցման աշխատանքների 1-ին փուլը՝ 292.0 մլն դրամի չափով: 2010թ. նախատեսվում է իրականացնել կոյուղագծի կառուցման 2-րդ փուլը՝ 6 կմ երկարությամբ 270.0 մլն դրամ գումարի չափով:

Շենքերի ճակատային մասերի նորոգում և քարերի մաքրում

Հաշվի առնելով, որ նորոգման ենթակա հաշվառված շենքերը հիմնականում գտնվում են մայրաքաղաքի փոքր կենտրոնում և այդ շենքերի արտաքին հարդարումն իրականացված է տասնամյակներ առաջ կիրավազային շաղախով, որն ամբողջովին քայքայվել է, 2010թ. ծրագրով կիրականացվի ևս 30 շենքերի ճակատային մասերի ընթացիկ նորոգման աշխատանքներ՝ ընդամենը 220.0 մլն դրամի ծավալով:

Բնակչության սակավաշարժ խմբերի տեղաշարժմանը նպաստող աշխատանքներ

Երևան քաղաքում հաշվառված են 62500 հաշմանդամներ, որոնց զգալի մասը սակավաշարժէ:

Բնակչության սակավաշարժ խմբերի համար շարժումը դյուրին դարձնելու նպատակով նախագծային կազմակերպություններին, որպես պարտադիր պայման, հանձնարարված է վերանորոգվող փողոցների խաչմերուկներում, վերգետնյա և ստորգետնյա անցումների աստիճանավանդակների նախագծերում նախատեսել հարթակներ:

ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

«Երևան քաղաքում տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի համապատասխան ՀՀ կառավարության 2009 թվականի մայիսի 29-ի հ. 604-Ն որոշմամբ սահմանվել է սեփականության իրավունքով Երևան քաղաքին փոխանցվող անհրաժեշտ գույքի ցանկը։

Երևանի քաղաքապետարանի կողմից սպասարկվում է շուրջ 22 հազ. հողամասերի վարձակալության և 400-ից ավելի կառուցապատման պայմանագրեր։

Երևան քաղաքում տեղակայված 4765 բազմաբնակարան բնակելի շենքերից 1351 շենք կամ 28.0 %-ը կառուցվել են 40-50 տարի առաջ։

Վերջին տարիներին Երևան քաղաքում կառուցվել և շահագործման են հանձնվել 12 բնակելի շենքեր 539 բնակարաններով։ Շահագործման հանձնված շենքերը բնակեցվել են 4-րդ կարգի վթարայնության շենքերի բնակիչներով՝ այդ թվում Երևանի քաղաքապետի նախաձեռնությամբ բնակարաններ են հատկացվել Աէրացիա 7 հասցեում 4-րդ կարգի վթարային շենքում բնակվող 58 ընսանիքների։ Առաջիկայում շահագործման կընդունվի Քանաքեռի 14-րդ փողոցում պետական միջոցների հաշվին կառուցված 50- բնակարանանոց բնակելի շենքը։ Երևան քաղաքի Սարի թաղի 18-րդ փողոցի հ. 33, 35, 37, 39 և 41 հասցեներում գտնվող և սողանքի հետևանքով վթարային և բնակության համար ոչ պիտանի դարձած 10 բնակելի տների բնակիչների անվտանգությունն ապահովելու համար ընդունվել է ՀՀ կառավարության 2009 թվականի փետրվարի 26-ի հ.204-Ն որոշումը, որի համաձայն 2009-2011 թվականների պետական բյուջեներով նախատեսվող բնակարանային շինարարության ծրագրերի շրջանակներում կառուցվող շենքերից բնակարաններ կհատկացվեն նաև նշվաց տների ընտանիքներին։

ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության «Հայսեյսմշին և ԿՊԳՀԻ» ՓԲԸ-ի կողմից տրված մասնագիտական եզրակացության համաձայն՝ Երևան քաղաքում 2009 թվականի դեկտեմբերի 1-ի դրությամբ 4-րդ աստիճանի վնասնածություն ունեցող շենքերի թիվը կազմում է 8, որից 3-ը՝ հանրակացարանային բնակելի շենքեր, 3-րդ աստիճանի վնասվածության և ամրացման ենթակա բնակելի շենքերի թիվը 1994 թվականի ուսումնասիրության արդյունքներով (վերահաստատվել է 1998 թվականին

«Հայսեյսմշին և ԿՊԳՀԻ» ՓԲԸ-ի կողմից)) կազմում է 310-ը, որից 72-ի համար առկա է նոր եզրակացություն։

«Գյուղացիական և գյուղացիական կոլեկտիվ տնտեսությունների մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն ՀՀ նախարարների խորհրդի կողմից կազմված հողային բարեփոխումների և սեփականաշնորհման կենտրոնական հանձնաժողովի կողմից 1991 թվականից սկսած որպես տնամերձ, բնակարանային շինարարության համար Երևան քաղաքի 395 ընտանիքների հատկացված հողամասերի նկատմամբ քաղաքացիների իրավունքների վերականգնման աշխատանքները կասեցվել էին 2005 թվականից։ Երևանի քաղաքապետի նախաձեռնությամբ 2009 թվականին լուծում տրվեց Ներքին Չարբախ թաղամասում նախկինում սեփականաշնորհված, սակայն պետական գրանցում չունեցող շուրջ 165 ընտանիքների հողօգտագործման իրավունքի վերականգնման հարցերին։ Սկսվել են Նոր Խարբերդի այգեգործական տնտեսությունների հողօգտագործման իրավունքների ձևակերպումները, սակայն այս տարածքում դեռևս առկա են կարգավիճակը չճշտված շուրջ 4800 տնտեսությունների խնդիրներ, որոնց կարգավորմանն ուղղված 2010թվականին կիրականացվեն համապատասխան աշխատանքներ։

ՀՀ կառավարության 2005թ. դեկտեմբերի 29-ի 2387-ն որոշման համաձայն 2007 թվականին Երևանի քաղաքապետարանը հասցեավորել է 12786, 2008թ.՝ 9643 և 2009 թվականին 14615 տներ, շենքեր, շինություններ և այլ գույքային միավորներ։ 2010 թվականին կշարունակվեն դեռևս չհասցեավորված գույքային միավորների հասցեավորման աշխատանքները։

Երևան քաղաքի վարչական տարածքը, ըստ 2009 թվականի հունիսի 1-ի դրությամբ կազմված հողային հաշվեկշռի, 22659 հեկտար է, այդ թվում՝ պետական սեփականության հողերը կազմում են 14839 հա, քաղաքացիների և իրավաբանական անձանց սեփականության՝ 7807 հա, մնացած 13 հեկտարը օտարերկրյա պետությունների սեփականություն։

Առաջիկայում կավարտվի Երևան քաղաքի վարչական տարածքում պետական սեփականություն համարվող հողատարածքները (որոնք չեն հակասում հողային օրենսդրության պահանջներին) Երևան քաղաքին որպես համայնքային սեփականություն փոխանցելու գործընթացը։

ԿՈՄՈՒՆԱԼ ՈԼՈՐՏ

Ջրամատակարարում և ջրահեռացում

Մայրաքաղաքում ջուրը սպառողին բաշխվում է 1320կմ երկարություն ունեցող բաշխիչ ցանցի 245 հազ. խմ. տարողությամբ 23 սանիտարական գոտիներում տեղակայված օրվա կարգավորող ջրավազանների (ՕԿՋ) միջոցով:

Երևան քաղաքի ջրամատակարարման համակարգն ունի 103 կապտաժային կառույցներ, 39 արտեզյան հորատանցքեր, 5 խոշոր պոմպակայաններ, 30 խորքային հորատանցքեր և 803 կմ մայրուղային ջրատարներ: Երևան քաղաք մտնող ջրաքանակի շուրջ 47% տրվում է մեխանիկական եղանակով: Երևան քաղաքի ջրամատակարարման բաշխիչ ցանցի շուրջ 75% կառուցվել է ավելի քան 25 տարի առաջ և անհրաժեշտ ներդրումների բացակայության պատճառով գտնվում է անբավարար սանիտարատեխնիկական վիճակում:

Օրվա ընթացքում «Ջրամատակարարման միջին տևողությունը» նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի 72.6%-ից հասել է 80.3%-ի: Եթե հոկտեմբեր ամսին այդ ցուցանիշը կազմել է 77.2%, ապա 2009թ. ապրիլին այն կազմել է 88.95%:

Ջրահեռացման ցանցի երկարությունը կազմում է 1060կմ, հեղեղատար ցանցինը՝ 214կմ, գրանցված բաժանորդների թիվը կազմում է 324485, որից՝ բնակիչ-բաժանորդներ-310443 (96.0%), այլ բաժանորդներ՝ 14042 (4.0%/:

2008 թվականի համեմատ, ջրմուղի ցանցերում վթարների հաճախականությունը ավելացել է 18-22 %-ով: Այս հանգամանքը պայմանավորված է ինչպես ցանցի անբավարար տեխնիկական վիճակով, այնպես էլ գոտիավորման հետ կապված ճնշումների ավելացման գործընթացով, որոնց արդյունքում ի հայտ են գալիս ցանցի գերմաշված նոր հատվածներ ու թաքնված վթարներ:

Երևան քաղաքից հեռացվող կեղտաջրերի մոտ 80%-ը մուտք է գործում «Աէրացիա» մաքրման կայան: Ներկայումս կեղտաջրերի մաքրման կայանը գործում է մասնակի, կատարվում է միայն մեխանիկական զատում 16 մմ ճաղավանդակով և ավազորսիչներով, որոնց մաքրումը իրականացվում է տարեկան 4 անգամ:

ՀՀ կառավարության 2009թվականի սեպտեմբերի 10-ի «Երևանի քաղաքապետին լիազորություններ վերապահելու և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 1999թվականի դեկտեմբերի 22-ի հ.765 որոշման մեջ փոփոխություններ կատարելու մասին» հ.1042-Ն որոշման համաձայն Երևանի «Ջրմուղ-կոյուղի» փակ բաժնետիրական ընկերության սպասարկման տարածքի ջրային համակարգերի վարձակալության մասին պայմանագրով նախատեսված Հայաստանի Հանրապետության լիազորությունները վերապահվել են Երևանի քաղաքապետին։

Լիազորությունների փոխանցումը կնպաստի ջրակորուստների կրճատմանը, ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգերի սեփականության հետ կապված խնդիրների արագ և արդյունավետ լուծմանը (մասնավորապես հեղեղատար համակարգի և նոր կառուցվող պոմպակայանների հողհատկացումների և այլ նմանատիպ խնդիրներ)։

Երևանի քաղաքապետին լիազորություններ վերապահելու կապակցությամբ ներկա դրությամբ Երևանի քաղաքապետարանի և «Երևան Ջուր» ՓԲԸ-ի համապատասխան տնօրինությունների հետ համատեղ իրականացվում է գործընթաց՝ վարձակալության պայմանագրում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու ուղղությամբ, որոնք մինչև տարեվերջ կավարտվեն։

Ներկայումս համակարգում ջրի կորուստը կազմում է 83.5%, այդ թվում Ջրատարների համակարգում՝ 5.3% և Բաշխիչ ցանցում՝ 78.2%։ Վերջինս իր մեջ ընդգրկում է առևտրային և տեխնիկական կորուստները։

Բազմաբնակարան շենքերի ընդհանուր բաժնային սեփականություն հանդիսացող ինժեներական համակարգերի (ջրամատակարարման և ջրահեռացման) սպասարկմանը վերաբերող հարցերը շարունակում են մնալ կոմունալ բնագավառի հիմնախնդիրների շարքում։

Ուսումնասիրությունները վկայում են, որ վերջին տարիներին բազմաբնակարան շենքերի կառավարման մարմինների կողմից էական ներդրումներ գրեթե չեն կատարվել, ինչը հանգեցրել է համակարգերի վթարայնության և ջրակորուստների աստիճանի մեծացմանը՝ խնդիրներ հարուցելով, ինչպես սեփականատերերի, այնպես էլ ջրամատակարար կազմակերպությունների համար։

2009 թվականի հոկտեմբեր ամսվանից սկսած խմելու ջրի օգտագործման արդյունավետությունը ստուգելու, կորուստների պատճառները պարզելու, ինչպես նաև ջրի հաշվառումը հստակեցնելու նպատակով «Երևան ջուր» ՓԲԸ-ն մայրաքաղաքի մի շարք թաղամասերում իրականացնում է ստուգումներ՝ հարյուրավոր բազմաբնակարան շենքերի և առանձնատների ընդգրկմամբ։

Արդեն ավարտվել են աշխատանքները Նոր Նորքի 5-րդ զանգվածում (կորուստը՝ 48 տոկոս), Կենտրոնում (կորուստը՝ 43 տոկոս), Մալաթիա-Սեբաստիայում (կորուստը՝ 53 տոկոս/։

Ստուգման առավել անաչառության համար անհրաժեշտ վայրերում տեղադրվել են ջրի ծախսը ավտոմատ գրանցող սարքեր՝ լոգերներ, աշխատանքային վիճակի են բերվել շենքերի մուտքագծերի ջրաչափական հանգույցները և իրականացվել է ջրի ծախսի շուրջօրյա դիտարկումներ։

Նախատեսվում է նմանատիպ ստուգումներ իրականացնել նաև առանձնատներով կառուցապատված թաղամասերում, որտեղ ջրի կորուստն առավել մեծ է։ Այդ նպատակով պատվիրվել է 30 հատ հատուկ նախագծի ժամանակակից ցրտադիմացկուն դիտահոր ջրաչափի համար, որոնք պետք է տեղադրվեն բնակարանից դուրս և անաչառորեն գրանցեն ջրի իրական ծախսը տվյալ բաժանորդների մոտ։

2010 թվականին ջրամատակարարման բաշխիչ ցանցերի գոտիավորման աշխատանքներին զուգընթաց Երևանի ջրամատակարարման և ջրահեռացման վարկային ծրագրի շրջանակներում կտեղադրվեն թվով 156 նոր տիպի ինքնակարգավորվող բակային պոմպեր, 50 բակային պոմպեր նախատեսվում է տեղադրել ընկերության ուժերով։ Դրանք հնարավորություն կընձեռեն ապահովելու բազմաբնակարան շենքերի բարձր հարկերի բաժանորդներին ճնշման լոգերների միջոցով գրանցվող նույն շարունակականությամբ ջրամատակարարում իրականացնելու պայմանագրային պահանջը։

Բաժանորդներին մատուցվող ծառայությունների որակի, «1-85» հեռախոսային կենտրոնի կողմից ընդունված զանգերին օպերատիվ արձագանքման և բաժանորդների հետ հետադարձ կապի և բարձրացվող հարցադրումներին սպառիչ պատասխանների ապահովման արդյունավետության բարձրացումը «Երևան Ջուր»

ՓԲԸ-ի կարևոր խնդիրներից մեկն է: Այս ուղղությամբ իրականացվող բարեփոխումները կշարունակվեն նաև պայմանագրային 4-րդ տարում (2010թ.):

Հետևողական միջոցառումներ կիրականացվեն ապօրինի ջրամիացումների հայտնաբերման և կանխման ուղղությամբ: 2010 թվականի ընթացքում նախատեսվում է օրինականացնել առնվազն 4500 ապօրինի միացումներ:

Ընկերությունը շարունակելու է խթանել ջրաչափերի տեղադրումը՝ հանրության շրջանում լայնորեն լուսաբանելով այս հարցը և ընդգծելով դրա կարևորությունը բաժանորդների համար: Շարունակվվելու է նման բաժանորդների բացահայտման գործընթացը, որի հիման վրա կթարմացվեն բազային տվյալները: Ձեռնարկվող միջոցառումների արդյունքում նախատեսվում է ավելացնել ջրաչափով ծախս ունեցող բաժանորդների տոկոսը՝ այն 91.7%-ից հասցնելով 93%-ի:

2010թ. ԵՋՋԾ-ով իրականացվելիք մրցույթների ցանկը

Մրցույթի անվանումը	Նախահաշիվ (ԱՄՆ դոլար)
Գյումուշի պ/կ-ի վերականգնում՝ պոմպերի տեղադրումով	250 000
Արզնի -Երևան ջ/ջ համակարգի վերականգնման շինարարական աշխատանքներ	1 480 000
Արզականի ջրաղբյուրի մոտ 50լ/վրկ ինքնահոս ջրաքանակի կապտաժավորում	55 055
Գառնու աղբյուրների, Գողթի կապտաժների և սան. գոտու վերանորոգում	110 000
Սեկտորիզացման աշխատանքներ 1-ի փուլ- Շենգավիթ տեղամասի սեկտորիզացում - մաս 2	362 900
Մարաշի ջրատարի շրջանցում	180 000
Ջրատարերի վրա ջրթող, օդահեռ, գծային փականների տեղադրում, դիտահորերի վերակառուցում	627 500
Արարատյան 3, 4-րդ հերթի հորատանցքների շինությունների վերանորոգում, փականների փոխում	280 000
Ջրամբարների աշխատանքներ- փուլ 2	900 000
Քլորացման սարքավորումների մատակարարման և տեղադրման, քլորակայանների վերակառուցման աշխատանքներ	264 000
Գարեգին Նժդեհի փողոց՝ 500 մ երկարությամբ և 1000 մմ տրամագծով բետոնե կոյուղագծի վերակառուցում - փուլ 2	198 140
Ընդամենը՝	4 707 595

Ջերմամատակարարում

ՀՀ կառավարության կողմից 13.04.2006թ. ընդունվեց «Էլեկտրական և ջերմային էներգիայի համակցված արտադրության տեղակայանքների օգտագործմամբ ջերմամատակարարման համակարգերի վերականգնման առաջնային ծրագրերի մասին» հ.509 որոշումը, որով թույլատրվել է Ավան և Դավթաշեն թաղային համայնքներում իրականացնել էլեկտրական և ջերմային էներգիայի համակցված արտադրության տեղակայանքների (կոգեներացիոն) օգտագործմամբ ջերմամատակարարման առաջնեկային ծրագրեր։

«Դավթաշեն էներգոկենտրոն» ՀՁ ՓԲԸ –ի կողմից իրականացվող «Դավթաշեն» ներդրումային ծրագրի գումարը կազմում է 24.7 մլն դոլար, որի իրականացման արդյունքում կջեռուցվի 173 բնակելի և հասարակական նշանակության (դպրոցներ, մանկապարտեզներ, այլ հիմնարկներ) 18 շենք։ Ծրագրի տեխնիկա-տնտեսական հիմնավորման համաձայն՝ ջերմային էներգիայի սակագինը կկազմի մոտ 11 դրամ/կվտժ։ Ընկերության կողմից 2007թ. ընթացքում գնվել է կոմունալ հատուկ տեխնիկա, կատարվել է սարքավորումների ապամոնտաժման, էներգակենտրոնների, շենքային և ներթաղային ջերմային ցանցերի նախագծման աշխատանքներ։ Ջեռուցման ծրագրի առաջին փուլի շինմոնտաժային աշխատանքների իրականացման 1.0 մլրդ ռուբլու ֆինանսավորման հարցը լուծվել է։

«ՀայՌուսկոգեներացիա» ՓԲԸ-ի կողմից իրականացվող «Ավան» ներդրումային ծրագրի գումարը կազմում է 29.0 մլն. դոլար, որի իրականացման արդյունքում կջեռուցվի համայնքի թվով 218 բազմաբնակարան շենքեր։ Ծրագրի տեխնիկա-տնտեսական հիմնավորման համաձայն՝ ջերմային էներգիայի սակագինը կկազմի մոտ 19 դրամ/կվտժ։

«Ավան» ծրագրի իրականացման աշխատանքները սկսվել են 2007թ. 4-րդ եռամսյակում, և 2008թ. փետրվարից Վարուժան միկրոշրջանի թիվ 8, 9, 10 բնակելի շենքերի 108 բնակարաններից 34-ը ջեռուցվել և տաք ջուր են ստացել։ 2008թ. ընթացքում վերականգնվել են նաև նույն միկրոշրջանի թիվ 4. 5, 6, 7 շենքերի 162 բնակարաններից 36-ի ջերմամատակարարման համակարգերը։

2009թ. դեկտեմբերի 15-ին ծրագրի առաջին փուլի շրջանակներում շահագործվեց Ավան թաղամասի Իսահակյան, Թումանյան, Նարեկացի և Քուչակ միկրոշրջանների թվով 46 բազմահարկ բնակելի շենքերի ինքնավար ջերմաէլեկտրակայանը:

«ՀայՌուսկոգեներացիա» ՓԲԸ-ի կողմից առաջիկայում կշարունակվեն Ավանի 1/2 ԿՋՀ-ի տարածքում նոր՝ 17 ՄՎտ հզորությամբ ինքնավար ջերմաէլեկտրակայանի (ԻՋԷԿ-1) շենքի կառուցման, Հովհաննիսյան և Իսահակյան թաղամասերի 1600 գծմ. երկարությամբ ջերմային բաշխիչ ցանցերի վերականգնման (փոխարինման), նույն թաղամասերի 23 շենքերի 990 բնակարաններից 285-ի ներբնակարանային ու ներշենքային համակարգերի շինհավաքակցման աշխատանքները:

Երևան քաղաքի 2005-2020թթ. գլխավոր հատակագծով նախատեսված է վերականգնել նաև Երևանի Շենգավիթ, Էրեբունի, Աջափնյակ, Հարավ-Արևմտյան և Նոր Նորք բնակելի թաղամասերի կենտրոնացված ջերմամատակարարման համակարգերը:

ՀՀ Բնապահպանության նախարարության համակարգման ներքո իրականացվող ՄԱԶԾ/ԳԵՎ «Հայաստան. քաղաքային ջեռուցման և տաք ջրամատակարարման էներգաարդյունավետության բարձրացում» ծրագիրը Երևանի քաղաքապետարանի հետ կնքած համագործակցության համաձայնագրի շրջանակներում մշակել է Երևան քաղաքի վարչական շրջանների ջերմամատակարարման սխեմաները՝ իրենց տեխնիկա-տնտեսական հիմնավորումներով:

Հետագայում ջերմամատակարարման հնարավոր ներդրումային առաջարկությունների դեպքում (բյուջետային միջոցներ մասնավոր ներդրումներ, դրամաշնորհներ և այլն) նշված բնակելի թաղամասերի կենտրոնացված ջերմամատակարարման վերականգնման ՄԱԶԾ ԳԷՖ ծրագրի կողմից ներկայացված սխեմաների համաձայն, նմանատիպ ծրագրեր կարող են իրականացվել նաև մայրաքաղաքի մնացած վարչական շրջաններում:

Աղբահանություն և սանիտարական մաքրում

Մայրաքաղաքի աղբահանության և սանիտարական մաքրման աշխատանքներն իրականացվում է թվով 12 մասնագիտացված ընկերությունների շուրջ 1430 աշխատակիցների և 360 միավոր հատուկ նշանակության մեքենա-մեխանիզմների միջոցով, որոնք ներկա դրությամբ մաշված են գրեթե 75-80%-ով:

Աղբահանությունը կատարվում է շուրջ 4765 բազմաբնակարան շենքերից և շուրջ 53000 մասնավոր տնատիրություններից:

Ըստ պահանջվող նորմատիվների՝ Երևանի սանիտարական մաքրման և աղբահանության աշխատանքները պատշաճ մակարդակով կազմակերպելու համար անհրաժեշտ է ևս ձեռք բերել թվով 280-300 միավոր հատուկ նշանակության մեքենա-մեխանիզմներ, այդ թվում՝ 50 միավոր ձյուն մաքրող, 55 հատուկ աղբատար (ԿՈ), 20 աղ և ավազ ցանող, 30 մայթ մաքրող, շուրջ 95 ինքնաթափ, 15 գրեյդեր, 35 ձյուն բարձող և այլ մեքենա-մեխանիզմներ:

Բարձրահարկ-բազմաբնակարան շենքերում առկա աղբամուղերի քանակը՝ թվով 3901 հատ է,

Երևան քաղաքում վերջին 2 տարում շահագործման հանձնված բազմաբնակարան շենքերի բակերում հիմնականում տեղադրված են մեծ աղբարկղեր, իսկ ընդհանուր առմամբ Երևան քաղաքի վարչական տարածքում տեղադրված է շուրջ թվով 8500 մեծ և փոքր աղբաման, որը պետք է ավելացվի մոտ 4.5-5.0 հազ. հատով: 2010 թվականին նախատեսված է ավելացնել 1300 աղբաման, որը կստեղծի շուրջ 250 հազ. տոննա լրացուցիչ աղբահանման հնարավորություն:

Նուբարաշենի աղբավայր

Երևան քաղաքը Հայաստանում սպառման կոշտ թափոնների առաջացման խոշորագույն օջախ է, որտեղ կուտակվում է երկրի ընդհանուր կոշտ թափոնների շուրջ 70-75 %–ը:

Երևանի մեգապոլիսի համար մեծ նշանակություն ունի Նուբարաշենի քաղաքային աղբավայրը, որը գործարկվել է դեռևս 1950-ական թվականներին և

գտնվում է մայրաքաղաքի կենտրոնից մոտ 9-10 կմ հեռավորության վրա և զբաղեցնում է շուրջ 52.3 հա տարածք:

Անցած 50 և ավելի տարիների ընթացքում Նուբարաշենի աղբավայրում կուտակվել է ավելի քան 7.5-8.0 մլն տոննա կենցաղային աղբ:

Մայրաքաղաքի տարածքից քաղաքային աղբավայր է տեղափոխվում օրական միջին հաշվով 500-550 տոննա կամ տարեկան 185-190 հազար տոննա կենցաղային աղբ:

Նուբարաշենի աղբավայրի տարածքը պատկանում է Երևանի քաղաքապետարանին, իսկ աղբի ընդունումը, տեղադրումը և վնասազերծումը, Երևանի քաղաքապետի 2004թ. հուլիսի 9-ի որոշման համաձայն իրականացնում է «Էրեբունի մաքրություն» ՍՊ ընկերությունը: Ընկերությունը կենցաղային աղբը վերամշակման կամ տեսակավորման չի ենթարկում, այլ այն խտացնում և վնասազերծում է՝ ծածկելով 25-30 սմ հողի շերտով:

Աղբավայրում ջերմային գազերի արտանետումը կրճատելու նպատակով 2009թ. մարտի 10-ին Երևանի քաղաքապետ Գ. Բեգլարյանի ճապոնական «Շիմիձու» կորպորացիայի միջև Երևանի քաղաքապետարանում կնքեց համաձայնագիր՝ Նուբարաշենի թափոնակուտակիչում կենսագազի հավաքման և այրման ծրագրի վերաբերյալ, որը կնպաստի հատկապես բնապահպանական, շրջակա միջավայրի բարելավման և սանիտարահիգիենիկ պայմանների բարձրացմանը:

Նուբարաշենի ներկայումս գործող թափոնակուտակիչում՝ մոտ 8 հա տարածքի վրա, փորվել են հորատանցքեր, հորիզոնական գազամուղերով մխոցների միջոցով մեթան գազը մղվում է կենտրոնական ուղղահայաց խողովակ (ջահ) և այրվում: Տարածքը ծածկված է հերմետիկ թաղանթով և հողի շերտով: Ծրագրի տևողությունը 16 տարի է: Պայմանագրի գործողության ժամանակահատվածում՝ մինչև 2023 թվականը, ըստ հաշվարկների, պետք է իրականացվի 512 հազար տոննա CO_2-ի համարժեք արտանետումների սերտիֆիկացված կրճատում:

Ծրագրի ֆինանսավորումը, ներառյալ բոլոր տարիներին համակարգի պահպանման և շահագործման ծախսերը, կկազմեն մոտ 5,5 մլն ԱՄՆ դոլար, կիրականացնի ճապոնական կողմը: Ներկա պահին արդեն ներդրվել է 2.75 մլն ԱՄՆ

դոլար: Կառույցը հանձնվել է հայկական կողմին՝ որպես սեփականություն: Շահագործումն իրականացնում է «Նոր բարեկարգում» ՓԲ ընկերությունը:

Բազմաբնակարան շենքերի կառավարում

Երևանում գտնվող 4765 բազմաբնակարան շենքերից 4430-ի կառավարումը իրականացվում է 372 համատիրությունների, 118-ը՝ լիազորագրային կառավարիչների, 158-ը՝ վարչական շրջանների ղեկավարների և 9-ը՝ ԿԷՉ-ի կողմից:

Բազմաբնակարան շենքերի տեխնիկական վիճակը գնահատվում է անբավարար: Վատթար վիճակում է գտնվում վերելակային տնտեսությունը:

Ներկայումս ՀՀ բազմաբնակարան բնակարանային ֆոնդի կառավարման բնագավառի բարեփոխումներին ուղղված միջոցառումների ծրագրի նախագիծ է մշակվել, այն քննարկվել է ՀՀ կառավարությունում և 28.04.2008թ. հ.380-Ա որոշմամբ արժանացել է կառավարության հավանությանը:

Համաշխարհային բանկի փորձագետ է հրավիրվել Երևան, որի ներգրավման նպատակն է երկրի բնակֆոնդի պահպանման և շահագործման ազգային ռազմավարության ուսումնասիրությունը և համապատասխան առաջարկությունների ներկայացումը:

2010 թվականի կիրականացվեն.

- Բազմաբնակարան շենքերի կառավարման հայեցակարգի մշակում,
- Տեղեկատվական և խորհրդատվական օգնություն, հակադարձ կապի մշակում և ներդրում,
- Պարտադիր նորմերի կատարման պահանջների վերահսկողություն:

Վերելակային տնտեսություն

Վերելակային ծառայության ապակենտրոնացումը դժվարացրեց բնակելի շենքերի վերելակների պահպանման, շահագործման, նորոգման և սպասարկման միասնական կանոնների կիրառումը: Ներկայումս բարձրահարկ բնակելի շենքերի վերելակային պարկի ցուցակային թիվը 4318 է, թվով 3120 վերելակ սպասարկվում և շահագործվում է մասնագիտացված վերելակային ծառայությունների կողմից, իսկ

մնացած 1188 վերելակների սպասարկումն ու շահագործումն իրականացվում է լիցենզիա ունեցողներ անհատ մասնագետների միջոցով:

Նախկինում գործող 95 դիսպետչերական կետերից և 25 հենակետերից գործում են 11-ը, զգացվում է փորձառու մասնագետների կարիք, իսկ ներկայումս յուրաքանչյուր մասնագետ միաժամանակ սպասարկում է մինչև 50 վերելակ:

Երևան քաղաքում չվերանորոգված թվով 1800 վերելակների վերանորոգման համար մոտավոր հաշվարկներով կպահանջվի 2.2 մլրդ. դրամ ֆինանսական միջոցներ, որով կավարտվի վերելակային պարկի վերականգնումը:

Ուսումնասիրության արդյունքները ցույց են տալիս, որ չնայած գոյություն ունեցող օրենսդրական հնարավորություններին, այնուհանդերձ, վերելակային տնտեսության սպասարկման, շահագործման աշխատանքներն իրականացվում են անբավարար, չի իրականացվում վերելակային ծառայություններում աշխատող մասնագետների վերարտակավորում, իսկ համալրելու նպատակով՝ նոր կադրերի պատրաստում:

Էլեկտրամատակարարում

2006 թվականին «ՀԷՑ» ՓԲ ընկերությունը մտավ «ԻՆՏԵՐ ՌԱՕ ԵԷՍԵ-ի խմբի կազմի մեջ: Այսօր ընկերությունն ունի 12 մասնաճյուղ (որոնցից 5-ը Երևանում) և զբաղվում է Հայաստանի տարածքում էլեկտրաէներգիայի բաշխմամբ, փոխանցմամբ և վաճառքով՝ սպասարկելով մոտ 950 հազար բաժանորդի, ճապոնական վարկով իրականացվում է 110կՎ թվով 17 ենթակայանների վերակառուցման և արդիականացման ծրագիր, որից թվով 12-ը քաղաք Երևանում-35մլն. ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամով:

«Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» ՓԲ ընկերության կարևորագույն խնդիրներից է Երևան քաղաքի էլեկտրաէներգիայի անխափան մատակարարումը, էլեկտրաէներգիայի մատակարարման հուսալիության բարձրացումը, ինչպես նաև ընկերության հաշվեկշռում գտնվող սարքավորումների արդիականացումը, որի նպատակով ընկերությունում կազմվել է ներդրումային ծրագիր և ժամանակացույց՝ սարքավորումների և մալուխային ու օդային գծերի շահագործման աշխատանքների

իրականացման համար: Այդ ծրագրով առաջիկա տարիներին և մասնավորապես 2010 թվականին իրականացնել.

- Մատակարարվող էլ. էներգիայի հուսալիությունը բարձրացման նպատակով՝ բաշխիչ կետերի վերակառուցում, յուղային անջատիչների փոխարեն վակուումային անջատիչների տեղադրում՝ թվային միկրոպրոցեսորային ղեկավարման բլոկի տեղադրումով
- Անվտանգության ապահովման և բնակչության անդորրը պահպանելու նպատակով՝ բազմաբնակարան շենքերի առաջին հարկերից տրանսֆորմատորային ենթակայանների դուրս բերում:
- Տրանսֆորմատորային ենթակայանների, օդային և մալուխային գծերի անվտանգության գոտիների խախտումը, որը խոչնդոտում է շահագործման աշխատանքներին, բերում է հուսալիության նվազեցմանը և բաժանորդների բողոքներին:
- Ֆիզիկապես մաշված բարձր և ցածր լարման մալուխների հատվածների կամ ամբողջությամբ փոխում
- Տրանսֆորմատորային ենթակայաններում գերբեռնված տրանսֆորմատորների բեռը իջեցնելու և մատակարարվող էլ. էներգիայի հուսալիությունը բարձրացնելու նպատակով՝ 2-րդ պահուստային տրանսֆորմատորների տեղադրում
- Երևան քաղաքի նոր և զարգացող թաղամասերում էլ.էներգիայի մատակարարման նպատակով՝ նոր տրանսֆորմատորային ենթակայանների կառուցում՝ իրենց բարձր և ցածր լարման օդային և մալուխային ցանցով
- «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» ՓԲ ընկերությունն 2010 թվականին ներդրումներ է նախատեսում ցանցերի վերակառուցման և զարգացման համար, որոնցում նախատեսված է ենթակայանների սարքավորումների փոխարինում, նոր էներգետիկ օբյեկտների կառուցումը, նոր տեխնոլոգիաների ներդրում 110-35-10(6)- կՎ ցանցերում:
- ենթակայանների, մալուխային և օդային գծերի և այլ էներգետիկ օբյեկտների կառուցում, վերակառուցում և վերազինում

- Ընկերությանը Ճապոնական միջազգային համագործակցության բանկի կողմից տրամադրվել է արտոնյալ վարկ 110 կՎ թվով 13 ենթակայանների վերակառուցման համար: Ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է նաև ենթակայանների հիմնական սարքավորումների փոխարինում, լարման 110-35-6(10) կՎ մակարդակների վրա
- Երևան քաղաքի մասնավոր հատվածներում 0.4կՎ օդային ցանցի կառուցում՝ ինքնատար մեկուսացված հաղորդալարերով (СИП), որը կբերի անվտանգության ապահովմանը, կորուստների նվազեցմանը և հուսալիության բարձրացմանը:

Գազամատակարարում

2010թ. Գազային համալիրի վերականգնման և զարգացման ծրագրի իրականացման ուղղությամբ Երևան քաղաքում նախատեսվում է իրականացնել շուրջ 3.7 մլրդ. դրամի աշխատանքներ: Բնական գազի տեղափոխման և բաշխման փուլերում նրա հաշվառման համակարգերի կատարելագործման ուղղությամբ ընկերության կողմից տարվող տեխնիկական քաղաքականությունն ուղղված է ժամանակակից բարձր ճշտության դասով ծախսաչափերի ներդրմանը, որոնց համար որպես հիմք ծառայում են փոփոխական ճնշման անկումով աշխատող միկրոպրոցեսորային ծախսաչափային համալիրները, ռոտացիոն և տուրբինային հաշվիչներն ու մեմբրանային կենցաղային հաշվիչները,ինչը և հնարավորություն կտա հսկելու գազի ծախսը:

«ՀայՌուսգազարդ» ՓԲ ընկերության բաժանորդների թիվը կազմում է 231 հազ. բաժանորդ:

2009 թվականի ընթացքում Երևան քաղաքում գազաֆիկացվել են Սիլիկյան թաղամասի Նորվեգական քոթեջները, Տ. Մեծ–Մ. Խորենացի–Նար Դոս փողոցներով պարփակված թաղամասը, Մ. Խորենացի հ.209, հ.211, Արշակունյաց հ 30, հ. 32, Ե. Քոչար հ. 27, Բրյուսովի հ. 23, Շիրակի հ. 7/2, Փարպեցի հ. 9ա, Շահամիրյան հ.10, Դավթաշենի 3-րդ թաղամաս հ. 6, 7, 7/2, 4-րդ թաղամաս հ. 53 շենքերը,

Սահմանադրական Դատարանի, Անվտանգության Խորհուրդի, քաղաքացիական Խորհուրդի շենքերը, Հայ–գերմանական «ԷԼԲԱՍ» մարտկոցների գործարանը:

2010 թվականին գերակա խնդիրներից է Երևանի մի շարք տարածքների, այդ թվում՝ Խորենացու 4-րդ նրբ,Նորագյուղ թաղ. հ.94, 94ա, 94բ, 94գ և 147, 340, 321 հասցեներ, թվով 119 առանձնատներ, Սարի թաղի 8-րդ, 9-րդ,10-րդ շարքերի թվով 250 առանձնատներ, Աջափնյակ վարչական շրջանի Սպանդարյան կայարանի տարածք,Փիրումյան միկրոշրջանի (Սիլիկյան թաղ.) առանձնատների, Նոր Նորքի 7-րդ զանգվածի 2/5, Հ.Ավետիսյան հ/տարածքի թիվ 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11,12 առանձնատների գազիֆիկացումը և գազամատակարարումը:

Էլեկտրոնային հաղորդակցություն

Մեկնարկին Orange-ն արդեն ծածկույթ է ապահովում Հայաստանի բնակչության 83%-ին, ՎիվաՍելի բջջային կապի ծածկույթը Հանրապետության տարածքում կազմում է 80%,Արմենտելինը 35 %:

Կապի և տեղեկատվայնացման ոլորտի ներկա վիճակը,առկա հիմնախնդիրների լուծման մոտեցումները և վերլուծումը առաջարկում և ամրագրում է ոլորտի զարգացման համաշխարհային միտումներից բխող ռազմավարական նոր ուղենիշերը (քաղաքականությունը) ըստ առանձին սեգմենտների (մասնավորապես՝ հեռախոսակապ, տվյալների փոխանցում), միաժամանակ տրված են ոլորտի ամբողջական զարգացման ռազմավարական ուղենիշերը(անհրաժեշտ սարքավորումների և նյութերի ձեռք բերում, սարքավորումների տեղակայման աշխատանքներ,բաժանորդային հեռախոսագծերի վերամիացման աշխատանքներ և այլն):

2010թ. ընթացքում ընկերությունները են հեռախոսակապի զարգացման հիմնախնդրի լուծման համար նախատեսում համալիր միջոցառումների իրականացում.

ա) Երևան քաղաքի անալոգային ԱՀԿ-ների թվայնացում,ընդլայնում, նշված պարտավորության իրականացման նկատմամբ հսկողության լծակների խստացում, իսկ դրա չկատարման դեպքում՝ հարկադրանքի միջոցների կիրառում:

բ) ADSL տեխնոլոգիայի վրա հիմնված ինտերնետ ծառայությունների մատուցում, ենթակառուցվածքի հետագա զարգացում (լարային և ոչ լարային տեխնոլոգիաներ)։

Զարգացման հաջող ընթացքի դեպքում, տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաները կարող են լինել ոչ միայն տնտեսության մրցունակությունն ապահովող կարևոր գործոններից մեկը, այլ նաև հիմքը դառնալ տարածաշրջանային ավելի ակտիվ համագործակցության և միասնական տնտեսական տարածության ձևավորման։

ԱՌԵՎՏՐԻ ԵՎ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ՈԼՈՐՏ

Երևան քաղաքում գործում են առևտրի 11036 օբյեկտներ, սպառողական ապրանքների 18, գյուղատնտեսական արտադրանքի 11 շուկաներ, հանրային 911 և կենցաղային ծառայություններ մատուցող 892 օբյեկտներ: Առևտրի օբյեկտների 60,0%-ը, հանրային սննդի կազմակերպման օբյեկտների 73,5%-ը և կենցաղային ծառայություններ մատուցող օբյեկտների 60,6%-ը կենտրոնացված է Կենտրոն, Արաբկիր, Էրեբունի և Նոր Նորք վարչական շրջաններում:

Երևան քաղաքում կանոնակարգված չէ բոլոր տեսակի պարենային, ոչ պարենային ապրանքների և գյուղմթերքների բացօթյա առևտուրը, անհավասարաչափ են տեղաբաշխված առևտրի, հանրային սննդի, սպասարկման ծառայություններ մատուցող և զվարճանքի օբյեկտները, իսկ տասնյակ փողոցներին հարող տարածքներ գերհագեցած են տեղադրված կրպակներով ու տաղավարներով:

Երևանում գործող գյուղմթերքների արտադրանքի շուկաներն աշխատում են թերծանրաբեռնվածությամբ, որոնց միջոցով իրականացվող առևտրի շրջանառության տեսակարար կշիռը 2008թ. կազմել է ընդամենը 1,3%, իսկ 2009թ. 1-ին կիսամյակում՝1,7%:

Ոլորտում առևտուրը կանոնակարգելու նպատակով 2010 թվականին Երևանում կկանոնակարգվի բացօթյա առևտուրը , կկազմակերպվեն գյուղմթերքների արտադրանքի իրացման մեծածախ շուկաներ: Բացի այդ, շաբաթ, կիրակի և տոնական օրերին կկազմակերպվեն գյուղատնտեսական արտադրանքի, սպառողական ապրանքների վաճառքի շուկաներ և տոնավաճառներ:

Առևտրի և ծառայությունների ոլորտի իրավական դաշտի կատարելագործման նպատակով կընդունվեն մի շարք իրավական ակտեր, այդ թվում՝

- Առևտրի, հանրային սննդի և սպասարկման ոլորտում գործունեության լրացուցիչ կանոնները և պայմանները, որը բխում է «Երևան քաղաքում տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 12-րդ հոդվածի 24-րդ մասի պահանջներից:

- Հանրային սննդի, զվարճանքի օբյեկտներում, այդ թվում՝ գիշերային ակումբներում և բացօթյա սրճարաններում հնչեցվող երաժշտության կանոնակարգման վերաբերյալ
- Առևտրի օբյեկտներում և առևտրի իրականացման վայրերում, հատկապես բացօթյա՝ քաղաքացիներին զուգարաններից անվճար օգտվելու վերաբերյալ
- Կընդունվի փոքր և միջին բիզնեսին աջակցելուն ուղղված կմշակվի և Երևանի ավագանուն կներկայացվի առկա առևտրի և սպասարկման ոլորտի օբյեկտների տեղաբաշխումը կանոնակարգելու, տեղափոխելու կամ արդիականացնելու, դրանց արտաքին տեսքը մայրաքաղաքին ներկայանալի դարձնելուհայեցակարգ
- Թափառող կենդանիների վնասազերծման ոլորտի արդյունավետ կառավարման մեխանիզմների մշակում, ինչպես նաև համապատասխան օրենսդրական դաշտի ձևավորում («Կենդանիների մասին», Կենդանիների պաշտպանության մասին» ՀՀ օրենքների նախագծերի մշակում, Երևան քաղաքում ընտանի կենդանիներ պահելու քաղաքային կանոնների սահմանում և այլն)։
- 2010 թվականին աշխատանքներ կտարվեն նաև ստորգետնյա անցումներում իրականացվող առևտրի կանոնակարգման, թափառող կենդանիների վնասազերծման ուղղությամբ։

ՏՐԱՆՍՊՈՐՏ

Ավտոբուսային փոխադրումներ

Երևան քաղաքում առկա է տարբեր մակնիշների թվով 384 ավտոբուս, փաստացի սպասարկվում են 32 ավտոբուսային երթուղիներ, որոնցում օրական միջին հաշվով շահագործվում է 270-280 միավոր շարժակազմ, երթուղիները պայմանագրային հիմունքներով սպասարկվում են 14 մասնավոր կազմակերպությունների կողմից: Դեռևս անբավարար է ավտոբուսային երթուղիների շահագործման արդյունավետությունը (ավտոբուսների տեսակարար կշիռը ուղևորա-փոխադրումների ընդհանուր ծավալում մնում է ցածր՝ կազմելով ընդամենը 12.0%):

Միկրոավտոբուսային փոխադրումներ

Գործող միկրոավտոբուսային երթուղիների թիվը կազմում է 116, որոնք համալրված են տարբեր մակնիշների մոտ 2730 միավոր շարժակազմով: Նշված երթուղիները պայմանագրային հիմունքներով սպասարկում են 64 մասնավոր կազմակերպություններ, իսկ ուղևորափոխադրումների 76%-ը իրականացվում է միկրոավտոբուսներով: Այդ կապակցությամբ անհետաձգելի խնդիր է ավտոբուսային հավաքակազմի համալրումը քաղաքային ավտոբուսներով և միկրոավտոբուսների քանակի կրճատումը:

Վերգետնյա էլեկտրատրանսպորտ

«Երևանի էլեկտրատրանսպորտ» ՓԲԸ-ի հաշվեկշռում առկա է թվով 100 տրոլեյբուս (2-ը տեխ. օգնության տրոլեյբուսներ են), սպասարկվում են 6 երթուղիներ, որոնցում օրական գիծ է դուրս բերվում 50-55 տրոլեյբուս:

Վերջին տարիներին նվազել է տրոլեյբուսներով տեղափոխվող ուղևորների քանակը, որոնց տեսակարար կշիռը ներքաղաքային ընդհանուր ուղևորա-փոխադրումներում կազմում է ընդամենը 1,8% (2004թ. մոտ 3%):

Կարևորելով քաղաքային վերգետնյա էլեկտրատրանսպորտի դերը ներքաղա-քային ուղևորափոխադրումների գործընթացում և ստեղծված իրավիճակը բարելա-

վելու նպատակով 2006թ.-ից վերականգնվել է «Երևանի էլեկտրատրանսպորտ» ՓԲ ընկերության սուբսիդավորումը ՀՀ պետբյուջեից:

Մետրոպոլիտեն

Երևանի մետրոպոլիտենում առկա է թվով 70 վագոն: Աշխատանքային օրերին գիծ է դուրս բերվում 26 վագոն (13 շարժակազմ), իսկ շաբաթ, կիրակի և տոն օրերին՝ 24 վագոն (12 շարժակազմ):

2008թ. մետրոպոլիտենով տեղափոխվել է 18.9 մլն ուղևոր, տեսակարար կշիռը ընդհանուր ուղևորափոխադրումների ծավալում կազմել է մոտ 9,1% (2007թ.՝ 17.3 մլն ուղևոր, 8,3%, 2006թ.՝ 15.4 մլն ուղևոր 7,4%): 2009 թվականի հունվար–նոյեմբեր ամիսների դրությամբ փոխադրումները կազմել են շուրջ 17.2 մլն ուղևոր:

Այսօր մետրոպոլիտենը շաչունակում է մնալ ծանր ֆինանսական վիճակում և դեռևս հնարավորություն չկա ամբողջ ծավալով և պատշաճ մակարդակով իրականացնելու մետրոպոլիտենի շահագործման և երթևեկության անվտանգության ապահովման նախատեսված աշխատանքները:

Ստեղծված իրավիճակը բարելավելու նպատակով ՀՀ պետական բյուջեից հատկացված գումարների հաշվին 2008թ. և ընթացիկ տարվա 9 ամիսներին կատարվել են 1977.2 մլն դրամի հիմնանորոգման աշխատանքներ: Մասնավորապես, կատարվել են վագոնների (41 հատ), անվազույգերի (72 հատ), շարժասանդուղքների հիմնանորոգման, ընթացային ռելսերի, փայտակոճերի փոխարինման, մետրոպոլիտենի կայարանների, մուտքային դռների, նախասրահների արդիականացման, շենքերի տանիքների վերանորոգման և այլ աշխատանքներ, ներդրվել են ուղեվարձի գանձման ավտոմատ, քարտային համակարգեր:

Հասարակական տրանսպորտի կանգառներ

ՀՀ պետբյուջեից հատկացումների հաշվին 2006-2008թթ. մայրաքաղաքի հասարակական տրանսպորտի կանգառներում տեղադրվել են թվով 298 կանգառասրահներ և կանգառանշաններ, կատարվել են համապատասխան գծանշումներ:

Չնայած դրան, կանգառների մեծ մասը դեռևս կահավորված չէ և 2010թ. ընթացքում ևս նախատեսվում է շարունակել հասարակական տրանսպորտի կանգառների կահավորման աշխատանքները:

Երթուղային ցանց

Երևանի քաղաքապետարանի պատվերով 2007-2008թթ. ընթացքում մշակված երթուղային ցանցը, որը չնայած հաստատվել է Երևանի քաղաքապետի 30.12.2008թ. հ. 6493-Ա որոշմամբ, չի ներդրվել և ներկայումս մշակվում է նոր երթուղային ցանց՝ նպատակ հետապնդելով ամբողջովին վերանայելու Երևանի փոքր կենտրոնում ուղևորափոխադրումների կազմակերպման գործընթացը:

Երթուղային ցանցի մշակման աշխատանքների ընդհանուր համատեքստում իրականացվելու են Երևանի վարչական տարածք մուտք գործող միջմարզային երթուղիների և «ուսանողական» ավտոբուսների աշխատանքի, կայանատեղերի կանոնակարգման աշխատանքներ :

Ավտոկայանատեղեր

Երևան քաղաքում տրանսպորտային միջոցների կայանատեղերի միայն մի մասն է գործում Երևանի քաղաքապետի համապատասխան որոշումների հիման վրա: Շրջանառության մեջ է դրվել «Ավտոկայանատեղերի տուրքի մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծը: Օրենքի ընդունումը հնարավորություն կտա մայրաքաղաքում կանոնակարգելու ավտոկայանատեղերի կազմակերպման և կանոնակարգման գործընթացը:

ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

2009 թվականի գույքագրման տվյալների համաձայն՝ Երևան քաղաքի ընդհանուր օգտագործման կանաչ զանգվածը կազմում է 832.3 հա, որից փողոցների սիզամարգեր՝ 145.8 հա, զբոսայգիներ՝ 146.2 հա, պուրակներ՝ 34.5 հա, անտառ-պուրակներ՝ 257.7 հա, Հրազդանի կիրճ՝ 248.1 հա: Ընդհանուր ծառերի թիվը 338 հազարից ավելի է, ծաղկային մակերեսը՝ 4.2 հա, ծաղկասածիլների քանակությունը՝ մոտ 1.3 մլն հատ:

2009 թվականին կատարվել են շուրջ 4500 ծառերի երիտասարդացման աշխատանքներ, ձեռք է բերվել 25 տոննա հանգած կիր և կրապատվել է 27000 հատ ծառ, սիզամարգերի բարելավման համար ներկրվել է 5150 խմ բուսահող և 400 խմ կարմիր շլակ, ձեռք է բերվել 20 տոննա խոտի սերմ, որից վարչական շրջաններին բաշխվել է 4250 կգ, իսկ ուսումնական հաստատություններին՝ 1125 կգ:

Իրականացվել են 15,0 հա սիզամարգերի բարելավման և ցանքսի աշխատանքներ : Հոլանդիայից ներմուծվել է 100 000 հատ ծաղկասածիլ: Ընդհանուր առմամբ Երևանում ծաղկապատվել է 4,2 հա տարածք,տնկվել է 7 հազ. ծառ և 10 հազ.թուփ, թվով 9 կամուրջների հենասյուների վրա տեղադրվել են ծաղկամաններ (տարբեր տեսակի ծաղկասածիլներերով), կատարվում են ծաղկամանների տեղադրման աշխատանքներ շենքերի պատշգամբների վրա:

թվականին նախատեսվում է Երևան քաղաքում ևս 125 հա կանաչ տարածքների հիմնում՝ այդ թվում՝ Էրեբունի վարչական շրջանի տարածք՝ 100 հա, Աջափնյակ՝ 15 հա և Շենգավիթ՝ 10 հա:

2010 թվականին կապահովվի 832,3 հա կանաչ տարածքների խնամքի և սպասարկման աշխատանքների կազմակերպումը, կկատարվի 20 000 ծառատունկ, 5,0 հա ծաղկային տարածքների ձևավորում և 50 հազ. ծառերի կրապատում, կիրականացվի 30 կմ երկարությամբ նոր ոռոգման ցանցի կառուցում:

2010 թվականին 3000 քմ-ի վրա Երևանի քաղաքապետարանի տնկարանում կկառուցվեն 3 ջերմոցներ, որտեղ Երևանի ծաախկացման համար տարեկան կաճեցվեն 500-600 հազ. հատ ծաղկասածիլներ:

Հաշվի առնելով, որ Երևան քաղաքը հանդիսանում է էկոլոգիապես խիստ ծանրաբեռնված բնակավայր, որտեղ անբարենպաստ բնակլիմայական պայմանները, շինարարության ծավալները, տրանսպորտային միջոցների խիստ ավելացումն իրենց ազդեցությունն են թողնում շրջակա միջավայրի վրա, ներկայումս գերակա խնդիր է դարձել Երևան քաղաքի կենտրոնական հատվածի զանգվածային կանաչապատումը։

Ծիծեռնակաբերդի հուշահամալիրի, «Հաղթանակ» զբոսայգու և Եռաբլուր պանթեոնի տարածքների կանաչապատման ծրագիրը հնարավորություն կընձեռնի ընդհանուր առմամբ լուծելու ոչ միայն մայրաքաղաք ներթափանցող փոշու, ծանր մետաղներով աղտոտվածության նվազեցման, քամիների մեղմման խնդիրը, այլև ունենալ գործնականում առողջ, գեղագիտական առումով գեղեցիկ և ժամանակակից նորմատիվներին համապատասխանող կանաչ զանգվածներ։

ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏ

Հանրակրթություն

ՀՀ Ազգային անվտանգության ռազմավարության հիմնական գերակայություններից է հայ ժողովրդի հոգևոր – մշակութային ինքնությանն ու բարոյական արժեքներին սպառնացող երևույթների կանխարգելումը: Ելնելով այս պահանջից՝ կարևորվում է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացու կրթության և դաստիարակության ապահովումը:

Երևանի քաղաքապետարանի ենթակայությամբ գործում են 201 կրթական հաստատություն՝ 193 հանրակրթական և 3 հատուկ դպրոցներ, 5 արհեստագործական ուսումնարաններ:

Կրթական հաստատությունները ներկայացվում են ըստ վարչական շրջանների.

Հ/Հ	Վարչական շրջան	Դպրոցների թիվը	Աշակերտների թիվը	Մանկավարժ. թիվը
1	Աջափնյակ	20	10066	799
2	Արաբկիր	22	12351	1010
3	Ավան	8	4056	303
4	Դավթաշեն	6	3449	264
5	Էրեբունի	22	12473	1001
6	Կենտրոն	33	16410	1450
7	Մալաթիա-Սեբաստիա	17	13141	881
8	Նոր Նորք	19	12148	996
9	Նորք-Մարաշ	4	604	75
10	Նուբարաշեն	2	1273	89
11	Շենգավիթ	29	14911	1083
12	Քանաքեռ–Զեյթուն	14	6767	613
13	Ուսումնարան	5	853	154 42-ը՝ արտադրական ուսուցման վարպետ
	Ընդամենը	***201***	***108502***	***8718***

Երևան քաղաքում գործում են թվով 46 ոչ պետական հանրակրթական հաստատություններ :

Հանրակրթության գլխավոր նպատակը սովորողների մտավոր, հոգևոր, ֆիզիկական և սոցիալական ունակությունների համակողմանի ու ներդաշնակ զարգացումն է, նրանց պատշաճ վարքի և վարվելակերպի ձևավորումը, որն ամրագրված է «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքով:

12-ամյա կրթությամբ առաջին դասարանցիների համար ստեղծվել են համապատասխան պայմաններ: Կազմակերպվել և անցկացվել են նոր ծրագրերով ուսուցիչների վերապատրաստման դասընթացների գործընթացը շարունակվում է: Սովորողները ապահովված են անհրաժեշտ դասագրքերով, ուսուցիչները՝ առարկայական ծրագրերով և մեթոդական ուղեցույցներով:

Պետության կողմից համակարգին հատկացվող ֆինանսական ներդրումների ավելացման շնորհիվ բարձրանում է կրթության որակը:

2009թ. ՀՀ պետբյուջեից քաղաքապետարանի դպրոցներին տարրական, հիմնական և միջնակարգ (ընդհանուր) կրթություն իրականացնելու համար հատկացվել է 16206.91 մլն. դրամ:

Դպրոցական թվով 59 շենքերի վերանորոգման համար պետբյուջեից լրացուցիչ հատկացվել է 4572,06 մլն. դրամ, սակայն ՀՀ կառավարության մարտի 20-ի հ.302-Ն որոշման համաձայն՝ թվով 16 դպրոցներում գումարները կասեցվել են:

Երևանի քաղաքապետարանի համաքաղաքային կապիտալ ծախսերով կառուցվել է 16 կաթսայատուն (9 դպրոց, 8 մանկապարտեզ, 1 երաժշտական դպրոց՝ 700.40 մլն դրամ արժողությամբ: Թվով 201 կրթական հաստատություններից 165-ը ջեռուցվում են, իսկ 162 նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններից ջեռուցվում են 56-ը:

Պետբյուջեի միջոցներով և տարբեր ծրագրերով իրականացվում է դպրոցական գույքի նորացում:

Կատարված են ֆինանսական ներդրումներ, սակայն տասնյակ դպրոցական շենքեր կարիք ունեն հիմնանորոգման:

Վերանորոգման կարիք ունեցող ուսումնական հաստատությունների ցանկ

Հ/Հ	Վարչական շրջան	Հիմնանորոգում /դպրոցի համարը/	Տանիք	Սանհան հանգույց	Դուռ, պատուհան	Մարզադահլիճ, հանդիս. դահլիճ	Միջանցք, դասասենյակների
1	Աջափնյակ	hh. 102, 111, 126, 146, 156	-	h. 22, 122, 188	hh. 122, 153, 188	hh. 22,	hh, 122, 153, 188
2	Արաբկիր	hh. 21, 37,128, 148, 172	hh.54,76, 77, 83, 128	hh. 54, 151	h.54	h.82	h.145
3	Ավան	h.124	-	-	-	-	-
4	Դավթաշեն	h. 200	-	-	-	h.192,	h.192,
5	Էրեբունի	hh.16,68,70,107, 120,123,178	hh.64,49, 167	hh. 35,49,64	hh. 35,45, 60, 167	hh.35, 60, 119,167	hh.45, 60
6	Կենտրոն	hh. 2,3, Հ.Կոջոյան, 23, 25, 40, 41, 42, 72, 81, 182	h.4	h.10	h.5	-	hh.1,5,4,7,20, 29,33,53,57
7	Մալաթիա-Սեբաստիա	hh.91, 152, 176, 179, 191	h. 113, 116	hh. 113, 116, 121	h.113, 116	h. 116	-
8	Նոր Նորք	hh.133,134, 141, 186 187	h. 163	hh.88,163, 164	hh.62,88,135. 143. 163, 166, 186	h. 163	hh. 164, 166
9	Նորք -Մարաշ	hh.61, 157	* hh.61, 157	* hh.61, 157	-		
10	Նուբարաշեն	h.95	h. 175	-	h. 175		
11	Շենգավիթ	hh. 46, 50, 74, 140, 144, 169, 173	hh.31, 38, 65, 75, 154, 161	hh.12, 31, 38, 65, 86	hh.12, 31, 38, 65, 86, 137	hh.38, 154,	hh.12, 65, 97, 137, 161
12	Քանաքեռ–Զեյթուն	hh.30, 103, 127,	h.48	-	hh. 44, 48, 85, 147	hh. 48, 147	hh. 48, 147

* հիմնանորոգում չլինելու դեպքում

Թվով 201 կրթական հաստատություններից 36-ը չունեն անհատական կաթսայատուն, որից թվով 27-ի նախագծանախահաշվային փաստաթղթերը պատվիրված են, որոնք 2010-2013թթ. նախատեսվում է իրականացնել ՀՀ պետական բյուջեով և ֆինանսավորման այլ աղբյուրների հաշվին:

Նախատեսվում է 2010 թվականին իրականացնել

- Տարրական, հիմնական և միջնակարգ ընդհանուր կրթություն, այդ թվում՝ ըստ աշակերտ թվի ֆինանսավորման համակարգի անցած դպրոցների, կույրերի երեկոյան դպրոցի, հատուկ ընդհանուր կրթության դպրոցների, արհեստագործական ուսումնարարանների և ներառական ուսուցման գծով պետական պատվերը՝ օրենսդրությանը համապատասխանեցման ապահովումը (պետբյուջե):
- Մանկավարժական կադրերի կանոնավոր մասնագիտական վերապատրաստում:
- Մանկավարժների գործունեության խրախուսման նպատակով «Տարվա լավագույն դպրոց», «Տարվա լավագույն տնօրեն», «Տարվա լավագույն ուսուցիչ» «Տարվա լավագույն դաստիարակ» մրցույթի անցկացում:
- Ազգային ժողովի գավաթի կիսաեզրափակիչ խաղերի անցկացում (քաղաքային, հանրապետական փուլ/:
- Սովորողների XIX մարզական խաղերի անցկացում:
- Առարկայական օլիմպիադաների տարածքային, քաղաքային և հանրապետական փուլերի կազմակերպում և անցկացում:
- Ուսումնական հաստատությունների համալրումը տեղեկատվական հաղորդակցական տեխնոլոգիաներով (ՏՀՏ), ինչպես նաև համակարգչային ինտերնետային ցանցով:
- Ավարտել Երևան քաղաքում ավագ դպրոցների ստեղծման գործընթացը:

Նախնական մասնագիտական արհեստագործական ուսումնարաններ

Երևանի քաղաքապետարանի ենթակայությամբ գործում են թվով 5 նախնական մասնագիտական արհեստագործական ուսումնարաններ.

1. Հ.4 – սպասարկման ոլորտ (խոհարար, վարսահարդար, դերձակ, ավտովերանորոգող-փականագործ մասնագիտությամբ)

2. Հ.5 – զարդակիրառական (գորգագործություն, ասեղնագործություն, ոսկերչություն, փայտի գեղարվեստական մշակում, մետաղի գեղարվեստական մշակում մասնագիտությամբ)

3. Հ.7 – պոլիգրաֆ (գործավար, հաշվետար, գործավար-ռեֆերենտ մասնագիտությամբ)

4. Հ.9 - սպասարկման ոլորտ (խոհարար, վարսահարդար, դերձակ, ավտովերանորոգող-փականագործ մասնագիտությամբ)

5. Հ.10 – երկաթուղային (էլեկտրոքարշի մեքենավար մասնագիտությամբ) և զարդակիրառական (գորգագործություն, ասեղնագործություն, ոսկերչություն, փայտի գեղարվեստական մշակում, մետաղի գեղարվեստական մշակում մասնագիտությամբ)

Նախորդ տարիների համեմատությամբ՝ բարձրացել է նախնական մասնագիտական արհեստագործական ուսումնարանների դերը: Դրա վկայությունն է ստորև ներկայացված տեղեկատվությունը:

հ/հ	թվական	Պետպատվերով նախատեսված տեղերի քանակը	Ընդունելություն	Ընդհանուր սովորողների թիվը	Շրջանավարտների թիվը
1	2006	245	221	625	183
2	2007	340	292	724	207
3	2008	320	290	770	208
4.	2009	320	320	882	208

Նախադպրոցական կրթություն

Երեխայի բնականոն և համակողմանի զարգացման ապահովման գործում կարևոր է նախադպրոցական կրթության դերը, որի նկատմամբ պետական հոգածությունը Հայաստանի Հանրապետությունում առաջնային խնդիր է:

Ներկայացվում է Երևանի քաղաքապետարանի ենթակայությամբ գործող 162 համայնքային նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունները՝ ըստ վարչական շրջանների.

Հ/Հ	Վարչական շրջան	ՆՈՒՀ-ի թիվը	Երեխաների թիվը	Աշխատողների թիվը
1	Աջափնյակ	16	2694	633
2	Արաբկիր	13	2367	444
3	Ավան	7	1353	190
4	Դավթաշեն	5	897	209
5	Էրեբունի	13	1437	371
6	Կենտրոն	21	1901	396
7	Մալաթիա-Սեբաստիա	22	3276	654
8	Նոր Նորք	23	3488	627
9	Նորք -Մարաշ	4	242	94
10	Նուբարաշեն	1	164	25
11	Շենգավիթ	22	3307	728
12	Քանաքեռ–Զեյթուն	15	1680	308
	Ընդամենը	***162***	***22806***	***4679***

Առանձին վարչական շրջաններում արձանագրված ֆինանսավորման աճի և զարգացման միտումները և մանկապարտեզներին կատարվող հատկացումների ավելացումը, սակայն, բավարար չեն անհրաժեշտ պայմանների ստեղծման համար (Նոր Նորք, Շենգավիթ, Էրեբունի վարչական շրջաններում մանկավարժների աշխատավարձը չի համապատասխանում ՀՀ օրենսդրության պահանջներին)։

Նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների աշխատողների վերապատրաստումը արմատական բարելավման կարիք ունի։ Հարստացման կարիք ունեն երեխաների ուսուցման մեթոդները։

Շենքային պայմանները չեն համապատասխանում ժամանակակից պահանջներին, ջեռուցումը իրականացվում է հիմնականում էլեկտրական սարքերի միջոցով (փայտե վառարաններից են օգտվում Շենգավիթի, Նոր Նորքի, Մալաթիա-Սեբաստիայի, Աջափնյակի մի շարք մանկապարտեզներ), կաթսայատուն ունեն ընդամենը 54 մանկապարտեզ։

Երեխաների սնունդը կազմակերպվում է հիմնականում ծնողական մուծումների հաշվին։ Վարչական տարբեր շրջաններում դրանք տարբեր են։ Սննդաբաժնում գերակայում են մակարոնեղենը և կարտոֆիլը, որոնք համեմատաբար էժան են։

Նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններն ունեն փափուկ և կոշտ գույքի թարմացման, համապատասխան դիդակտիկ նյութերի, ժամանակակից տեխնոլոգիաների, խաղային միջոցների կարիք:

Գործում են 18 ոչ պետական նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններ:

ՀՀ կառավարությունը նախադպրոցական կրթության ծրագրերում սահմանում է նախադպրոցական կրթության նպատակներն ու խնդիրները, ինչպես նաև պահանջները՝ երեխաների կրթությունն ու խնամքն իրականացնող կազմակերպություններին և անձանց:

Նախադպրոցական կրթության զարգացման նպատակով 2010 թվականին նախատեսված է

- երեխայի ֆիզիկական, բարոյական, մտավոր զարգացման հիմքերի ստեղծում,
- մայրենի լեզվով հաղորդակցվելու և այդ հիմքի վրա օտար լեզուների ուսումնասիրման նախադրյալների ապահովում,
- վարվեցողության տարրական կանոններին, հայրենի բնության և բնապահպանության, պատմության և ազգային մշակույթի տարրերին ծանոթացում,
- դպրոցական ուսուցմանը նախապատրաստում:

Պետությունը կարևորում է երեխաների ընդգրկվածության աճը նախադպրոցական ուսումնական հաստատություն և օժանդակում է հաստատությունների հզորացմանը: Ավելացվում են ներդրումները, ամրագրվում են նպատակային գումարներ՝ ուղղված երեխաների խնամքի և կրթության կազմակերպմանը, նախադպրոցական կրթության մատչելիությանը:

Թվով 47 նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններում վարձակալությամբ տեղակայված են 106 կազմակերպություն, որոնցից 56-ը՝ տարածքն օգտագործում է անհատույց, 31-ի գումարը տնօրինում են վարչական շրջանները, 14-ինը՝ համապատասխան նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունները, 5-ինը անհայտ է:

Վերևում թվարկված մանկապարտեզների կաթսայատների կառուցումը նախատեսված է եղել իրականացնել 2009թվականին:

Նախադպրոցական ուսումնական բոլոր հաստատություններում սեղմ ժամանակահատվածում անհատական կաթսայատներ կառուցելու գործում առաջարկվում է ներգրավել տեղական և արտերկրի գործարարներին:

Ելնելով միասնականության սկզբունքի ապահովման քաղաքականությունից՝ երեխաներին սահմանված նորմատիվներին համապատասխան սնունդով ապահովելու նպատակով մատակարարների ընտրությունը կատարել մրցույթով և սահմանել վերահսկողություն:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ

Առողջապահության համակարգը դեռևս գտնվում է բարեփոխումների շրջանում, փոփոխություններ են կատարվում ոլորտը կարգավորող օրենսդրական դաշտում, մշակվում են նոր հայեցակարգեր, ռազմավարական ծրագրեր, որոնք ուղղված են աշխատանքների արդյունավետության բարձրացմանը: Բուժսպասարկումը համարելով որպես առաջնային խնդիր՝ աշխատանքներ են տարվում այն դարձնել որակյալ և մատչելի, ավելի մոտեցնել ազգաբնակչությանը, մեծացնել կանխարգելիչ և ամբուլատոր բուժօգնության աշխատանքները: Բնակչության համար պետական նպատակային ծրագրերի հասցեականության բարձրացման եւ որպես գերակա ուղղություն է դիտվում առողջապահական ծառայությունների մատչելիության բարձրացումը՝ հիմնական ուշադրությունը կենտրոնացնելով բուժօգնության առաջնային օղակի վրա:

Երևան քաղաքում բնակչության ամբուլատոր պոլիկլինիկական և հիվանդանոցային բժշկական օգնությունը և սպասարկումը իրականացվում է 98 առողջապահական կազմակերպությունների կողմից:

Երևանի քաղաքապետարանի ենթակայության տակ գտնվում են թվով 25 առողջապահական փակ բաժնետիրական ընկերություններ՝ 5 հիվանդանոց, 15 պոլիկլինիկա, 2 բուժսանմաս, 2 դիսպանսեր և շտապբուժօգնության ծառայությունը:

Առաջնային բուժօգնությունը մատուցվում է ամբուլատոր–պոլիկլինիկ հաստատություններում, որտեղ գործում է տեղամասա–տարածքային սկզբունքը, բուժօգնությունը ցուցաբերվում տեղամասային թերապևտների, մանկաբույժների և ընտանեկան բժիշկների և նեղ մասնագետների կողմից:

ՀՀ կառավարության 19.04.2007թ. «Հայաստանի Հանրապետությունում ընտանեկան բժիշկների անհատական և խմբային անկախ պրակտիկաների իրականացման կարգը հաստատելու մասին» հ.497-Ն որոշման համաձայն նախատեսվում է անկախ պրակտիկայի ներդրումը:

ՀՀ Կառավարության 30.03.2006թ. «Առողջության առաջնային պահպանման ծառայություններ մատուցող բժշկի ընտրության և նրա մոտ գրանցման կարգը հաստատելու մասին» հ.420-Ն որոշման համաձայն կշարունակվի առողջության

առաջնային պահպանման ծառայություններ մատուցող բժշկի ընտրության և նրա մոտ գրանցման գործընթացը, որով անցում կկատարվի տեղամասային սկզբունքից բժշկի ազատ ընտրությանը:

ՀՀ կառավարության կողմից հավանության արժանացած Տուբեկուլյոզի դեմ պայքարի 2007-2015թթ. ազգային ծրագրի համաձայն 2010 թվականին կկազմակերպվի պոլիկլինիկաների տուբերկուլյոզի դեմ պայքարի կաբինետների գործունեության ապահովումը իսկ ֆրանսիական ԲԱՍ կազմակերպության և ՀՀ առողջապահության նախարարության հետ համատեղ կշարունակվի բազմադեղորայքակայուն տուբերկուլյոզով հիվանդների վաղ հայտաբերման և բուժման աշխատանքները:

Շարունակվելու է ընտանեկան բժշկության համակարգի ներդնումը, ինչը ենթադրվում է ընտանիքի ամբուլատոր սպասարկում մեկ կառույցի կողմից և աստիճանաբար տեղամասային մանկաբույժների, թերապևտների և նեղ մասնագետների փոխարինում ընտանեկան բժիշկներով: Ընտանեկան բժշկության անհատական (խմբային) պրակտիկայի ներդրումը սկզբնական շրջանում նախատեսվում է կազմակերպել Երևան քաղաքի վարչական տարածքում գտնվող գյուղական բնակավայրերում և տարածքային առումով առանձնացված թաղամասերում՝ ձևավորելով ընտանեկան բժշկության գրասենյակներ, որոնց համար բազա կարող են հանդիսանալ նաև գործող պոլիկլինիկաները: Այնուհետև ընտանեկան բժշկության գրասենյակների կարող են վերածվել փոքր թվով ազգաբնակչություն սպասարկող պոլիկլինիկաները: Աստիճանաբար պետք է ստանան ինքնուրույն կարգավիճակ՝ հիմնված ըստ սպասարկվող (գրանցված) բնակչության թվի ֆինանսավորման, ռեսուրսների անկախ տնօրինման եւ բուժօգնության կազմակերպման գործում ինքնուրույն որոշումներ ընդունելու սկզբունքների վրա:

ԱԱՊԲ (առողջության առաջնային պահպանման բարեփոխումներ) ծրագրի հետ համատեղ Երևանի քաղաքապետարանի ենթակա ամբուլատոր-պոլիկլինիկական ծառայություններում նախատեսվում է ներդնել հաշվապահական հաշվառման և հաշվետվական ծրագրային փաթեթներ:

Առողջության առաջնային պահպանման ծառայությունների բարելավման նպատակով կիրականացվեն միջոցառումներ ախտորոշիչ ծառայությունների մատչելիությունը ապահովելու ուղղությամբ:

Կշարունակվի առողջության առաջնային պահպանման ոլորտում բուժօգնության որակի ապահովման գործընթացը:

Առողջապահական հաստատությունների շենքերի պահպանմանն ու վերականգնմանն ուղղված ֆինանսական սուղ միջոցների հետևանքով զգալիորեն կրճատվել են շենքերի տեխնիկական պարամետրերի պահպանման աշխատանքների ծավալները, մեծացել է շենքերի մաշվածությունը: Նախատեսվում է ամբուլատոր-պոլիկլինիկական բուժհաստատու-թյուններում իրականացնել ընթացիկ մասնակի շինվերանորոգման աշխատանքներ և ստեղծել ջեռուցման համակարգեր:

Շտապօգնության ծառայության ոլորտում նախատեսվում է սերտացնել համագոր-ծակցությունը առաջնային օղակի և ստացիոնարների հետ, բարձրացնել մատուցվող օգնության որակը: 2010 թվականին նախատեսվում է բուժսարքավորումների, կապի համակարգի և ավտոմոբիլային պարկի նորացում: Խրոնիկ հիվանդների դիսպանսեր հսկողության արդյունավետության բարձրացման և աշխատանքների գնահատման նպատակով նախատեսվում է ստեղծել տվյալների ավտոմատացված բազա:

Հիվանդանոցային բուժօգնության մակարդակում արդյունավետության բարձրացման առանցքային ուղղություն է հանդիսանալու առկա սահմանափակ պետական միջոցների կենտրոնացումը հնարավորին չափ փոքր թվով բուժհիմնարկներում:

Առողջապահության բնագավառում առողջապահական տեղեկատվական համակարգի կարևորությունից ելնելով՝ կմշակվի և կներդրվի էլեկտրոնային տեղեկատվական ցանց, որը հնարավորություն կտա վերլուծելու և գնահատելու բնակչության առողջության ցուցանիշները:

Նախատեսվում է շարունակել կրծքով սնուցման խրախուսումը, հղիների նախածննդյան խնամքի եւ շուրջծննդյան որակյալ բուժօգնության տրամադրումը: Երեխաների բուժօգնության հարցում հատուկ ուշադրություն է դարձվելու որակի բարելավման եւ հիվանդությունների կանխարգելման միջոցառումներին՝ ներառյալ

պատվաստումների եւ երեխայի առողջ աճի ու զարգացման ծրագրերի իրականացումը:

Կընդլայնվեն տարափոխիկ հիվանդությունների՝ տուբերկուլյոզի (պալարախտ), սեռավարակների եւ ՁԻԱՀ-ի կանխարգելման, վաղ հայտնաբերման և լիարժեք բուժմանն ուղղված նպատակային միջոցառումները:

Ամբուլատոր-պոլիկլինիկական ծառայություններում սրտաբանական կաբինետների դիսպանսեր հիվանդների վարման ու բուժման որակի, սարքավորումներով և կադրերով հագեցվածության ուսումնասիրության արդյունքում արձանագրվել են մի շարք կազմակերպչական և մասնագիտական բացթողումներ, որոնց լուծումը կբարձրացնի սրտաբանական ծառայության որակը, կնվազեցնի այս հիվանդություններից մահացությունը, բարդությունների առաջացումը և հաշմանդամության հավանականությունը:

Այս ուղղությամբ նախատեսվում է իրականացնել.

- մշակել և ներդնել սիրտ–անոթային հիվանդությունների վարման ուղեցույցեր. հիվանդությունների շարունակական հսկողության կանոնակարգ, որոնց պարտադիր կիրառումը կբարձրացնի սրտաբանական ծառայության որակը և կդրվի կանխարգելիչ սրտաբանության հիմքը
- հնարավորության սահմաններում նոր սարքավորումներով վերազինում
- ԱԱՊ բժիշկների և սրտաբանների համար շարունակական ուսուցողական սեմինարների կազմակերպում՝ ուղղված սիրտ–անոթային հիվանդությունների ախտորոշման և բուժման ժամանակակից մոտեցումներին, դեղորայքի ճիշտ ընտրության և դեղորայքի ու մաքսիմալ դեղաչափերի կիրառությանը և այլն;
- սիրտ–անոթային հիվանդություններով տառապող հիվանդների բուժման ընթացքում ներառել նաև ոչ դեղորայքային բուժումը՝ ուղղված կառավարելի ռիսկի գործոնների նվազեցմանը
- բնակչության շրջանում սիրտ–անոթային հիվանդությունների, ռիսկի գործոնների և կանոնավոր բուժմանն ուղված տեղեկատվության տրամադրում
- Շաքարային դիաբետով հիվանդությունների ախտորոշման և բուժման համար անհրաժեշտ սարքավորումներով և կադրերով հագեցվածությունը,

հիվանդների հետազոտման կարգը և հաճախականությունը առաջնային բժիշկների կողմից, նեղ մասնագետների կողմից կատարված խորհրդատվությունների հաճախականությունը, շաքարային դիաբետով հիվանդությունների ռիսկի գործոնների բացահայտման և կանխարգելման ուղղված գործունեության արդյունավետությունը:

- Հեռուստահաղորդումների միջոցով հանրության իրազեկման բարձրացում՝ ուղղված շաքարային դիաբետի կանխարգելմանը (ռիսկի գործոններ,առողջ ապրելակերպ և այլն):
- Առողջապահության համակարգի կառավարման արդյունավետության եւ վերահսկելիության բարձրացում: Օրենսդրությամբ նախատեսված լիազորությունների շրջանակներում պետք է մեծացվի առողջապահության համակարգի կառավարման գործում պետության և համայնքի կարգավորիչ եւ վերահսկիչ դերը: Մասնավորապես, անհրաժեշտ է մշակել եւ սկսել բուժօգնության որակի վերահսկման չափանիշների, ինչպես նաեւ վերանայված սանիտարական նորմերի ու կանոնների ներդրման գործընթացը:

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹՅՈՒՆ

Սոցիալական ապահովության բնագավառում Երևանի քաղաքապետարանի ռազմավարությունը ուղղված է քաղաքացիների իրավունքների, տնտեսական, սոցիալական և իրավական երաշխիքների պաշտպանությանն ու իրականացմանը, սոցիալական ռիսկերի արդյունավետ կառավարմանը և դրանց նվազեցմանը: Հաշվի առնելով, որ հասարակության ավելի կարիքավոր կամ աղքատ խավը, որպես կանոն ավելի շատ է ենթակա ռիսկերի, քանի որ դրանց դիմակայելու համար չունի անհրաժեշտ չափով ռեսուրսներ, ուստի Երևանի 2010 թվականի զարգացման ծրագրում նախատեսված միջոցառումները նպատակաուղղված են ռիսկերի կրճատմանն ու կանխարգելմանը, կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված անձանց դժվարությունները հաղթահարելու կամ մեղմելու, նրանց հիմնական պահանջմունքները բավարարելու, հասարակությանն ինտեգրվելու, ինչպես նաև կյանքի դժվարին իրավիճակը կանխարգելելու նպատակով տրամադրվող սոցիալական ծառայությունների մատուցմանը:

Համաշխարհային ֆինանսական ճգնաժամի պայմաններում սոցիալական ռիսկերի հնարավոր գոյացմանն ընդդեմ՝ քաղաքապետարանը, անկախ այն բանից, թե ինչպիսի ազդեցություն ունի ֆինանսական ճգնաժամը մյուս ոլորտների վրա, նախատեսում է մշակել և իրականացնել սոցիալական հատուկ ծրագրեր ծրագրեր՝ կատարելով իր սոցիալական պարտականությունները Երևան քաղաքի կարիքավոր բնակչության հանդեպ:

Երևանի քաղաքապետարանի սոցիալական ոլորտի զարգացման ծրագիրը նպատակային սոցիալական քաղաքականության ազդեցիկ գործիք է՝ աղքատության հաղթահարման և մայրաքաղաքի բնակչության կենսամակարդակի զգալի բարձրացման համար:

Պետական նպաստների համակարգի կատարելագործումն և հասցեականության մեծացումը. ինչպես նաև ընտանեկան նպաստների համակարգը՝ որպես աղքատության հաղթահարման արդյունավետ գործիք, կարիք ունի կատարելագործման: Այդ նպատակով առաջարկություններ կներկայացվեն ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն՝ 2010 թվականից

Արցախյան պատերազմի ընթացքում մարտական գործողությունների մասնակիցների ընտանիքներին (հատկապես 1-ին և 2–րդ կարգերի հաշմանդամներին) առանձին սոցիալական խումբ տալու նպատակով, որը կբարձրացնի ընտանիքի անապահովության միավորը և հնարավորություն կտա այդ ընտանիքներին ևս ընդգրկել պետական նպաստների համակարգում:

Սոցիալական նպատակային որակյալ ծառայությունների մատուցումը կնպատակաուղղվի բնակչության հատուկ պաշտպանություն պահանջող խմբերին մատուցվող սոցիալական սպասարկման ծառայությունների ձևերի ու մեթոդների զարգացմանն ու արդյունավետությանը: Սոցիալական ապահովության ոլորտում պատշաճ սպասարկում ապահովելու համար նախատեսվում է նոր, ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների և միջոցների կիրառման ոլորտի ընդլայնում, մատուցվող սոցիալական ծառայությունների որակի բարելավում:

Զբաղվածության ապահովմանն ուղղված ծրագրեր միջոցով աշխատաշուկայում անմրցունակ խմբերի հասարակություն ներգրավելու նպատակով նախատեսվում է ՀՀ կառավարության 29.12.2004թ. հ.1854-Ն որոշմամբ իրականացվող «Վարձատրվող հասարակական աշխատանքներ» ծրագրերը նպատակաուղղել վարչական շրջաններում նախատեսված որոշ միջոցառումների իրականացմանը:

Երևան քաղաքում առկա են հաշմանդամություն ունեցող անձանց հասարակություն ներառման հետ կապված խնդիրներ, որոնց առումով անհրաժեշտ է.

- *հատուկ ուշադրություն դարձնել միջոցառումներին՝ ուղղված սահմանափակ կարողություններով անձանց կյանքի որակի բարձրացմանը,*
- *վերականգնողական և այլ ծառայություններից օգտվելու խիստ անբավարար մակարդակի հաղթահարում,*
- *քաղաքային ենթակառույցների և սոցիալական ոլորտի հիմնարկներում հաշմանդամների համար հատուկ նշանակության պայմանների, սարքերի և սարքավորումների ներդրում:*

Հայաստանի Հանրապետությունը որպես ազգային անվտանգության սպառնալիք է դիտում ցածր ծնելիությունը, կյանքի միջին տևողության ու որակի ոչ

բավարար ցուցանիշները: Ուստի Երևանում անհրաժեշտ է ծնելիության խթանման նպատակով երեխաներ ունենալու և մեծացնելու համար ստեղծել բարենպաստ պայմաններ: Ծնելիության ցածր ցուցանիշը պայմանավորող գործոններից մեկն էլ ամուսնությունների դեռևս ոչ բավարար, ինչպես նաև ամուսանալուծությունների բարձր մակարդակն է, որի վրա ուղղակի ազդեցություն ունեն նյութական, բնակարանային, կենցաղային պայմանների հետևանքով ամուսնության ժամկետի հետաձգումը կամ դրանից հրաժարումը: Այս հանգամանքները ազդեցություն ունեն նաև ամուսնալուծությունների վրա: Հաշվի առնելով ժողովրդագրական բացասական միտումների սպառնալիքը, 2010 թվականին կմշակվեն հատուկ ծրագրեր: Այս նպատակով հատկապես կարևորվում է.

Որպես ծնելիության խթանման համալիր ծրագրի բաղկացուցիչ՝ անհրաժեշտ է երիտասարդ ընտանիքների ձևավորման գործընթացների վրա նպատակային ներազդման միջոցով բնակարանային ապահովման և զբաղվածության ծրագրերի իրականացումը:

Հաշմանդամների աղքատության և սոցիալական մեկուսացման հաղթահարմանն ուղղված Երևանի քաղաքապետարանն առաջնորդվելով «Հաշմանդամների սոցիալական պաշտպանության 2006-2015թթ. ռազմավարության» պահանջներով, 2010թ.ձեռնարկելու է հնարավոր բոլոր միջոցները՝ ապահովելու հաշմանդամների ֆիզիկական մատչելիությունը և նրանց լիարժեք մասնակցությունը հասարակական կյանքի բոլոր ոլորտներում:2010թ. նախատեսվում է հայրենական պատերազմի հաշմանդամների և վետերանների համար հանգստի և սոցիալ-վերականգնողական ծրագրերի իրագործում:

Բնակարանային քաղաքականության ոլորտում նախատեսվում է նաև բնակարանի կարիք ունեցող փախստականների հաշվառում և նրանց բնակարանային խնդիրները լուծելու նպատակով փախստականների և միգրացիայի վարչության հետ հատուկ ծրագրերի իրագործում:

Կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված անտուն և անօթևան մարդկանց համար անհատույց օգտագործման իրավունքով բնակարաններ կկառուցվեն Շվեյցարիայի «Դիակոնիա» ԲՀ-ի հետ. նախատեսվում է կառուցել 4 առանձնատուն՝ մշակված չափորոշիչներին համապատասխան կարիքավոր 8 ընտանիքների համար

(3, 4, 5 սենյականոց բնակարաններով) և դպրոց՝ Հույսի ավան թաղամասում: Ծրագրի արժեքը 360,0 մլն դրամ է: Բացի այդ՝ նախատեսվում է «Հանս Քրիստիան Կոֆոեդ» ԲՀ-ի հետ համատեղ Վարդաշենում կառուցել և ավարտին հասցնել անօթևան մնացած մարդկանց ժամանակավոր կացարանը: Ծրագրի բյուջեն կազմում է 15,2 մլն. դրամ, որից հիմնադրամի ներդրումը 5,0 մլն դրամ է, իսկ 10,2 մլն դրամի ֆինանսավորման աղբյուրները դեռևս ճշտված չեն:

ԵՐԵԽԱՆԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Սոցիալական և տնտեսական իրավիճակի փոփոխությունները, որպես կանոն, բացասաբար են անդրադառնում հասարակության ամենախոցելի խմբերից մեկի՝ երեխաների վրա՝ նվազեցնելով նրանց մշակութային կրթություն և գեղագիտական դաստիարակություն ստանալու մատչելիության և հավասար հնարավորություններից օգտվելու պայմանները:

Երևան քաղաքում անչափահասների կողմից մուրացիկության, թափառաշրջիկության, իրավախախտումների դեպքերի առկայությունը վկայում է, որ այս ոլորտում բարեփոխումները հնարավոր են երեխաների ազատ ժամանցի արդյունավետ կազմակերպման, նրանց մարզական, մշակութային խմբակներում ընդգրկման, ազգային և հայրենասիրական ոգով դաստիարակման միջոցով:

Տնտեսական ճգնաժամը, ընտանիքներում առկա կոնֆլիկտային իրավիճակները, միածնող ընտանիքների թվի ավելացումը, որոշակի թվով ընտանիքների մշտական բնակության վայր չունենալն էապես ազդում են երեխաների հոգեկան առողջության վրա: Մտահոգիչ է նաև, որ երեխաների հոգեկան առողջության պահպանման ոլորտում հետազոտություններ և վիճակագրական հավաստի տվյալներ չկան, որոնք թույլ կտային գնահատել իրավիճակի ծանրության աստիճանը: Ուստի երեխաների հոգեկան առողջության վրա ազդող գործոնների ուսումնասիրության, բացահայտված հոգեկան խնդիրների լուծման համար պատասխանատու մասնագիտացված ծառայությունների ստեղծման և անվճար տրամադրման կարիք կա:

Անբավարար է երեխաների իրավունքների վերաբերյալ դեռահասների տեղեկացվածությունը. նրանք բավարար տեղեկացված չեն տարրական առողջապահական գիտելիքների, հիգիենայի և սեռական դաստիարակության, սեռավարակների կանխարգելման հարցերում: Թրաֆիքինգի, առողջ ապրելակերպի, վնասակար սովորությունների վերաբերյալ իրազեկվածության պակասը արտահայտվում է նրանց վարքագծում և հետագայում դրսևորվում նրանց

առողջական հարցերում: Ակնհայտ է դեռահասների վերարտադրողական առողջության պահպանման և առողջապահական կրթական ծրագրերի իրականացման անհրաժեշտությունը Երևան քաղաքում:

Երեխաների իրավունքների պաշտպանության ուղղությամբ 2010 թվականի ընթացքում նախատեսվում է.

- «Հայաստանի Հանրապետությունում երեխայի իրավունքների պաշտպանության 2004-2005թթ. ազգային ծրագիրը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարությամն 2003թ. դեկտեմբերի 16-ի N1745-Ն որոշման հիմնադրույթների հիման վրա նպատակային ծրագրերի իրականացում.
- Կյանքի դժվարին պայմաններում հայտնված երեխաների համար մարզական և մշակութային կենտրոնների արդյունավետ օգտագործում, ինչպես նաև երաժշտական, պարարվեստի, մարզական և այլ մշակութային վճարովի դպրոցներում նշված կատեգորիայի երեխաների համար անվճար ուսուցման և մարզումների կազմակերպում:
- Աջափնյակ վարչական շրջանի օրինակով յուրաքանչյուր վարչական շրջանում երեխաների սոցիալական հոգածության ցերեկային կենտրոնների կազմակերպում:
- Հատուկ կարիքներով երեխաների ստեղծագործական կենտրոնների հիմնադրում՝ մասնագիտական հմտությունների ձեռքբերման համար:
- Ամբուլատոր-պոլիկլինիկական ծառայությունների ցանկի և պետպատվերի շրջանակներում խոցելի խմբերին տրամադրվող ծառայությունների ընդլայնում:
- Հանրակրթական դպրոցներում և այլ հաստատություններում երեխաների խնամքի և պաշտպանության, նրանց իրավունքների, թրաֆիքինգի, թմրամոլության հետևանքների, առողջ ապրելակերպի վերաբերյալ սեմինարների կազմակերպում:
- Դեռահասների շրջանում ազգային և հայրենասիրական դաստիարակությանն ուղղված ծրագրի մշակում և իրականացում:

- Երեխաների պաշտպանության միջազգային օրվան, հաշմանդամների միջազգային օրվան և կանանց միջազգային տոնին նվիրված ամենամյա մշակութային միջոցառումների իրականացում (անհատական աշխատանքների ցուցահանդեսներ, համերգներ, մարզական և այլ միջոցառումներ):

ՄՇԱԿՈՒՅԹ, ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՍՊՈՐՏ

Երևան քաղաքում գործում են 34 գրադարաններ, որոնցից 18–ը՝ Երևանի քաղաքապետարանի ենթակայությամբ: 2008թ. ընդհանուր գրքի ֆոնդը կազմել է 8779,1 հազ. կտոր, քաղաքապետարանի ենթակայության գրադարաններում՝ 1620,3 հազ. կտոր: Ընթերցողների թիվը կազմել է 137026 մարդ, որից 76700-ը՝ քաղաքապետարանի ենթակայության գրադարաններում:

Գրադարաններում դեռևս ցածր է ժամանակակից ընթերցողական պահանջարկին համապատասխան համալրվող գրականության, էլեկտրոնային սպասարկմանն անհրաժեշտ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ձեռքբերումների քանակը: Անհրաժեշտ է ֆինանսական միջոցներն ուղղել գրադարանների նյութատեխնիկական հենքի վերազինման, արդի ժամանակաշրջանի գրականության համալրման, գրադարանային հավաքածուների պահպանման գործընթացներին:

Երևանի 57 թանգարաններից 4-ը՝ Երևանի քաղաքապետարանի ենթակայությամբ: Դրանք են՝ Երևան քաղաքի պատմության, Ժամանակակից արվեստի, Կարեն Դեմիրճյանի և Պատմահնագիտական թանգարանները:

Մայրաքաղաքի թանգարանային հավաքածուներում 2006թ. ընդգրկված էր 2077,3 հազ. ցուցանմուշ, 2007թ.՝ 2008,9 հազ., 2008թ.՝ 2021,9 հազ. ցուցանմուշ: Երևանի քաղաքապետարանի ենթակայության թանգարաններում 2006թ. ընդգրկված էր 78,3 հազ. ցուցանմուշ, 2007թ.՝ 78,8 հազ., 2008թ.՝ 80,1 հազ. ցուցանմուշ:

Թանգարանների կարևորագույն հիմնախնդիրներն առնչվում են թանգարաններում պահվող մշակութային ժառանգության պահպանությանը և հանրության պատշաճ ներկայացմանը, որոնց իրականացման կարևոր միջոցառումներից են թանգարանների շենքերի վերանորոգումը, մշտական ցուցադրությունների կազմակերպումը, ցուցասրահներում և ֆոնդապահոցներում կայուն ջերմաստիճանի ապահովումը, թանգարանային նմուշների անվտանգության ապահովումը:

Երևանում գործում են 18 թատրոններ, որոնցից 3-ը գործում են Երևանի քաղաքապետարանի ենթակայությամբ՝ Հր. Ղափլանյանի անվան դրամատիկական, Պատանի հանդիսատեսի և «Միեր Մկրտչյան» արտիստական թատրոնները:

Թատրոնների խաղացանկը տարեկան համալրվում էր մեկ-երկու, լավագույն դեպքում՝ երեք նոր և վերականգնվող ներկայացումներով:

Երևանի քաղաքապետարանի ենթակայությամբ գործում են երաժշտական 25 դպրոցներ, 16 մշակույթի տներ և գեղագիտական կենտրոններ, «Հայաստանի փոքրիկ երգիչներ» և Յու. Բախշյանի անվան մանկական ֆիլհարմոնիաները, «Երևան» փողային նվագախումբը:

1980-ական թվականներից սկսած երաժշտական և արվեստի դպրոցների շենքերը չեն վերանորոգվել, որոշ դպրոցներում առկա են ջեռուցման համակարգերի ներդրման խնդիրներ: Անհրաժեշտ է ապահովել ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ներդրումը, որը կնպաստի գեղագիտական կրթության էական բարելավման և կրթության հասանելիության ապահովումը բնակչության բոլոր խմբերի համար:

Հայաստանի Հանրապետության միակ կենդանաբանական այգին գործում է Երևանի քաղաքապետարանի ենթակայությամբ, այն Եվրասիայի կեդանաբանական այգիների ասոցիացիայի անդամ է: Կենդանաբանական այգու հիմնական խնդիրներից են գիշատիչների կացարանների կառուցումը, փղանոցի տարածքի ընդլայնումը, գետաձիու երկրորդ ջրավազանի և ձմեռանոց–կացարանի կառուցումը, գիշատիչ թռչունների ազատավանդակի կառուցումը, ջրավազանների մաքրման համակարգերի ներդրումը: Երևանի զարգացման 2010-2013թթ. ծրագրով նախատեսված է նաև նոր կենդանաբանական այգու կազմակերպում:

Առկա խնդիր է դարձել մշակույթի օջախների շենքային պայմանների բարելավումը, հիմնանորոգումը և ընթացիկ վերանորոգումը, ինչպես նաև ջեռուցման համակարգերի ներդրումը: Այս աշխատանքների իրականացումը կնպաստի գեղագիտական կրթության էական բարելավմանը, այդ կրթության հասանելիության ապահովմանը բնակչության բոլոր խմբերի համար:

Երևան քաղաքում տեղակայված են 4 մարզական միություններ, 12 մարզական ակումբներ, 100 մարզաբազաներ, 2 մարզամշակութային կենտրոններ, 1 հավաքական

թիմերի ուսումնամարզական կենտրոն, 1 ձիարշավարան, 30 բազմաֆունկցիոնալ փոքր դաշտեր, շուրջ 120 պարզ տիպի մարզահրապարակներ և 52 մարզադպրոցներ՝ տարբեր գերատեսչությունների ենթակայությամբ:

2010 թվականին կսկսվի Շենգավիթ վարչական շրջանի Զևավոր չմշկասահքի մարզադպրոցի վերակառուցման և վերականգնման աշխատանքները, Կարապի լճի օրինակով Երևանի բոլոր վարչական շրջաններում կնախատեսվի սահադաշտերի կառուցում: Հանրապետությունում գործում են մարզական ֆեդերացիաներ գրեթե բոլոր մարզաձևերից, սակայն որպես ինքնուրույն կազմակերպություններ Երևանում գործում են աթլետիկայի և վոլեյբոլի Երևան քաղաքի ֆեդերացիաները:

Յուրաքանչյուր տարի անցկացվում են 35 մարզաձևերի Երևան քաղաքի առաջնություններ, որոնցից ՀՀ պետական բյուջեից Երևանի քաղաքապետարանի համաքաղաքային նշանակության ծախսերով ֆինանսավորվել են 20 մարզաձևերի առաջնություններ, 3 զանգվածային միջոցառումներ և 1 մարզական բակային փառատոն:

- «Առողջ սերունդ, պաշտպանված հայրենիք» համաքաղաքային բակային ավանդական փառատոն,

ՀՀ նախագահի մրցանակի համար

- «Լավագույն մարզական ընտանիք»,
- «Լավագույն մարզական համայնք»
- «Լավագույն մարզական բակ»

2010 թվականին նախատեսվում է.

- Երևանի վարչական շրջաններում երիտասարդական կենտրոնների հիմնում:
- Հաշմանդամ երիտասարդներին մայրաքաղաքի երիտասարդական կյանքում ընդգրկելու նպատակով սերտ համագործակցության ծավալում հաշմանդամ երիտասարդներին աջակցող կազմակերպությունների հետ :
- Մայրաքաղաքի երիտասարդության շրջանում առողջ ապրելակերպի գաղափարի լայն տարածմանը նպատակաուղղված զանգվածային մշակութային, մարզական միջոցառումների կազմակերպում :

- Երիտասարդների շրջանում ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի, թմրամոլության մասին իրազեկության ապահովմանը և կանխարգելմանն ուղղված զանգվածային մարզական, մշակութային միջոցառումների, քարոզարշավների, կլոր սեղանների կազմակերպում, տեղեկատվական ծրագրերի մշակում:
- Տաղանդավոր երիտասարդների ստեղծագործական ցուցահանդեսների, համերգների կազմակերպում:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Երևանի քաղաքապետարանը համագործակցում է արտերկրի ավելի քան 30 քաղաքների և 5 միջազգային կազմակերպությունների հետ՝ ունենալով լայն պայմանագրային դաշտ և համատեղ իրականացվող ծրագրեր: Վերջին շրջանում ծավալվող գործողություններն ուղղված են Երևանի քույր և գործընկեր քաղաքների միջև արդյունավետ համագործակցությանը և միջազգային կապերի ընդլայնմանը: Երևան քաղաքը համագործակցության առավել լայն ծրագրեր է իրականացնում Մոսկվայի, Լիոնի, Դոնի Ռոստովի, Սանկտ Պետերբուրգի և այլ քաղաքների հետ: Շուրջ 10 քաղաքների և միջազգային կազմակերպությունների հետ երկկողմ հարաբերությունների զարգացումները կարտացոլվեն 2010 թվականին և առաջիկա տարիներին՝ հիմքում ունենալով հարաբերությունների առկա մակարդակը, ծավալները և այդ հարաբերությունների ընդլայնման միտումները:

Արտաքին կապերի ոլորտում 2009 թվականին ակտիվացել են նաև երկկողմ փոխայցելությունները տարբեր ձևաչափերով, ոի վկայությունն է «Էրեբունի-Երևանե տոնակատարությանը մասնակցելու նպատակով Երևան ժամանած պատվիրակությունների թվաքանակը, որը նախորդ տարիների համեմատ զգալիորեն աճել է: Նոր կապեր են հաստատվել Սոֆիայի, Դելիի և Կալինինգրադի հետ, վերանայվել են համագործակցության մոտեցումները Մոնրեալի և Կարարայի (Իտալիա) հետ: Նախապատրաստական աշխատանքներ են տարվում Վարշավա, Շիրազ և Լոնդոն քաղաքների հետ կապեր հաստատելու համար:

Աճել է հետաքրքրությունը մայրաքաղաքի նկատմամբ նաև Սփյուռքում, որը խթան կհանդիսանա նոր գործընկերներ գտնելու և արդյունավետ փոխհամագործակցություն հաստատելու համար՝ հատկապես Երևան քաղաքի ներդրումային դաշտն ընդլայնելու և նոր ֆինանսական միջոցներ ներգրավելու համատեքստում:

Միջազգային համագործակցության ոլորտում 2010 թվականին Երևանի քաղաքապետարանի գործունեության հիմնական ուղղություններն են.

- Երևանի քույր և գործընկեր քաղաքների միջև զարգացող համագործակցության շարունակականության ապահովումը և նոր կապերի ստեղծումը, ակտիվ համագործակցությունը միջազգային և տարածաշրջանային կառույցների շրջանակներում,
- Միջազգային և տարածաշրջանային ծրագրեր իրականացնելու համար բավարար միջավայրի նպատակային օգտագործումը,
- Առկա միջազգային փորձի, իրականացվող ծրագրերի և նախագծերի ուսումնասիրումը, համագործակցության դաշտի ընդլայնումը գործունեության առաջնահերթ ուղղություններով,
- Երևան քաղաքում օտարերկրյա ներդրումների ներգրավումը, միջազգային համատեղ ծրագրերի իրականացումը,
- Զբոսաշրջության զարգացման խթանումը։

ՍՓՅՈՒՌՔԻ ՀԵՏ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ

Հայաստան - Սփյուռք գործակցության հայեցակարգի համաձայն՝ Սփյուռքը Հայաստանի համար համարվում է համաշխարհային ինտեգրման հուսալի և արդյունավետ կամուրջ:

Տարբեր ուղղություններով զարգացող Հայաստան-Սփյուռք փոխադարձ կապերի ակտիվացումն առավել արտահայտիչ է զբոսաշրջության, և սփյուռքահայերի կողմից ներդրումների ակտիվացմամբ, ավանդական դարձած համահայկական մշակութային, մարզական, գիտակրթական, երիտասարդական և այլ միջոցառումների անցկացմամբ:

Հաշվի առնելով, որ այս միջոցառումների գերակշիռ մասը կազմակերպվում է Երևանում, ինչպես նաև ռազմավարական նպատակ ունենալով Հայաստան - Սփյուռք կապերի և գործակցության առավել ազգանպաստ ապահովումը, գերակա խնդիր է դառնում Երևանում սփյուռքի հետ իրականացվող աշխատանքների համակարգումը, որը և կդառնա Երևանի քաղաքապետարանում ստեղծվելիք կառույցի՝ Սփյուռքի հետ կապերի ծառայության աշխատանքների գլխավոր ուղղությունը:

Սփյուռքի հետ արդյունավետ աշխատանքների կազմակերպման նպատակով 2010 թվականին նախատեսվող աշխատանքների հիմնական ուղղությունները կլինեն.

- Երևանի և սփյուռքի հետ գործակցության հայեցակարգի մշակումը՝ նպատակաուղղված Երևանի զարգացման ծրագրերին սփյուռքահայության ներուժի առավել ակտիվ մասնակցությանը,
- Օժանդակություն համահայկական միասնական տեղեկատվական դաշտի ձևավորմանն ու զարգացմանը,
- Բնագավառում ներգրավված ՀՀ պետական մարմինների, հայաստանյան և միջազգային կազմակերպությունների և Երևանի քաղաքապետարարանի միջև արդյունավետ և գործնական համագործակցության համակարգման մեխանիզմների մշակումը և ապահովումը,

- Քաղաքապետարանի տարբեր ստորաբաժանումների գործունեության ծրագրերում ոլորտին համապատասխան սփյուռքի հետ համագործակցության գերակա խնդիրների դասակարգումը և դրանց ներառումը գործունեության ծրագրերում,
- Շահագրգիռ մարմինների հետ ոլորտի վիճակի ուսումնասիրության արդյունքների հիման վրա Երևանում զբոսաշրջության, գիտակրթական, մարզական, մշակութային և այլ ուղղությունների զարգացմանը նպաստող ներդրումային ծրագրեի փաթեթների մշակմանը և այդ ծրագրերի իրականացմանն ուղղված միջոցառումների համակարգումը,
- Երևան քաղաքում սփյուռքահայ գործարարների ներդրումային գործունեության աջակցության հայեցակարգի մշակումը և համակարգումը:

ԶԲՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅՈՒՆ

Առաջնորդվելով «Զբոսաշրջության և զբոսաշրջային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներից, կարևորելով, որ ՀՀ կառավարությունը զբոսաշրջությունը Հայաստանում ճանաչել է որպես տնտեսության զարգացման գերակա ճյուղ: Հաշվի առնելով, որ տարեկան Հայաստան այցելող շուրջ կես միլիոն զբոսաշրջիկներից 80-85 %–ը ժամանում են Երևան, 2010 թվականին նախատեսված է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները.

- հայեցակարգի կամ երկարատև զարգացման հայեցակարգի կամ ծրագրի մշակում՝ Երևանի քաղաքապետի կամ ավագանու կողմից հաստատելու նպատակով.
- Երևան այցելող զբոսաշրջիկների համար Երևան քաղաքապետարանի կողմից գրանցման մեխանիզմների մշակում, քարտի կամ գրանցման որևէ այլ փաստաթղթի տրամադրում, ինչը կտա որոշակի արտոնություններ՝ Երևան քաղաքում սպասարկման ոլորտից օգտվելու դեպքում (ապահովագրում, սրճարանների, խանութների, ռեստորանների զեղչեր և այլն):
- Երևան քաղաքում տեղեկատու համակարգի ներդրում:
- Երևանի փոքր կենտրոնում տեղեկատվական սարքավորումների տեղադրում, որտեղ մի քանի լեզվով զբոսաշրջիկը կարող է ստանալ տարաբնույթ տեղեկատվություն (քաղաքի երթուղիներ, զվարճանքի կենտրոններ, քարտեզ և այլն).
- Երևանի փողոցներում առավել կարևորություն ներկայացնող տեսարժան վայրերի և պատմամշակութային վայրերի ու կետրոնների անվանումների վահանակների ամրացում, ինչպես նաև ցուցանակների ու նկարների ավելացում՝ մատնանշելով ճանապարհային ուղղությունները.
- Երևանով հատուկ երթուղու մշակում, որը կկիրառվի ուղեկցորդների և զբոսավարների կողմից՝ որպես պարտադիր ծրագիր Հայաստան ժամանած զբոսաշրջիկների համար.

▪ Երևան քաղաքում ֆորումների կազմակերպում՝ Երևան քաղաքի հետ համագործակցող բոլոր քաղաքներում գործող շահագրգիռ ճամփորդական կազմակերպությունների մասնակցությամբ՝ Երևանը ներկայացնելու և գովազդելու նպատակով.

▪ Երևանի մասին գովազդային տեսահոլովակի և ֆիլմի նկարահանում՝ մարքեթինգային գործողությունների ծրագիրն իրականացնելու համար.

▪ տարբեր լեզուներով բուկլետի ու բրոշյուրի տպագրում, որտեղ կնկարագրվեն Երևանի տեսարժան ու զվարճանքի բոլոր վայրերը, պատմամշակութային արժեքները, ինչպես նաև առաջին անհրաժեշտության հեռախոսահամարները (շտապ օգնություն, փրկարար ծառայություն, ոստիկանություն, թեժ գիծ և այլն)։

▪ քաղաքապետարանում «թեժ» գծի ստեղծում՝ զբոսաշրջիկների առաջարկներին և գանգատներին օպերատիվ կերպով արձագանքելու համար։

▪ միջազգային զբոսաշրջային ցուցահանդեսներին Երևան քաղաքի մասնակցության ապահովում, գովազդային և տեղեկատվական նյութերի մշակում.

▪ բնակչության թվաքանակով և աշխարհագրական դիրքով նմանատիպ մի քանի քաղաքների հետ համագործակցություն, փորձի փոխանակում հետևյալ հարցերի շուրջ՝ զբոսաշրջությունից ստացվող եկամուտների հաշվառման, համայնքային բյուջե մուտքերի ապահովման մեխանիզմների ուսումնասիրության, ենթակառուցվածքների աշխատանքների ուսումնասիրության.

▪ Զբոսաշրջության միջազգային օրվա ամենամյա նշում և միջոցառումների կազմակերպում (սեպտեմբերի 27) – այդ օրը նախատեսվում է անցկացնել տոնական միջոցառումներ, ֆոտոցուցահանդես «Երևանը իմ աչքերով», որը կանցկացվի երևանաբնակների և Սփյուռքում ապրող մեր հայրենակիցների մասնակցությամբ, կլոր սեղան, որն էլ կամփոփվի երեկոյան համերգով արտերկրից հրավիրված խմբի մասնակցությամբ (ծրագրի համար նախատեսվում է 6 մլն դրամ).

- թանգարանների աշխատանքային ռեժիմի կանոնակարգում՝ հատկապես տարվա առավել ակտիվ սեզոնին. թանգարանները գործեն հատկապես հանգստյան օրերին: Դա կխթանի ներքին զբոսաշրջությունը Երևանում.
- Սպասարկման ոլորտը Երևան քաղաքում բարելավելու նպատակով, նախատեսվում է անցկացնել ամենամյա մրցույթ–փառատոն, որտեղ համապատասխան ժյուրին կորոշի քաղաքի լավագույն ռեստորանային համալիրը, սրճարանը, բարմենը, խոհարարը, մատուցողը, հյուրանոցը և այլն:

ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐ

Երևան քաղաքի տարածքում հաշվառված է պատմության և մշակույթի 401 հուշարձան, որից 288-ը՝ պետական սեփականության, իսկ 113-ը՝ Երևանի համայնքային սեփականության: Պետական սեփականություն համարվող հուշարձանների ցանկը հաստատված է ՀՀ կառավարության 2007 թվականի մարտի 15-ի N 385-Ն որոշմամբ:

Աղյուսակ 1

Երևան քաղաքի տարածքում գտնվող պատմության և մշակույթի հուշարձաններ

Հ/Հ	Երևանի վարչական շրջան	Ընդամենը հուշարձանների քանակը	Այդ թվում՝	
			Պետական սեփականություն	Երևանի համայնքային սեփականություն
1.	Աջափնյակ	18	16	2
2.	Ավան	27	27	-
3.	Արաբկիր	27	19	8
4.	Դավթաշեն	1	1	-
5.	Էրեբունի	37	28	9
6.	Կենտրոն	145	119	26
7.	Մալաթիա-Սեբաստիա	21	9	12
8.	Նոր Նորք	64	25	39
9.	Նորք-Մարաշ	2	2	-
10.	Նուբարաշեն	5	1	4
11.	Շենգավիթ	36	33	3
12.	Քանաքեռ-Զեյթուն	18	8	10
	Ընդամենը	**401**	**288**	**113**

Թվով 145 հուշարձաններ (36,2%) տեղադրված են Կենտրոն վարչական շրջանի տարածքում, որից 119-ը՝ պետական սեփականության: Երևանի տարածքում

հաշվառված պատմության և մշակույթի հուշարձաններից 155-ը առանձին կանգնած հուշարձաններ են, 33-ը՝ քարայր-կացարաններ, 20-ը՝ խաչքարեր, 20-ը՝ հուշաղբյուրներ, 19-ը՝ հուշակոթողներ, 11-ը՝ տուն-թանգարաններ, 6-ը՝ եկեղեցիներ (Աղյուսակ 1)։

Հաշվի առնելով, որ «Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության և օգտագործման մասին» ՀՀ օրենքի 36-րդ հոդվածի համաձայն հուշարձանների պահպանության և անվթարության ապահովման պարտավորությունները դրված են հուշարձանների սեփականատերերի վրա, Երևանի քաղաքապետարանը նշված աշխատանքներն իրականացնելու է միայն իր սեփականություն հանդիսացող 113 հուշարձանների մասով։ ՀՀ մշակույթի նախարարության հաշվեկշռում գտնվող 288 հուշարձանների պահպանության և անվթարության ապահովման պարտավորությունները պետք է իրականացնի նախարարությունը։

Էրեբունի ամրոցի պատմական, մշակութային և գիտական արժեքներն առավելագույնս բացահայտելու և Էրեբունին Երևանի այցեքարտ դարձնելու նպատակով Երևանի քաղաքապետի նախաձեռնությամբ մշակվել է հուշարձանի վերականգնման և վերակառուցման ծրագիր, որի իրականացումը նախատեսված է սկսել 2010 թվականին։ Այդ նպատակով ընդունվել է Երևանի քաղաքապետի համապատասխան որոշում, հաստատվել է նախատեսված միջոցառումների ժամանակացույցը։

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ԴԻՄՈՒՄՆԵՐ

2009 թվականի ընթացքում Երևանի քաղաքապետարանը մշտական ուշադրության կենտրոնում է պահել քաղաքացիների ընդունելության կազմակերպման և նրանց դիմումների քննարկման խնդիրները: Հունվար-նոյեմբեր ամիսներին, քաղաքապետարանում մուտք է արվել քաղաքացիների 51611 դիմում (2008թ. նույն ժամանակահատվածում՝ 51328):

2009 թ. հունվար-դեկտեմբեր ամիսներին ընդունված դիմումները ըստ գործունեության տարբեր ոլորտների

N/N	*Ստացված դիմումները ըստ ոլորտների*	*Դիմումների քանակը*	*Տեսակարար կշիռը %*
1	Ընդամենը դիմումներ, որից՝	51611	
2	Կենցաղ-կոմունալ բնագավառ	12098	23,0
3	Գույքային հարցեր	9500	18,0
4	Քաղաքաշինության ոլորտ	8640	16,7
5	Իրավունքների գրանցում	7784	15,8
6	Սոցիալական և առողջապահական ոլորտ	3730	7,2
	Իրավաբանական հարցեր	3678	7,0
	Հողամասի վարձակալության ժամկետի երկարացում	1986	3,8
9	Կրթության և առողջապահության բնագավառ	573	1,11
10	Տրանսպորտի ոլորտ	406	0,79
11	Այլ ոլորտներ	5505	10,7

2009թ. մարտ-նոյեմբեր ամիսներին կատարվել են ծավալուն աշխատանքներ անհատական բնակելի տների նկատմամբ քաղաքացիների իրավունքների վերականգնման ուղղությամբ: Այդ ընթացքում կայացվել են Երևանի քաղաքապետի 6280 որոշումներ, որոնք կազմում են2008-2009թթ. ընդունված 7291 որոշումների 86,0%-ը:

«Երևան քաղաքում իրավունք հաստատող փաստաթղթերը չպահպանված անհատական բնակելի տների կարգավիճակի մասին» ՀՀ օրենքի ընդունումից հետո՝ 2008թ. մայիսի 15-ից մինչև 2009թ. նոյեմբերի 15-ը ժամանակահատվածում:

Նշված որոշումների համաձայն՝ մինչև 2001թ. մայիսի 15-ը կառուցված բնակելի տները, դրանցով զբաղեցրած, ինչպես նաև այդ տներին կից 300,0 քմ հողամասերը անհատույց կարգով տրամադրվել են քաղաքացիներին: Երևանի քաղաքապետի կողմից 2009թ. մարտի 10-ից հետո ընդունված որոշումներով ընթացք տրվեցին 2008 թվականից անպատասխան թողնված քաղաքացիների 6500-ից ավելի դիմումներին: Այդ ամիսներին լուծվեցին նաև հողամասերի վարձակալության ժամկետների երկարացման վերաբերյալ նախկինից կուտակված՝ քաղաքացիների մոտ 1700 դիմումների:

Քաղաքացիների դիմումների քննարկման գործընթացները կանոնակարգելու նպատակով 2010 թվականին Երևանի քաղաքապետարանում և վարչական շրջաններում կներդրվի փաստաթղթաշրջանառության էլեկտրոնային նոր համակարգ:

ԱՆՁՆԱԿԱԶՄԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

«Երևան քաղաքում տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի ընդունումից հետո Երևանի քաղաքապետարանի աշխատակազմ պետական կառավարչական հիմնարկը վերակազմավորվեց ՀՀ Երևանի քաղաքապետարանի աշխատակազմ համայնքային կառավարչական հիմնարկի, 12 թաղային համայնքները վերանվանվեցին վարչական շրջանների, համայնքային ենթակայության կազմակերպություններն անցան Երևանի քաղաքապետարանի ենթակայության, որի արդյունքում Երևանի քաղաքապետարանի կառուցվածքում և աշխատակիցների թվաքանակում տեղի ունեցան համապատասխան փոփոխություններ:

Այսօր անձնակազմի կառավարման բաժինը վարում է 1900-ից ավել համայնքային ծառայողների, 500-ից ավելի տնօրենների և մոտ 350 սպասարկող անձնակազմի անձնական գործեր, մշակվել են համայնքային ծառայողների և տնօրենների մրցույթներ և ատեստավորում անցկացնելու համար գրավոր և բանավոր հարցաշարերը:

2010 թվականին «Համայնքային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն անց են կացվելու 300-ից ավելի մրցույթներ, մոտ 500 համայնքային ծառայողների ատեստավորումներ և 300-ից ավելի աշխատողների վերապատրաստումներ:

Համայնքային ծառայողների մասնագիտական որակավորումը էականորեն բարձրացնելու համար նախատեսվում է պարբերաբար կազմակերպել վերապատրաստման տեսական և գործնական դասընթացներ, սեմինարներ և գործուղումներ՝ օգտագործելով միջազգային ժամանակակից առաջավոր փորձը:

Վերապատրաստման դասընթացների արդյունավետությունն ու օգտակարությունը բարձրացնելու համար նախատեսվում է մշակել և ներդնել ծրագրեր ոչ միայն համապատասխան թեմաներով, այլև կիրառել այնպիսի մոդել, որով համայնքային ծառայողը պարտադրված լինի ամենայն լրջությամբ ունկնդրելու դասախոսությունները՝ վճարված դասաժամերի համար և ստացած տեղեկատվությունն ու գիտելիքները հաղորդի համանման գործառույթներ իրականացնող այլ համայնքային ծառայողների:

Կառուցվածքային, առանձնացված ստորաբաժանումների, համայնքային ենթակայության կազմակերպությունների աշխատակիցների կադրային գործի վարման միասնական համակարգ ապահովելու համար Երևանի քաղաքապետարանի, վարչական շրջանների և համայնքային ենթակայության կազմակերպությունների միջև կստեղծվի համակարգչային ցանց՝ աշխատակիցների անձնական տվյալների ամբողջական բազա ապահովելու նպատակով:

Նախատեսվում է նաև ներդնել անձնակազմի էլեկտրոնային կառավարման համակարգ, որը կնպաստի համայնքային ծառայողների գործունեության արդյունավետության բարձրացմանը, արդի ծրագրերի ներդրմամբ կկատարելագործվի կադրային, արխիվային և անձնական գործերի վարման աշխատանքները:

Կմշակվի և Երևանի քաղաքապետարանի էլեկտրոնային կայքում պարբերաբար կտեղադրվի համայնքային ծառայողի պաշտոնի անձնագրով սահմանված իրավունքների և պարտականությունների, ինչպես նաև Երևանի քաղաքապետարանի և Երևանի վարչական շրջանների գործառույթների վերաբերյալ տեղեկատվություն:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ

Միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների հետ Երևանի քաղաքապետարանի վարած բանակցությունների շնորհիվ, Երևանում կսկսվի մի շարք ներդրումային խոշոր ծրագրերի իրականացումը, այդ թվում.

1. Ճանապարհային հանգույցների շինարարություն.

ա) Արգավանդը Շիրակի փողոցին կապող ճանապարհի շինարարություն՝ 1,5կմ, 12,5 մլն ԱՄՆ դոլար՝ Ասիական զարգացման բանկ-վարկային ծրագիր (հուշագիր).

բ) Շիրակի փողոցը Արտաշատի խճուղուն կապող ճանապարհի շինարարություն՝ 2,8 կմ, 12,9 մլն ԱՄՆ դոլար՝ Ասիական զարգացման բանկ.

գ) Դավթաշենի կամուրջը Աշտարակի խճուղուն կապող ճանապարհի շինարարություն՝ 3,0կմ, 21,6 մլն ԱՄն դոլար՝ Ասիական զարգացման բանկը (հուշագիր).

2. Մետրոպոլիտենի «Երիտասարդական» կայարանի նոր մուտքի կառուցում Սայաթ-Նովայի պողոտայից (նախկին լեզվի ինստիտուտի մոտից)՝ մոտ 35 մլն ԱՄՆ դոլար՝ Ասիական զարգացման բանկ.

3. Քաղաքային կոշտ թափոնների կառավարման՝ պետություն-մասնավոր համագործակցության ծրագիր՝ Համաշխարհային բանկի հետ մասնավոր օպերատոր.

ա) աղբահանության օպերատորի մրցույթ՝ ներդրումներ 20 մլն ԱՄՆ դոլարի չափով՝ աղբահանող մեքենաների, տարաների տեսքով.

բ) թափոնակուտակչի օպերատորի մրցույթ՝ ներդրումներ 5 մլն ԱՄՆ դոլարի չափով Նուբարաշենի աղբավայրում միջազգային չափանիշներին համապատասխանող նոր թափոնակուտակչի կառուցման համար.

4. Բիոգազերի հավաքման և այրման ծրագրի շարունակություն ճապոնական «Շիմիձու» ընկերության հետ. ծրագիրն սկսվել է 2009թ.:

5. Մետրոպոլիտենի անվտանգության միջոցառումների ներդրումային ծրագիր՝ 15 մլն եվրո, որից 5 մլն եվրոն՝ դրամաշնորհ՝ Վերակառուցման և զարգացման Եվրոպական բանկ:

6. Երևան քաղաքի ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգերի վերականգնման նպատակով Համաշխարհային բանկի կողմից տրամադրված արտոնյալ վարկը կազմում է 20.0 մլն ԱՄՆ դոլարը, իսկ ՀՀ կառավարության մասնակցության մասնաբաժինը՝ 2.0 մլն ԱՄՆ դոլար:

Պայմանագրի մեկնարկի սկզբից իրացվել է ամբողջ գումարի 50%-ը: Մնացած գումարը կծախսվի 2010թ. ընթացքում՝ շինարարական աշխատանքների կատարման, ապրանքների ու սարքավորումների ձեռքբերման, ինչպես նաև խորհրդատվական աշխատանքների համար:

Ֆրանսիայի կառավարության կողմից Հայաստանի Հանրապետությանը տրամադրվել է 24.9 մլն եվրո վարկ, որից 10.5 մլն-ը կհատկացվի Աերացիայի կեղտաջրերի մաքրման կայանի առաջնային մաքրման կառուցվածքների վերանորոգմանը: ՀՀ կառավարության մասնակցության մասնաբաժինը կազմում է 2.4 մլն եվրո:

Միջազգային կազմակերպությունների հետ ներդրումային ծրագրերի շուրջ ձեռք բերված պայմանավորվածությունների համաձայն միջնաժամկետ, սկսած 2009 թ.-ից 4 տարի տևողությամբ, հատվածում իրականացման ենթակա են ներքոհիշյալ ենթածրագրերը.

1. Նուբարաշենում բիոգազերի հավաքման և այրման ծրագիր: Ծրագրի ընդհանուր տևողությունը 15 տարի է: Քառամյա ժամկետում կիրացվի 5,5 մլն ԱՄՆ դոլար ընդհանուր ներդրումներից մոտ 3,0 մլն ԱՄՆ դոլարը: Մոտ 2,5 մլն ԱՄՆ դոլար ներդրումներ արդեն իրականացվել են: Ըստ կանխատեսումների և CO_2 գազից կվերածվի և կայրվի 197 հազ. տոննա համարժեք գազեր:

2. Մետրոյի անվտանգության ծրագիր:

Ծրագրի արժեքը 15,0 մլն եվրո՝ որից 10 մլն Երվո՝ վարկ, 5 մլն եվրո՝ դրամաշնորհ:

Ծրագրի առաջին փուլի ընթացքում պետք է իրականացվեն նաև նախապատրաստական աշխատանքներ, 2-րդ փուլի ընթացքում՝ դրենաժային թունելի շինարարության ուղղությամբ։

3. Ասիական զարգացման բանկի աջակցությամբ նախատեսված ծրագրերի՝ ճանապարհային 3 հանգույցների շինարարության և Երիտասարդական մետրոյի նոր մուտքի կառուցման (ներկայացված է մանրամասն նախորդ գրության մեջ) համար նախատեսված է իրականացման 5 տարի ժամկետ, սկիզբը՝ 2010թ.։ Կախված որոշակի օբյեկտիվ հանգամանքներից՝ ծրագիրը սկսելու իրատեսական ժամկետ է համարվում 2011թ.-ը։

Ներդրումների ծավալը մոտ 82 մլն ԱՄՆ դոլար

4. Քաղաքային կոշտ թափոնների կառավարում։

Ծրագիրը սկսելու նախնական ժամկետն է 2010թ. 2-րդ կիսամյակը։ Ոլորտը մրցույթի կարգով կառավարման է հանձնվելու օպերատորի 8-10 տարի ժամկետով։

Ներդրումները, մոտ 20 մլն ԱՄՆ դոլար, ամբողջությամբ կիրականացվեն առաջիկա 1-2 տարիների ընթացքում։

5. Բանակցություններ են տարվում և առաջիկա 4 տարիների համար ներդրումային ծրագրեր սկսելու խնդիրներ են դրված հետևյալ ոլորտներում.

ա) մետրոյի ընդլայնում դեպի Աջափնյակ

բ) ավտոկայանատեղիների կոնցեսիոն կառավարում

գ) վերգետնյա տրանսպորտային պարկի նորացում, անցում խոշոր տարողության տրանսպորտային տեսակներ

ՀՀ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ 2010 ԹՎԱԿԱՆԻՆ ԵՐԵՎԱՆ ՔԱՂԱՔՈՒՄ ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԾՐԱԳՐԵՐ

ՀՀ առողջապահության նախարարություն

ՀՀ առողջապահության նախարարության հետ համատեղ միջազգային մի շարք կազմակերպություններ ինչպես Հայաստանի մարզերում, այնպես էլ Երևանում իրականացնում են առողջապահական ծրագրեր: Մասնավորապես ԱՄՆ Միջազգային զարգացման գործակալության «Առողջության առաջնային պահպանման բարեփոխումներ» ԱԱՊԲ ծրագրի շրջանակներում 2010 թ. հունվարի 1-ից Երևան քաղաքի առողջության առաջնային պահպանման բոլոր հաստատությունները կներգրավվեն Հայաստանում ԱԱՊ համակարգում իրականացվելիք բարեփոխման նոր գործընթացին, ինչը կներառի.

- ԱԱՊ բժշկի մոտ գրանցված բնակչության համար ֆինանսավորման հատկացման նոր մոդելի գործարկում,
- ԱԱՊ բժշկի գործունեության կատարողականի արդյունքի գնահատման և համապատասխան լրացուցիչ խրախուսական ֆինանսավորման նոր համակարգի կիրառում,
- առաջնային բուժօգնության որակի ապահովման ու բարելավման նոր համակարգի գործարկում,
- ԱԱՊ ծառայության վերաբերյալ տվյալների հավաքման ու մշակման ավտոմատացում, ՄԻԴԱՍ-3 ծրագրի կիրառում, վերը նշված բոլոր երեք նոր համակարգերի գործարկման համար ավտոմատացված տվյալների ապահովում:

2010թ. հունվարի 1-ից Երևանի ԱԱՊ ծառայություններ մատուցող բոլոր բուժհաստատություններում կգործարկվի բնակչության այցերի հաշվառման նոր ձև և դրանով հավաքվող տվյալների նոր ավտոմատացված համակարգ, որը հնարավորություն կտա վերլուծել ու գնահատել ԱԱՊ բժիշկների գործունեության

ցուցանիշները և այդ ցուցանիշների հիման վրա՝ 2011 թվականին իրականացնել կատարողականի վրա հիմնված խրախուսական ֆինանսավորում:

Երևան քաղաքի առողջապահական հաստատություններում 2010թ. կշարունակվի ԱԱՊ ծառայության որակի բարելավման գործընթացի ներդրման երկրորդ փուլը: Առաջին փուլում վերապատրաստվել են որակի 10 համակարգողներ, 35 հաստատություններում ստեղծվել են որակի բարելավման խորհուրդներ, և ներդրվել են որակի բարելավման որակի 10 ցուցանիշների կանոնավոր մոնիտորինգ և բուժհաստատության/բուժաշխատողի ներքին գնահատման համակարգերը:

Երկրորդ փուլում նախատեսված է ներդնել բժշկական քարտերի/դեպքերի վերանայման, ինչպես նաև պացիենտների բավարարվածության վերաբերյալ հետադարձ արձագանքի գնահատման մեխանիզմները:

2010 թվականին կկազմակերպվի Երևան քաղաքի առողջապահական հաստատությունների բուժաշխատողների կատարելագործման գործընթացը:

Նախատեսվում է ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից Երևան քաղաքի համապատասխան բուժհաստատություններին հատկացնել կենտրոնացված կարգով գնվող և մարդասիրական օգնության ճանապարհով ստացվող դեղեր և բժշկական նշանակության ապրանքներ:

ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն

Աշխատանքի և սոցիալական պաշպանության ոլորտում Երևան քաղաքում նախարարությունը 2010 թվականին պետական բյուջեի ֆինանսավորմամբ նախատեսել է իրականացնել մի շարք ծրագրեր:

Զբաղվածության պետական ծրագրի շրջանակներում 2010 թվականին կիրականացվեն շուրջ 25 միջոցառումներ, որտեղ կընդգրկվեն «Զբաղվածության պետական ծառայություն» գործակալության, ինչպես նաև Երևանի 10 տարածքային սոցիալական կենտրոններում հաշվառված և սահմանված կարգով գործազուրկի

կարգավիճակ ստացած անձինք, որոնք վարձատրվող հասարակական աշխատանքներում:

ՀՀ պետական բյուջեի միջոցների հաշվին կիրականացվեն հաշմանդամներին պրոթեզաօրթոպեդիկ օգնության, վերականգնողական պարագաների տրամադրման, տարեցների սոցիալական սպասարկման, բռնադատվածներին արտոնյալ պայմաններով երկարաժամկետ վարկերի տրամադրման և այլ ծրագրեր:

Երևան քաղաքում ամենածանր վիճակում հայտնված մարդկանց, որոնք կարիք ունեն տաք սննդի, հագուստի, ինչպես նաև մարդկային ջերմ վերաբերմունքի, «Շտապ սոցիալական օգնություն անիվների վրա» ծրագրի շրջանակներում շարժական կայնի կամ ավտոբուսի օգտագործմամբ կապահովի հրատապ սոցիալական օգնություն:

Երևանի թիվ 1 տուն-գիշերօթիկին կից գործող 60 տեղանոց կացարանը այսօր, հատկապես ձմռան ամիսներին, ի վիճակի չէ բավարարելու մայրաքաղաքում անօթևան մնացած մարդկանց համար անհրաժեշտ պահանջները: Դանիական «Հանս Քրիստիան Կոֆոեդ» բարեգործական հիմնադրամի հետ համատեղ, որն ունի նման աշխատանքների փորձ և ապահովված է շենքային և անհրաժեշտ այլ պայմաններով, ինչպես նաև մասնակի ֆինանսավորմամբ, 2010 թվականին նախատեսվում է իրականացնել անօթևանների ժամանակավոր նոր կացարանի կազմակերպում (Վարդաշեն 9-րդ փող., տ. 70): Ծրագրի իրականացումը կպահանջի 15,2 մլն դրամ, որից 50 մլն դրամը ներդնում է դանիական նշված հիմնադրամը, իսկ մնացած 10,2 մլն դրամի ֆիանանսավորման աղբյուրները դեռևս ճշտված չեն:

ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարություն

2010 թվականին արտակարգ իրավիճակների և քաղաքացիական պաշտպանության ոլորտներում կառավարման բարեփոխումներ իրականացնելու նպատակով նախարարությունը նախատեսել մի շարք իրավական ակտերի ընդունումը, որը կներկայացվի ՀՀ կառավարության քննարկմանը:

- «Երևան քաղաքի բնակչության անվտանգության հայեցակարգ,
- «Երևան քաղաքի քաղաքացիական պաշտպանության պլանե,

- «Երևան քաղաքի արտակարգ իրավիճակներում գործելու պլանե,
- «Երևան քաղաքում ուժեղ երկրաշարժի դեպքում բնակչության պաշտպանության պլանե:
- Բացի այդ, Երևանի քաղաքապետի քննարկմանը կներկայացվեն հետևյալ որոշումների նախագծերը՝ «Երևան քաղաքի քաղաքացիական պաշտպանության ծառայություններ ստեղծելու մասին», «Երևան քաղաքի արտակարգ իրավիճակների հանձնաժողով ստեղծելու մասին», «Երևան քաղաքում տարհանման մարմիններ ստեղծելու մասին»:

Հայաստանի Հանրապետության և Ճապոնիայի կառավարությունների միջև 2009 թվականին կնքված համաձայնագրով Ճապոնական կողմը Երևան քաղաքում հրշեջ զույքի բարելավման ծրագրով 2010 թվականին 7 մլն 800 հազ. եվրո գումարի շրջանակներում Երևանի հրշեջ-փրկարարական ջոկատներին կհատկացնի 27 միավոր հրշեջ ավտոմեքենաներ:

ՀՀ բնապահպանության նախարարություն

2010 թվականի ՀՀ պետական բյուջեի նախագծով նախարարությունը Երևան քաղաքում նախատեսել է իրականացնել 181,2 մլն դրամի ծրագրեր, այդ թվում՝

- Բնապահպանական ոլորտի գծով վերլուծական-տեղեկատվական ծառայություն - 16,9 մլն դրամ,
- Ջրային օբյեկտների և օդային ավազանի աղտոտվածության վիճակի մոնիտորինգի ծառայություններ - 112,0 մլն դրամ,
- Թափոնների ուսումնասիրության ծառայություններ – 7,0 մլն դրամ,
- Հայաստանի Հանրապետության տարածքի ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի հիդրոերկրաբանական մոնիտորինգի ծառայություններ – 18,0 մլն դրամ,
- Թանգարանային ծառայություններ և ցուցահանդեսներ – 27,2 մլն դրամ:

ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություն

2010 թվականին նախարարությունը նախատեսել է անտառապատման, ոռոգման ցանցի կառուցման և ցանկապատման աշխատանքներ իրականացնել Երևանի անտառտնտեսության մասնաճյուղի Էրեբունու անտառապետության շուրջ 300,0 հա տարածքի վրա, միաժամանակ ձեռնարկվելու են անհրաժեշտ միջոցառումներ Նորքի անտառում, գաջի գործարանի հարակից և Նուբարաշեն թաղամասի 200,0 հա անտառապատ տարածքների խնամքի և պահպանման ուղղությամբ:

ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն

Կրթության ոլորտում գերակա ուղղություն է համարվում հանրակրթությունը, որը երեխաների ինքնուրույն կյանքի և հետագա մասնագիտական կրթության նախապատրաստման հիմքն է: Արտասահմանյան զարգացած երկրների կրթական համակարգերի հետ համադրելի դարձնելու նպատակով 2009 թվականից ներդրված եռամյա ավագ դպրոցի փորձնական ծրագիրը հնարավորություն կտա հաղթահարել ավագ դասարաններում առկա հիմնախնդիրները և ապահովել սովորողների լիարժեք պատրաստվածությունը՝ իրենց նախընտրած մասնագիտությամբ ուսումը շարունակելու համար:

Փորձնական ծրագրի նախնական արդյունքները վկայում են ծրագրի արդյունավետության և նպատակայնության մասին: Երևան քաղաքում 2009թ. գործել է 14 ավագ դպրոց: Ծրագիրն ընդլայնվում է, նախատեսվում է 2010-2011 ուստարում առանձին գործող ավագ դպրոցներ ստեղծել նաև Երևանի Կենտրոն, Արաբկիր, Շենգավիթ, Էրեբունի, Դավթաշեն, Նորք-Մարաշ, Քանաքեռ-Զեյթուն և Նուբարաշեն վարչական շրջաններում: 12-ամյա կրթակարգի ներդրմանը համահունչ՝ Երևան քաղաքում շարունակաբար իրականացվելու են ուսուցիչների վերապատրաստումներ՝ ուսումնական նոր ծրագրերի, չափորոշիչների, գնահատման նոր համակարգի և ուսուցման նոր մեթոդների ուղղությամբ:

Միջոցառումներ են ձեռնարկվելու լավագույն մանկավարժների խրախուսման ուղղությամբ: Կազմակերպվելու են ամենամյա՝ «Տարվա լավագույն ուսուցիչ», «Տարվա լավագույն տնօրեն», «Տարվա լավագույն դաստիարակ» մրցույթները:

Նախադպրոցական հաստատությունների կառավարման արդյունավետության բարելավման նպատակով նախարարության կրթական տեղեկատվական ազգային կենտրոնի (ԿՏԱԿ) միջոցով ներդրվելու է փորձնական ծրագիր՝ Երևան քաղաքի վարչական տարբեր շրջանների նախադպրոցական հաստատություններում վիճակագրական տվյալների հավաքագրման և հաշվետվային նոր ձևի վերանայման նպատակով: Փորձնական ծրագրի արդյունքում կվերամշակվի համապատասխան ծրագրային փաթեթը և կհամապատասխանեցվի միջազգային չափորոշիչներին:

Կրթության մատչելիության և հավասար հնարավորություններ ապահովելու տեսանկյունից կարևորվում են կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների՝ կրթության մեջ ներգրավման և որակի բարելավման խնդիրները: Շարունակվելու է հատուկ դպրոցների ինստիտուցիոնալ բարեփոխման գործընթացը, միաժամանակ, ընդլայնվելու է ներառական կրթություն իրականացնող հանրակրթական դպրոցների ցանցը: Երևան քաղաքում 2009-2010 ուստարում նախատեսվում է այդ դպրոցների թիվը հասցնել 33-ի:

Հայաստանի Հանրապետության և Եվրոպական համայնքի միջև ստորագրված ֆինանսավորման համաձայնագրի շրջանակում նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության և ուսուցման ոլորտում իրականացվել են մի շարք աշխատանքներ՝ ընտրված 12 փորձարարական քոլեջներում: Նշված քոլեջներից երկուսում՝ Երևանի պետական ճարտարագիտական և Ն. Աճեմյանի անվան առևտրի և սպասարկման քոլեջներում, 2008-2009թթ. կատարվել են շենքերի վերանորոգման աշխատանքներ, տրամադրվել են նոր լաբորատորիաներ, սարքավորումներ և գույք, վերապատրաստվել են քոլեջների տնօրենները, արտադրական ուսուցման վարպետները և դասախոսները: Այդ աշխատանքները շարունակվելու են նաև 2010 թվականին:

ՀՀ սփյուռքի նախարարություն

Հայաստան-Սփյուռք գործակցության զարգացման շրջանակներում նախարարությունը Երևան քաղաքում 2010 թվականին նախատեսել է իրականացնել մի շարք ծրագրեր, այդ թվում՝

- **Սփյուռքի երիտասարդության՝ Հայաստան այցելության պարբերական ծրագիր**

Հայաստանի և սփյուռքահայ երիտասարդության շրջանում կապերի ձևավորումն ու ամրապնդումը համարելով որպես գերակա խնդիր, 2009 թվականին շուրջ 300 սփյուռքահայ երիտասարդներ, մինչև 15 օր ժամանակահատվածով, «Արի տուն» ծրագրի շրջանակներում խմբերով այցելեցին Հայաստան՝ հիմնականում բնակվելով Երևանի հյուրընկալ ընտանիքներում: Այդ օրերին երիտասարդները մասնակցել են Երևանի դպրոցներում հայագիտական ինտերակտիվ դասընթացների, կազմակերպվել են Երևանի վարչական շրջանների օրեր, հանդիպում Երևանի քաղաքապետի հետ: «Արի տուն» ծրագիրը շարունակվելու է նաև 2010 թվականին և սպասվում է մոտ 600 սփյուռքահայ պատանիների և աղջիկների այցը Երևան:

- **Համաժողովների կազմակերպում**

Սփյուռքի գիտական, կրթական, տնտեսական, մշակութային ու սոցիալական ներուժի համախմբման արդյունավետ մեխանիզմների մշակման և օգտագործման նպատակով 2010 թվականին նախատեսված է համահայկական մասնագիտական, բարձրագույն ուսումնական հաստատություններն ավարտած սփյուռքահայ շրջանավարտների, ինչպես նաև «Հայ ինքնության որակների պահպանումը խառն ամուսնություններում», «Արևմտահայերենի ուսուցման վիճակը սփյուռքում» թեմաներով համահայկական համաժողովների կազմակերպումը: Նախատեսվում է նաև Երևանի և Սփյուռքի միջև քույր համայնքների և քույր դպրոցների համատեղ ծրագրերի իրականացում՝ կրթական, մշակութային և սոցիալական կառույցների մասնակցությամբ:

- **Երևան քաղաքում հայ բարերարների ճեմուղու (պուրակի) հիմնում**

Հայաստանում Սփյուռքի և սփյուռքահայ երախտավորների տարբեր ժամանակներում կատարած աշխատանքների մասին չկան լիարժեք

պատկերացումներ, և շատ հայ բարերարների գործունեության մասին իմացությունն աստիճանաբար պակասում է, իսկ Հայաստանում կան այնպիսի արժեքներ, որոնք սերունդներին փոխանցելու անհրաժեշտություն ունեն:

- **Աշխարհի տարբեր երկրներում կառուցված Հայոց ցեղասպանության 100-ամյա տարելիցին նվիրված հուշակոթողների մանրակերտների պատրաստում և տեղադրում:**

Առաջարկվում է այդ համալիրը տեղադրել տարբեր պետությունների ղեկավարների կողմից Ծիծեռնակաբերդում տնկված եղևնիների պուրակին հարակից տարածքում:

ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարություն

ՀՀ Էկոնոմիկայի նախարարությունը 2010 թվականին նախատեսել է Երևան քաղաքում իրականացնել հետևյալ ծրագրերը.

- **Գործարարության գրանցման ընթացակարգի բարեփոխման՝ իրավաբանական անձանց գրանցման մեկ կանգառի պատուհանի (One-Stop Shop) սկզբունքով ծառայությունների մատուցման կենտրոնի ստեղծման ծրագիր:**

Նախաձեռնությունը նպատակ ունի պարզեցնելու ձեռնարկատերերի հաշվառման, հաշվառումից հանելու և այլ ծառայությունների մատուցման գործառույթները և ենթադրում է գործարարության փաստաթղթային գրանցման ամբողջ գործընթացի փոխարինում էլեկտրոնային կենտրոնացված համակարգով՝ Երևան քաղաքում գործող պետական ռեգիստրի 8 տարածքային բաժինների (ինչպես նաև կենտրոնական մարմնի)՝ մեկ տարածքում տեղավորման սկզբունքով: Նախատեսվում է, որ հետագայում էլեկտրոնային համակարգում կընդգրկվեն նաև ՀՀ մարզերի տարածքային բաժինները:

- **«Գործարարությամբ զբաղվելը Հայաստանում» բարեփոխումների հուշագրի հիման վրա կազմված Հայաստանի գործարար միջավայրի բարելավման**

միջոցառումների ծրագիր (հաստատվել է ՀՀ կառավարության 2008 թվականի հունիսի 26-ի N775-N որոշմամբ)։

Ծրագրի նպատակն է աջակցել ձեռնարկատիրությամբ զբաղվող անձանց՝ հարկերի վճարման, արտաքին առևտրի, ընկերությունների հիմնադրման, շինարարական թույլտվությունների տրամադրման, պայմանագրերի կնքման, վարկերի ստացման, ներդրողների պաշտպանվածության, աշխատանքային հարաբերությունների, սեփականության գրանցման, ձեռնարկությունների լուծարման և այլ գործընթացներում։

- **«Ա. Ի. Ալիխանյանի անվան Երևանի ֆիզիկայի ինստիտուտ» ՊՈԱԿ-ում «Ցիկլոն-30» իզոտոպների արտադրության համալիրի տեղադրման և Հայաստանի Հանրապետությունում Միջուկային բժշկության կենտրոնի ստեղծմանն աջակցելու ծրագիր**

Ծրագրով նախատեսվում է ուռուցքային և սրտանոթային հիվանդությունների ախտորոշման և բուժման համար նախատեսված ռադիոիզոտոպներ արտադրող և վերլուծող սարքերի գնում, տեղադրում և շահագործում, ինչպես նաև ժամանակակից ուռուցքաբանական կենտրոնի հիմնում։

Ցիկլոտրոն սարքի ձեռքբերման ուղությամբ բանակցություններ են տարվում նախարարության և բելգիական IBA ընկերության հետ։ Նախատեսվում է սարքը տեղակայել Երևանի ֆիզիկայի ինստիտուտում։ Այդ նպատակով կվերաձևավորվի ինստիտուտի մասնաշենքերից մեկը կամ կկառուցվի նորը, և արտադրված իզոտոպների հիմնական սպառողներից մեկը կլինի Երևանի քաղցկեղի ֆրանսիական ինստիտուտը, որը հիմնվելու է մի խումբ ֆրանսահայ ուռուցքաբանների կողմից։

- **Երևան քաղաքի հեռահաղորդակցական համակարգի ենթակառուցվածքների քարտեզագրման, նախագծման և իրագործման ծրագիր։**

Այն ենթադրում է հեռահաղորդակցության ուղիների, խողովակագծերի և բաշխիչ արկղերի չափորոշիչների ձևավորում և ներդրում, ինչպես նաև հեռահաղորդակցության ոլորտի ընկերությունների համար դրանցից օգտվելու հավասար հնարավորությունների ապահովում։

ՀՀ քաղաքաշինության նախարարություն

Երևան քաղաքում քաղաքաշինական ոլորտին առնչվող ուղղություններով նախարարությունը 2010 թվականին պետական բյուջեի միջոցներով ծրագրել է իրականացնել 1,5 միլիարդ դրամի աշխատանքներ, այդ թվում՝

- Մշակութային օբյեկտների հիմնանորոգում - 695,4 մլն դրամ, որից՝
  - Խնկո Ապոր անվան ազգային մանկական գրադարան - 130,2 մլն դրամ,
  - Հակոբ Պարոնյանի անվան թատրոնի շենք - 356,2 մլն դրամ,
  - Հայաստանի ազգային գրադարան – 209,0 մլն դրամ,
- Կրթական օբյեկտների հիմնանորոգում - 49,5 մլն դրամ, որից՝
  - Վ. Պետրոսյանի անվան թիվ 51 դպրոց - 20,0 մլն դրամ,
  - Թիվ 197 դպրոց – 29,5 մլն դրամ:

ՀՀ էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարություն

ՀՀ էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարությունը Երևան քաղաքում 2010 թվականին նախատեսել է.

- ավարտել Միջազգային համագործակցության ճապոնական բանկի կողմից տրամադրած վարկային միջոցներով իրականացվող Երևանի համակցված շոգեգազային ցիկլով՝ շուրջ 240 ՄՎՏ դրվածքային էլեկտրական և 103,7 Գկալ/ժամ ջերմային հզորությամբ նոր էլեկտրակայանի (էներգաբլոկի) կառուցումը: 2010 թվականին ծրագիրն իրականացնելու համար նախատեսվում են շուրջ 7.249 մլրդ դրամի ներդրումներ:
- «ՀԵՑ» ՓԲԸ-ի կողմից իրականացնել շուրջ 7.9 մլրդ դրամի աշխատանքներ: Ընդ որում, 1.2 մլրդ դրամի ներդրումներն, որոնք իրականացվելու են Միջազգային համագործակցության ճապոնական բանկի տրամադրած վարկային միջոցների հաշվին, «Էլեկտրահաղորդման և բաշխիչ համակարգեր» ծրագրի շրջանակներում, ուղղված կլինեն 110 ԿՎ ենթակայանների վերականգնմանը, 2.0 մլրդ դրամի

ներդրումներ կուղղվեն նոր միացումներին, իսկ մնացած 4.7 մլրդ դրամի ներդրումները՝ 73,6 կմ օդային գծերի, 171,0 կմ մալուխային գծերի, 296 ենթակայանների կառուցման և վերակառուցման աշխատանքներին:

- «2010 թվականի գազային համալիրի վերականգնման և զարգացման ծրագրով» կիրականացվեն շուրջ 3,7 մլրդ դրամի աշխատանքներ: Ներդրումները հիմնականում ուղղված կլինեն գործող վթարային գազատարների հիմնանորոգման՝ (0,85 մլրդ դրամ), գազիֆիկացման՝ (0,5 մլրդ դրամ), ազդանշանային սարքերի տեղադրման՝ (2,3 մլրդ դրամ) և շենքերի-շինությունների հիմնանորոգման՝ (0,05 մլրդ դրամ), աշխատանքների իրականացմանը:
- Պաշարների վերագնահատման նպատակով «Կվարց» ԱԿ-ի կողմից կիրականացվեն Ջրվեժ համայնքի մոտակայքում Աստղիկի գիպսատար ապարների և բազալտի հանքավայրի 1-ին տեղամասի արևմտյան թևի երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքները, որոնց ավարտից հետո տվյալ տեղամասում կկատարվեն հանքարդյունահանման աշխատանքներ:

ՀՀ մշակույթի նախարարություն

ՀՀ մշակույթի նախարարությունը 2010թ. Երևան քաղաքում նախատեսում է իրականացնել 362,095.7 հազ. դրամի մի շարք ծրագրային միջոցառումներ: Այդ ծրագրերն ուղղված են թատերարվեստի աջակցությանը, մասնավորապես, ստեղծագործական պատվերների իրականացմանը՝ 64,000.0 հազ. դրամ, միջազգային թատերական փառատոնների աջակցմանը՝ 4,000.0 հազ. դրամ, հանրապետական թատերական փառատոների կազմակերպմանը՝ 5,500.0 հազ. դրամ, միջազգային երաժշտական մրցույթների (40,000.0 հազ. դրամ) և երաժշտական փառատոների (12,500.0 հազ. դրամ) ու ստուգատեսների (6,000.0 հազ. դրամ) կազմակերպմանը:

Մեծ ուշադրություն է դարձվելու ժամանակակից արվեստի փառատոնին՝ (4,500.0 հազ. դրամ), կերպարվեստին (8,000 հազ.դրամ), կինոարվեստին (50,000.0 հազ. դրամ), մանկապատենական միջոցառումներին (28,093.0 հազ. դրամ):

Ուշադրության կենտրոնում են լինելու նաև, համապատասխան միջոցառումներով, ազգային փոքրամասնությունների հետ (123,603.0 հազ. դրամ) և ոչ նյութական մշակութային ժառանգության պահպանմանն (15,900.0 հազ.դրամ) ուղղված աշխատանքները։

ՀՀ սպորտի և երիտասարդության հարցերի նախարարություն

Ելնելով Երևան քաղաքում բնակչության ակտիվ կենսակերպը խթանելու, ֆիզիկական ակտիվությունը բարձրացնելու, անհատի առողջությունն ու ներդաշնակ զարգացումն ապահովելու նկատառումներից՝ ՀՀ սպորտի և երիտասարդության հարցերի նախարարությունը 2010թ. նախատեսում է Երևան քաղաքում իրականացնել հետևյալ միջոցառումները.

1. ՀՀ նախագահի մրցանակի համար

- «Լավագույն քաղաքային մարզական համայնք» հանրապետական ստուգատես,
- «Լավագույն մարզական բակ» հանրապետական ստուգատես,
- «Լավագույն մարզական ընտանիք» մրցույթ։

2. «Երիտասարդություն, իրականություն, հեռանկարներ» հանրապետական երիտասարդական համաժողով

«Հայաստանի Հանրապետության 2010 թվականի պետական բյուջեի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծում առաջարկվել է իրականացնել երիտասարդական ծրագրերի դրամաշնորհ, որի արդյունքում կարող են ֆինանսավորվել նաև Երևան քաղաքում իրականացվող ծրագրեր։

3. ՀՀ կառավարության «Մանկապատանեկան մարզադպրոցներում աշխատող մարզիչ-մանկավարժների վերապատրաստման հարցերի կազմակերպման ծրագիրը հաստատելու մասին» 2009 թվականի հունիսի 11-ի N 657-Ն որոշման համաձայն՝ 60 մարզիչ-մանկավարժների վերապատրաստում 2 փուլային խմբերի միջոցով։

4. Մարզական ֆեդերացիաների կողմից անցկացվող միջոցառումներ. բռնցքամարտի, բադմինթոնի, թաեքվոնդոյի, թիավարության, սեղանի թենիսի,

բասկետբոլի, հանդբոլի, գեղասահքի, հրաձգության, սամբոյի, սուսերամարտի, վոլեյբոլի, հեծանվային սպորտի, ձյուդոյի, քիք-բոքսինգի, մականախաղի, լողի, ջրացատկի, սինխրոն լողի, շախմատի, կարատեի, ուշուի, մարմնամարզության, հունա-հռոմեական ըմբշամարտի, ազատ ըմբշամարտի, ծանրամարտի, թենիսի, ինչպես նաև «Հայաստանի կույր շախմատիստներ» տղամարդկանց հանրապետական անհատական եզրափակիչ առաջնություն, հաշմանդամային սպորտի հանրապետական փառատոն, Հայաստանի խուլերի ֆուտզալի, ըմբշամարտի, շախմատի առաջնություններ, հատուկ օլիմպիադաների եվրոպական ֆուտբոլի շաբաթ։

ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Երևանի զարգացման 2010 թվականի ծրագրի իրականացման գրավականը կհանդիսանա քաղաքացիների վստահությունը վայելող և արդյունավետ գործող քաղաքային իշխանությունը, որը հիմնված կլինի իրավունքների և ազատությունների հարգման, ինչպես նաև քաղաքացիական հասարակությանն ակտիվ երկխոսության միջոցով կառավարման գործընթացներին մասնակից դարձնելու վրա:

Կապահովեն Երևանի քաղաքապետարանի և վարչական շրջանների կողմից քաղաքացիներին մատուցվող ծառայությունների որակական բարեփոխումները և հասարակության հետ հետադարձ կապի ամրապնդումը:

Կադրային ներուժի հետևողական ամրապնդումը համարելով գերակա խնդիր՝ կիրականացվեն նպատակային ծրագրեր՝ ուղղված համակարգում աշխատելու գրավչությանը, աշխատանքի որակի և համայնքային ծառայողների մասնագիտական մակարդակի բարձրացմանը, օրենսդրությանը կներդրվի արդյունավետ գործող համայնքային ծառայության համակարգ:

Կմշակվեն և կներդրվեն հեռանկարային ծրագրեր, որոնք ուղղված կլինեն բնակչության զբաղվածության մակարդակի բարձրացմանը, սոցիալական գործընկերության զարգացմանը, արդյունավետ և կայուն աշխատաշուկայի ձևավորմանն ու գործազրկության նվազեցմանը:

Նորաստեղծ ընտանիքների համար կմշակվեն բնակարանի ձեռքբերման հնարավոր պայմանների ապահովման հատուկ ծրագրեր, կիրականացվեն հաշմանդամների և այլ սակավաշարժ խմբերի համար շենքերի, շինությունների մատչելիությանն ուղղված միջոցառումներ:

Բնակչության անապահով և սոցիալապես առավել խոցելի խմբերի համար կմշակվեն և կիրականացվեն բժշկական ծառայությունների մատչելիության բարձրացման ծրագրեր՝ նրանց համար ապահովելով կանխարգելիչ, ախտորոշիչ և բժշկական օգնության ծառայությունների լայն շրջանակներ: Նպատակային ծրագրեր կիրականացվեն մոր և մանկան առողջության պահպանման, բնակչության հիգիենիկ և համաձարակային անվտանգության ապահովման, հաշմանդամների համար

հավասար իրավունքների և հավասար հնարավորությունների ապահովման և կայուն ընտանիքի ձևավորման ուղղությամբ:

Ուշադրության կենտրոնում է պահվելու կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված անձանց, մասնավորապես, ծնողազուրկ երեխաների, հաշմանդամների, բազմազավակ ընտանիքների, պատերազմի վետերանների ու ազատամարտիկների ընտանիքների, փախստականների և տեղահանված անձանց սոցիալական պաշտպանվածության խնդիրները՝ ընդլայնելով սոցիալական նպատակային ծրագրերի իրականացումը:

Ժամանակակից կրթական համակարգ ունենալու նպատակով միջոցներ կձեռնարկվեն ոլորտում տեղեկատվական տեխնոլոգիաների և միջոցների կիրառման ոլորտների ընդլայնման, այդ ծառայությունների որակի բարելավման և մատչելիության ապահովման ուղղությամբ, կկարևորվի ինտերակտիվ էլեկտրոնային կրթության զարգացումը, կներդրվեն ուսումնական գործընթացի էլեկտրոնային կառավարման համակարգեր: Կարևորելով կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների ուսուցման և դաստիարակության հարցերը, բնականոն զարգացման ու սոցիալական ինտեգրացիայի խնդիրները՝ անհրաժեշտ պայմաններ կստեղծվեն նաև այդ երեխաների կրթության համար:

Քաղաքաշինության բնագավառում Երևանի զարգացման հեռանկարային ծրագրերի գերակա նպատակը ներկա և գալիք սերունդների կենսագործունեության բարենպաստ միջավայրի ձևավորումն ու քաղաքաշինական միջոցներով բնակչության կյանքի որակի հետևողական բարելավումն է, որպես քաղաքաշինության կարևորագույն նպատակ՝ «կանաչ քաղաքաշինություն» սկզբունքի արմատավորումը: Կմշակվեն և կներդրվեն քաղաքաշինության բնագավառում ներդրումային գրավչության և գործարար միջավայրի բարելավմանը նպատակաուղղված համալիր ծրագրեր՝ նպատակ ունենալով Երևան քաղաքի համաչափ տարածական զարգացման առանջնահերթության սկզբունքի արմատավորումը:

Երևանի տնտեսական զարգացման հիմնախնդիրներից կլինեն գործարար և ներդրումային միջավայրի բարելավումը: Այդ նպատակով արդյունավետ համագործակցություն կծավալվի ՀՀ Սփյուռքի նախարարության, Ազգային

մրցունակության խորհրդի, Զարգացման հայկական գործակալության, Զբոսշրջության զարգացման հայկական գործակալության, գործարարության աջակցության խորհրդի, այլ կառույցների հետ:

Հարկային բազայի ճշտումը և ընդլայնումը համարելով գործունեության գերակա ուղղություն՝ նպատակաուղղված աշխատանքներ կիրականացվեն հարկային եկամուտների հավաքագրման կայուն աճի ապահովման, հարկ վճարողների կողմից հարկային պարտավորությունների կատարման և կամավորության սկզբունքի ներդրման համար, որը հիմք կհանդիսանա Երևանի իրատեսական բյուջեի ձևավորման, կստեղծվեն անհրաժեշտ նախադրյալներ և պայմաններ՝ մայրաքաղաքի 2010 թվականի զարգացման ծրագրի կայացման համար:

Երևանի բյուջետային ծրագրերը կհամաձայնեցվեն ՀՀ կառավարության երկարաժամկետ սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրերի նպատակների հետ: Երևանի քաղաքապետարանը բյուջետային քաղաքականության առավել կարևոր խնդիր է համարում համայնքային եկամուտների կանխատեսելիությունը: Այն կապահովի բյուջետային գործընթացների թափանցիկությունն ու բյուջեի կատարման ընթացքի նկատմամբ հսկողության աստիճանի բարձրացումը:

Երևան քաղաքի 2010 թվականի բյուջեի նախագծի ձևավորման հիմքում ընկած են խնայողականությունը, հաշվեկշռվածությունը, հավաստիությունն ու հստակությունը:

Երևան քաղաքի 2010 թվականի բյուջեն կանխատեսվում է՝

եկամուտների գծով – 52,039,101.1 հազ. դրամ,

ծախսերի գծով - 52,839,101.1 հազ. դրամ,

դեֆիցիտը (պակասուրդը) - 800,000 հազ. դրամ:

2010 թվականի բյուջեի նախագծում եկամուտների ընդհանուր գումարը ծրագրվել է 52,039,101.1 հազ. դրամի չափով, ինչը շուրջ 2.6 անգամ ավել է Երևան քաղաքի ավագանու 06.07.2009թ. հ.2-Ա որոշմամբ նախատեսված Երևան քաղաքի 2009 թվականի բյուջեի ծրագրված եկամուտներից:

2010 թվականի Երևանի բյուջեի նախագծով ծախսերի ծավալը ծրագրավորվել է 52,839,101.1 հազ. դրամի չափով: Ծախսերի ամբողջ ծավալի 90.94%-ը կամ 48,054,486.5 հազ. դրամը բաժին է ընկնում ընթացիկ ծախսերին (վարչական բյուջե),

4,784,614.6 հազ. դրամը կամ 9.06% ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով զուտ ծախսերին (ֆոնդային բյուջե)։

Երևան քաղաքի 2010 թվականի բյուջեի նախագծի ծախսային մասը շուրջ 2.7 անգամ ավել է 2009 թվականի բյուջեի ծախսային մասից և կազմվել է ծրագրային սկզբունքների հիման վրա։

Նախագծով առաջարկվող բյուջետային ծախսերի ծավալներում սոցիալական բնագավառի ծախսերի (կրթություն, առողջապահություն, սոցիալական ապահովություն) տեսակարար կշիռը կազմում է 42.4%, շրջակա միջավայրի պաշտպանությանն ուղղված ծախսերին՝ 10.4%, տրանսպորտի բնագավառին (այդ թվում՝ ճանապարհային տրանսպորտի) վերաբերող ծախսերը 33.5%։

Նախագծով նախատեսված ծախսերն ըստ ուղղությունների ունեն հետևյալ պատկերը.

- *Ընդհանուր բնույթի հանրային ծառայություններ՝ 5.955.637.7 հազ. դրամ*
- *Պաշտպանություն՝ 15.942.0 հազ. դրամ*
- *Տնտեսական հարաբերություններ՝ 3.483.603.6 հազ. դրամ*
- *Շրջակա միջավայրի պաշտպանություն՝ 5.481.403.2 հազ. դրամ*
- *Բնակարանային շինություն և կոմունալ ծառայություն՝ 11.133.194.0 հազ. դրամ*
- *Առողջապահություն՝ 221.000.0 հազ. դրամ*
- *Հանգիստ, մշակույթ և կրոն՝ 3.603.228.5 հազ. դրամ*
- *Կրթություն՝ 21.615.199.5 հազ. դրամ*
- *Սոցիալական պաշտպանություն՝ 561.764.8 հազ. դրամ*

Երևանի քաղաքապետարանն ապահովելու է Երևանի զարգացման 2010 թվականի ծրագրի կատարման ընթացքի տեղեկատվության ազատությունը, մարդու իրավունքները սահմանող ակտերի իրացումը։

Քաղաքային իշխանությունների աշխատանքը լինելու է առավել բաց։ Քաղաքացիները հնարավորություն են ունենալու սպառիչ տեղեկանալ Երևանի քաղաքապետարանի գործունեության մանրամասների, այդ թվում՝ հողերի աճուրդների, մասնավորեցման ծրագրերի, բացօթյա վաճառքի կազմակերպման, գովազդային վահանակների տեղադրման և այլ կարգերի վերաբերյալ։

Երևանի քաղաքապետարանին ուղղված դիմումների վերլուծությամբ հրատարակվելու են հանրամատչելի տեղեկագրքեր, որոնք հստակ կպարզաբանեն, թե որևէ խնդրի լուծման համար քաղաքացին ինչ քայլեր պետք է կատարի, ինչ փաստաթղթեր ներկայացնի, որքան ժամանակ է սահմանված դիմումի քննարկման և պատասխանի համար, որքան կարող են լինել ՀՀ իրավական ակտերով սահմանված վճարումները և այլն:

Մշակվելու են Երևանի քաղաքապետարանում և նրան ենթակա կառույցներում բնակչության սպասարկման հստակ կանոններ, որոնք հնարավորություն կտան մատուցել քաղաքակիրթ ծառայություններ: Կանոններից շեղումը կհանգեցնի պատասխանատվության:

Կառավարման համակարգի փոփոխություններն ու դրանցից բխող բարեփոխումներն, ինչպես նաև Երևանի կարգավիճակի փոփոխությունն ու Երևանի ավագանու ինստիտուտի ձևավորումը թույլ կտան ապահովել Երևան քաղաքի սոցիալ-տնտեսական ոլորտի աստիճանական զարգացումը, ինչը կբերի մայրաքաղաքի սոցիալական և տնտեսական վիճակի բարելավմանը: